

BELA CERKEV

Katarina Udovč

99

Arheologija na avtocestah Slovenije

BELA CERKEV

Katarina Udovč

Prispevki: Janez Dirjec, Borut Toškan, Igor Rižnar

Uredniški odbor

- : Barbara Nadbath, glavna in odgovorna urednica
- : Bojan Djurić, strokovni svetovalec
- : Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
- : Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
- : Vanja Celin, tehnična urednica
- : Matija Črešnar, član
- : Milan Sagadin, član
- : Maša Sakara Sučević, članica
- : Katharina Zanier, članica
- : Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

- : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- : Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

- : Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorica

- : Katarina Udovč
- : Zavod za varstvo kulturne dediščine,
- : Center za preventivno arheologijo
- : Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana
- : katarina.udovc@zvks.si

Ostali avtorji

- : Janez Dirjec
- : Inštitut za arheologijo,
- : Znanstvenoraziskovalni center SAZU
- : Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana
- : iza@zrc-sazu.si

- : Borut Toškan
- : Inštitut za arheologijo,
- : Znanstvenoraziskovalni center SAZU
- : Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana
- : borut.toskan@zrc-sazu.si

- : Igor Rižnar
- : Geološke ekspertize Igor Rižnar, s. p.
- : Ulica bratov Martinec 40, SI-1000 Ljubljana
- : igor.riznar@telemach.net

Recenzentka

- : Martina Blečič Kavur
- : Inštitut za arheologijo in dediščino,
- : Fakulteta za humanistične študije,
- : Univerza na Primorskem
- : Titov trg 5, SI-6000 Koper

Lektorici

- : Nina Krajnc (slovenščina)
- : Fiona Thompson (angleščina)

Prevod

- : Maja Sužnik

Oblikovanje in prelom

- : Nives Zupančič

Tehnična priprava publikacije

- : Vanja Celin, Nives Zupančič

Računalniška obdelava in priprava slik

- : Robert Lebar, Danilo Cvetko

Fotografije – terenski posnetki

- : Uroš Kastelic, Borut Križ

Načrt najdišča

- : Miran Kramar, Robert Lebar

Terenske risbe

- : Miran Kramar, Ida Murgelj

Geodetske izmere

- : Dolenjski muzej

Risbe predmetov

- : Jernej Gojkovič

Digitalizacija terenskih risb

- : Robert Lebar, Danilo Cvetko

Digitalizacija risb predmetov

- : Marko Reš, Tamara Strmšek

Fotografije predmetov

- : Davorin Ciglar Milosavljevič, Igor Rižnar

Oblikovanje tabel gradiva

- : Nataša Svenšek

Ljubljana, 2022**Spletna izdaja**

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije so brezplačne.
<http://www.zvks.si/sl/knjiznica/saas-e-knjige>

Vse raziskave je omogočil DARS, d. d.

Vsebina

1	Uvod	5
2	Geografski oris prostora	6
3	Arheološki oris prostora	9
4	Metodologija izkopavanj	11
5	Interpretacija in stratigrafska podoba najdišča	13
	5.1 Stratigrafska podoba izkopnega polja E	13
	5.2 Stratigrafska podoba izkopnega polja H	14
	5.3 Stratigrafska podoba izkopnega polja I, J, K	14
	5.4 Interpretacija	18
6	Gradivo	31
	6.1 Starejša železna doba	31
	6.2 Mlajša železna doba	37
	6.3 Rimska doba	37
	6.4 Novi vek	38
	6.5 Neopredeljive najdbe	38
7	Analize	39
	7.1 Rezultati radiokarbonske analize	39
	7.2 Analiza živalskih kosti <i>Janez Dirjec, Borut Toškan</i>	41
	7.3 Analiza vzorcev kamnin <i>Igor Rižnar</i>	44
8	Sklep	45
9	Bela Cerkev	46
10	Literatura	47
11	Katalog stratigrafskih enot	50

12

⋮	Katalog gradiva
⋮	12.1 Železna doba
⋮	12.2 Rimska doba
⋮	12.3 Novi vek
⋮	12.4 Kamniti odbitki

65

66

88

90

94

1 Uvod

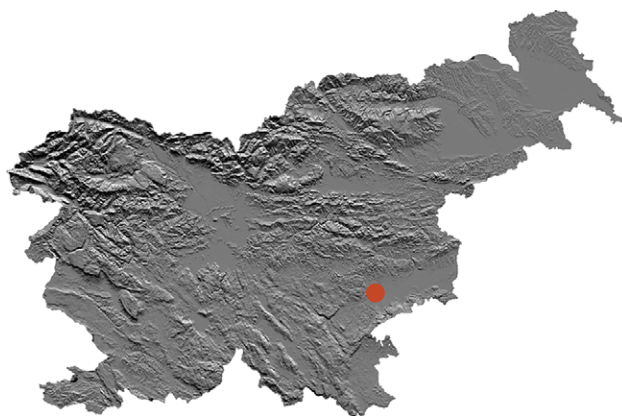
Arheološko najdišče Bela Cerkev oziroma Bela Cerkev – Pod Vovkom se je nahajalo južno od vasi Bela Cerkev, na ozki ravnini med reko Krko in grebenom Vinjega vrha. V skladu z metodologijo arheološke stroke je bila trasa avtocestnega odseka Kronovo–Smednik pregledana s predhodnimi terenskimi pregledi. Z ekstenzivnim arheološkim pregledom v letu 1999 so odkrili odlomek keramike in opeko iz rimske dobe (Tica 1999). Najdišče je bilo potrjeno v letih 2000 in 2001 z *intrasite* pregledom in nadalje z izkopom treh testnih jarkov, velikih 1 × 1 m (Djurić, Pinter 2001). Namen tokratnih raziskav je bil raziskati območje, po katerem so se razprostirale arheološke najdbe iz prazgodovinske dobe. V skladu s prejetimi parametri s strani SAAS-a in sprejeto doktrino varovanja arheološke dediščine je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Novo mesto (v nadaljevanju ZVKDS, OE NM), izdal kulturnovarstvene pogoje z vključeno ponudbo Družbi za avtoceste v republiki Sloveniji (DARS). DARS in ZVKDS OE NM sta za arheološka izkopavanja najdišča velikosti 4500 m² (180 × 25 m) sklenila pogodbo št. 551/2001. Pod okriljem

ZVKDS OE NM (št. pogodbe ZVKDS PB-80/2002) jih je izvedla ekipa Dolenjskega muzeja. Arheološka izkopavanja je vodil arheolog Borut Križ iz Dolenjskega muzeja, namestnica je bila Pavla Peterle Udovič. Ekipa na izkopavanjih je štela 27 članov, poleg vodje še tri arheologe, šest arheoloških tehnikov in 18 študentov arheologije ter drugih strok (fizičnih delavcev – kopačev). Poleg vodij sta sodelovali arheologinji Ida Murgelj iz Narodnega muzeja Slovenije in Katarina Udovč ter restavratorja Miha Jakobčič in Simon Bobnar iz Dolenjskega muzeja. Strokovni nadzor je opravljal mag. Uroš Bavec z ZVKDS OE NM. Arheološka izkopavanja na zemljiščih 2643/1, 2644 in 2647, k. o. Bela Cerkev, so potekala od 2. avgusta do 29. oktobra 2002. Potek dela je ves čas oteževalo in prekinjalo močno deževje ter posledično razmočen in blaten teren oziroma zemlja ter vdori podtalnice. Blato in zelenkasta barva zemlje zaradi razlitja nafte oziroma kerozina sta vplivala tudi na vidnost in razpoznavnost stratigrafskih enot. Po dežju je bilo izkopavanje možno le ob izčrpanju vode iz izkopnega polja.

2 Geografski oris prostora

Arheološko najdišče Bela Cerkev – Pod Vovkom je ležalo na ravnini južno oziroma pod pobočjem, na katerem je gručasta vas Bela Cerkev. Vas leži na jugovzhodni meji občine Šmarješke Toplice, ki je ena mlajših in manjših občin v jugovzhodni Sloveniji (sl. 1–3). Pobočje nad vasjo se dviguje proti kopastemu hribu Vihri in naprej proti še višjemu podolgovatemu grebenu Vinjega vrha. Arheološko najdišče se je nahajalo na robu poplavne ravnine v spodnjem toku Krke, pod lokalno cesto Otočec–Ruhna vas in hitro cesto Ljubljana–Obrežje. Najdišče je bilo med izkopavanji ob dežju večkrat poplavljeno (sl. 4). Najdišče je ležalo na največjem poplavnem območju Krke.

Krka v zgornjem toku teče po globoko vrezani dolini, zato ob njej skoraj ni poplavnih območij, kljub velikemu nihanju pretokov. V spodnjem toku se spremeni v značilno nižinsko reko. Pod Otočcem se odpre široka in prostrana ravnina, na kateri so vzdolž Krke in njenih levih pritokov obsežna poplavna območja (Komac, Natek, Zorn 2008, 111). Pod vasjo Kronovo Krka preide v pravi ravninski svet Kostanjeviške kotline. Starejše kvartarne ter pliocenske terase so tu omejene le na obrobne dele kotline ob Gorjancih ter ob Krško–šmarješkem hribovju, medtem ko zavzemata mladopleistocenska ravnina in najnižje holocensko dolinsko dno ves osrednji del kotline ter se širita od Gornjega Kronovega daleč na vzhod proti Savi. Gre za okrog 20 km dolgo ter 4–6 km široko ravnino, večinoma nastalo v obdobju širokopoteznega würmskega nasipanja. Na območju najmanjše nagnjenosti recentne ravnine med Belo Cerkvijo ter Kostanjevico znaša njen naklon v povprečju le 0,125 %, na krajših odsekih pa celo le 0,005 % (Šifrer 1981, 104, 106). Struga Krke ima v toku mimo Dolenjega Kronovega, Družinske vasi, Breške vasi, Drage in Gorenje Gomile proti Dobravi najnižje dolinsko dno, zato se na tem območju 250–350 m na široko razliva povečini 1–2 m visoko. To se pokaže že pri Družinski vasi, pri Ruhni vasi, pa tudi pri Drami in dalje proti Prekopi ter onstran Krke med Dobravo in Kostanjevico, kjer se razliva poplavna voda po Krakovskem gozdu čez 2 km na široko. Po vseh teh starejših površinah nad najnižjim dolinskim dnom je poplavna voda visoka le okrog 0,10–0,70 m in preseže to višino samo v lokalnih depresijah ter dolinskih zajedah (Šifrer 1981, 118–119).

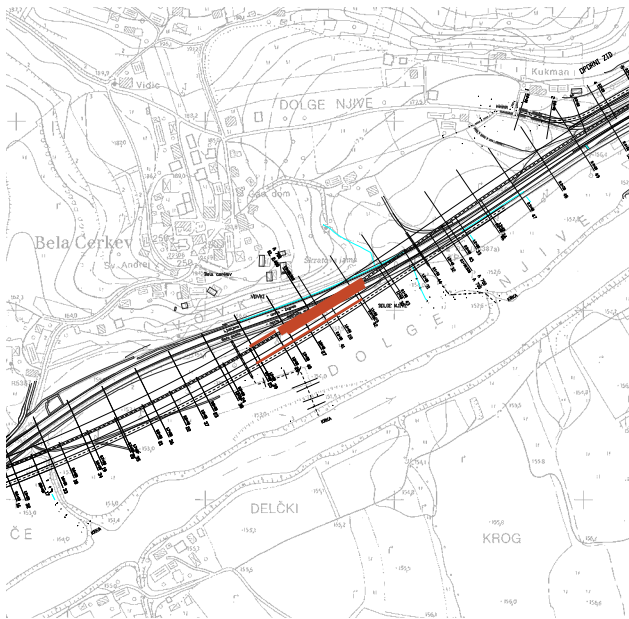

1 Geografski položaj najdišča na DMR 100; ©GURS.

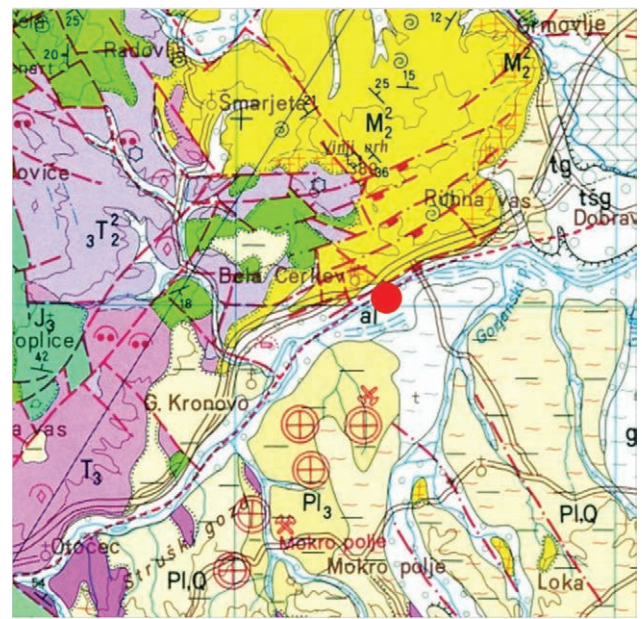

2 Lokacija arheološkega najdišča Bela Cerkev, vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska knjiga Založba d. o. o. Merilo 1: 100 000.

Obravnavano območje je začelo geološko podobo dobivati pred približno 15 milijoni let in ima danes pestro geotektonsko strukturo. Območje Šmarjete in Bele Cerkve je nekoč „prekrivalo Panonsko morje, v katerem so se kopičile usedline, ki so se postopoma strdile v apnenec, dolomit, lapor in peščenjak“ (Perše 2007, 18).

3 Položaj najdišča Bela Cerkev na AC trasi; podlaga TTN5 in idejni projekt DARS, ©GURS, ©DARS. Merilo 1:10000.

5 Lokacija arheološkega najdišča na geološki karti. Podlaga OGK SFRJ, listi Novo mesto (Pleničar, Premru, Herek 1976). Merilo 1:100000.

4 Pogled na poplavljeno arheološko najdišče.

6 Pogled na dolino Krke med Vinjim vrhom in Gorjanci.

Geološka podlaga v ravninskem delu so aluvialne rečne naplavine, na pobočju pa siv lapor, bel in peščen rjav lapor, peščenjak in kremenov pesek (sl. 5).

Pobočje Vovki, ki se dviguje severozahodno od najdišča in na katerem leži vas Bela Cerkev, je zgrajeno iz litotamijskega apnenca in kalkarenita ter trdega laporovca. Na vzhodnem delu pobočja je vhod v Škratovo jamo. Pod strmim pobočjem ni nakopičenega koluvalnega sedimenta (talusa), zaradi česar posredno sklepamo, da je Krka v geološki sedanjosti tekla neposredno pod pobočjem in ga na ta način odstranila. Od takrat do »danes« ni bilo dovolj časa, da bi se nakopičil nov talus. Današnja morfologija ob vznožju pobočja, kjer bi utegnili opaziti staro opuščeno korito, je povsem spremenjena zaradi magistralne in lokalne ceste (Verbič 2002) (sl. 8).

Relief se severno od najdišča in Bele Cerkve postopoma dviguje proti 392 m visokemu Vinjemu vrhu. Podolgovat greben s strmimi pobočji je na prisojni strani porasel z vinsko trto. Na Vinjem vrhu, okrog cerkve sv. Jožefa, je prazgodovinsko gradišče, saj so težje dostopna pobočja, bližina vode in dober razgled omogočali dobre naselivitvene pogoje že od prazgodovine naprej. Z naselitvijo je človek sprožil nove procese v dotodanjem preoblikovanju naravnega okolja. S krčenjem gozda, ki v tem subpanonskem obrobju predstavlja naravno vegetacijsko odejo, so bili dani osnovni pogoji za okrepitev denudacije in erozije prsti. Odtok padavin je postajal čedalje hitrejši, s tem v zvezi pa se je povečala vrednost odtočnega količnika. Zdi se, da lahko začetke nastajanja prvih poplavnih območij, ki jih je sprožila človekova dejavnost, upravičeno umestimo že v prazgodovinsko obdobje (Šifrer 1981, 131).

Dolina reke Krke ločuje greben Vinjega vrha od masiva Gorjancev, ki se na desnem rečnem bregu dvigujejo nad rodovitnim šentjernejskim poljem (sl. 6). V nasprotju z debelim prodom, ki so ga nanašali Sava ter potoki iz Gorjancev, so Krka ter njeni levi pritoki nasipali pretežno ilovnate ter peščene sedimente s primešanim prodom, ki prevlada samo v nekaterih plasteh (Šifrer 1981, 107).

Območje, po katerem se razprostira najdišče, je bilo v preteklosti njivska površina (sl. 7), vendar se je kmetijska izraba spremenila, čemur je mogoče botroval tudi spremenjen poplavni režim Krke. Pred izkopavanji leta 2002 je bil del območja travnik, zgornji malo dvignjen oziroma višji del pa njiva (sl. 8).

7 Lokacija arheološkega najdišča in način kmetijske obdelave na Franciscejsem katastru, georeferenciran. Merilo 1 : 10 000.

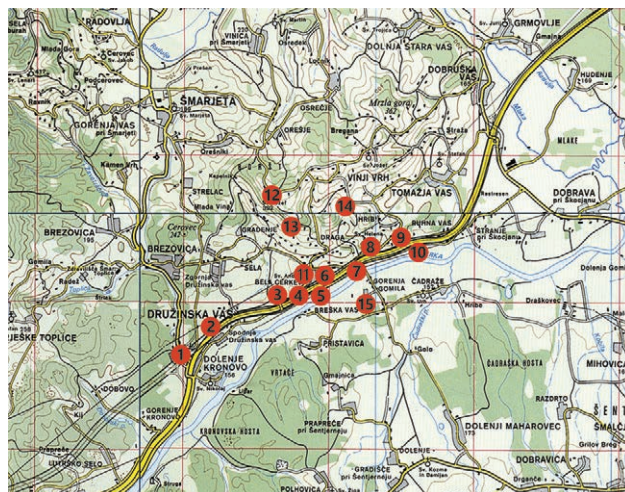
8 Pogled na arheološko najdišče ob začetku izkopavanj.

3 Arheološki oris prostora

Arheološko sistematično raziskano najdišče Bela Cerkev – Pod Vovkom je del arheološkega najdišča, ki je vpisano v register nepremične kulturne dediščine kot Bela Cerkev – Arheološko najdišče Dolge njive (EŠD 15515). Arheološko najdišče Bela Cerkev – Pod Vovkom leži na ravninskem delu, kjer se reka Krka zelo približa pobočjem Vinjega vrha (Stare 1973; Dular 1991). V nadaljevanju bomo orisali arheološko podobo in raziskave jugovzhodnega pobočja oziroma vznožja Vinjega vrha s poudarkom na najdiščih, ki so nanizana ob prometni komunikaciji zahodno in vzhodno od obravnavanega najdišča. Večina tu predstavljenih najdišč je bila odkrita s predhodnimi terenskimi pregledi in izkopana ob gradnji avtoceste na prehodu tisočletja. Na večini obravnavanih najdišč smo dokumentirali strukture in najdbe iz več arheoloških obdobij. Predstavili jih bomo, kot si sledijo od zahoda proti vzhodu ob trasi avtoceste. Na zahodni meji šmarješke občine in zahodno od najdišča je vas Dolenje Kronovo (sl. 9: 1). V bližini vasi so na trasi avtoceste izkopali najdbe, peči in naselbinske ostaline, ki so datirane v obdobje od pozne bronaste preko zgodnje železne, rimske dobe pa vse do danes (Murko, Ciglar 2012, 70). V okolici Družinske vasi so prve najdbe odkrili ob gradnji hitre ceste (sl. 9: 2) Z drenažnim jarkom so presekali temelje treh rimskih stavb (Petru 1958–1959, 302), naleteli pa so tudi na cesto iz rimske dobe (Urleb 1958–1959, 303). Cesto domnevno iz starejše železne dobe in ostaline 6 stavb so izkopali leta 2002 pri Požarnicah (Topličanec, Tica 2006, 53–54).

Na pobočju oziroma najdišču Loke med Družinsko vasjo in Belo Cerkvijo (sl. 9: 3) so odkrili in izkopali del naselja iz zgodnje bronaste dobe in odlomke pramenaste, t. i. licenske keramike (Kruh 2003, 179–180). Zahodno od Bele Cerkve so pri gradnji avtoceste leta 1957, na zemljišču 2661/1 in 2, k. o. Bela Cerkev, odkrili dva objekta (sl. 9: 4). Šribar jih je interpretiral kot ostanke pristanišča iz rimske dobe (Šribar 1958–1959, 251–253, Priloga 1 in Priloga 2), Petru pa kot grobnici.

Z izkopavanji na najdiščih Draga pri Beli Cerkvi, Draga 2 in Draga 3 v letih 2002 in 2003 smo dokumentirali obcestno naselbino javnega značaja s pripadajočim grobiščem (sl. 9: 7, 8, 9). Grobišče so predstavili na razstavi v Dolenjskem muzeju (Križ 2003). Naselbina se je raztezala na dolžini približno

9 Lokacije omenjenih arheoloških najdišč: 1 – Dolenje Kronovo, 2 – Požarnice, 3 – Loke, 4 – Bela Cerkev (Šribar 1958–1959), 5 – Bela Cerkev – Pod Vovki, 6 – Dolge njive, 7 – Draga 2, 8 – Draga pri Beli Cerkvi, 9 – Draga 3, 10 – Loka (Ruhna vas), 11 – cerkev sv. Andreja v Beli Cerkvi, 12 – gradišče na Velikem Vinjem vrhu, 13 – Strmec, 14 – Vihra, 15 – Gor. Gomila. Merilo 1 : 100 000.

1000 m ob glavni cesti *Aquileia–Siscia* (Mason 2006a; načrt: Mason 2018, 179, sl. 3; podrobnejše objave naštetih najdišč so v pripravi v okviru zbirke AAS). Na najdišču Draga smo odkrili tudi odlomke keramike in objekta iz obdobja zgodnjega eneolitika (Križ 2003, 18; Udovč 2022). Ob gradnji hitre ceste so na križišču cest Draga–Bela Cerkev izkopali žgan rimski grob, katerega natančnejša lokacija iz opisa ni razvidna, pri podvozu za Belo Cerkev pa so odkrili rimsko cesto (Urleb 1958–1959, 302). Dele rimske ceste so odkrili na več lokacijah ob gradnji hitre ceste v 50-ih letih 20. stoletja, zato domnevamo, da so po ozki ravnini med Krko in Vinjim vrhom potekale trase cest oziroma vse komunikacije od prazgodovine naprej. Glavni viri za potek rimskih državnih cest, med katere sodi tudi cesta *Emona–Neviodunum–Siscia*, so Tabula Peutingeriana in itinerarji s sezname obcestnih postaj, miljniki in arheološko dokumentirani ostanke utrjenih cestišč. Pregled zgodovine raziskav do preloma tisočletja na trasi *viae publicae* od Emone do današnje državne meje je podal M. Lovenjak (Lovenjak 2006, 39–47).

Jugovzhodno od Drage so med lokalno cesto Otočec–Ruhna vas in reko Krko na območju najdišča Loka (sl. 9: 10) izkopali naselbino iz zgodnje bronaste dobe in drenažne

jarke iz rimske dobe (Horvat 2003, 177–178; Horvat, Soklič 2021). Severovzhodno od in blizu najdišča Bela Cerkev – Pod Vovkom leži večfazno najdišče Dolge njive pri Beli Cerkvi (sl. 9: 6). Tu so izkopali sledi poselitve iz pozne bronaste dobe, tri gomile iz starejše železne dobe, iz rimske dobe pa sledi objektov in peči. Objekte nakazujejo konstrukcijske in odpadne jame ter odlomki keramike (Mason 2003, 119–121; Mason 2006a, 55). Poleg že omenjenega so na Dolgih njivah odkrili sledi poselitve in odlomke keramike iz zgodnjega srednjega veka (Mason 2018, 94).

Ob širitvi pokopališča in gradnji mrliške vežice okrog cerkve sv. Andreja v Beli Cerkvi so leta 2009 odkrili grobišče s 63 močno poškodovanimi grobovi, ki so bili večinoma brez pridatkov (sl. 9: 11). Grobišče so na osnovi obsenčnih obročkov datirali v drugo polovico 10. in zgodnje 11. stoletje (Mason, Tiran 2010, 23). Iz obdobja zgodnjega srednjega veka, iz leta 1074, je tudi listina, v kateri je zapisano, da je škof odstopil patriarhu 10 slovanskih kmetij svojega dvora v Vinjem vrhu nad Krko na Dolenjskem, desetino od treh pridvornih zemljišč ter vseh nesvobodnih, ki so tam prebivali (Kosi 2009, 89). V njej je navedeno, da bo freisinški škof cerkev postavil na Vinjem vrhu *apud Uuinperch*, kar bi lahko bila cerkev sv. Janeza Krstnika na Malem Vinjem vrhu, medtem ko je župnija z župnikom pri cerkvi sv. Andreja izpričana šele 1283. Župnijo v Beli Cerkvi uvrščamo med t. i. prafare in je bila v polnih patriarhovih pravicah (Höfler 2016, 286). Na grebenu Veliki Vinji vrh, ki se boči na ravnino, so zgradili dobro utrjeno prazgodovinsko naselje (sl. 9: 12), znotraj katerega so zgradili cerkev sv. Jožefa. Naselje skupaj z obširnim kompleksom grobišč, ki se razprostirajo po zahodnem, vzhodnem in južnem pobočju (Gradenjska hosta, Mlada vina, Laze, Ivanec pri Družinski vas), velja za eno od pomembnejših slovenskih železnodobnih najdišč (Dular A. 1991, 71; Mason, Mlekuž 2016, 95–116). Na njegovem južnem pobočju so na Strmcu (sl. 9: 13) odkrili plana grobišča, kjer so pokopavali v zgodnji in mlajši železni dobi ter zgodnjem srednjem obdobju (Dular A. 1991, 72). Pri prekopavanju vinograda, na robu gradišča nedaleč od cerkve sv. Jožefa, so naleteli na grobišče iz 6. stoletja. V 4 od 12 skeletnih grobov so v letih 1898 in 1899 izkopali 4 zlate ploščice, okrašene s filigranom, in pozlačeno srebrno ptičjo fibulo z almadinom (Božič, Ciglencečki 1995, 266–267). Severovzhodno od najdišča Bela Cerkev leži kopast hrib Vihra (sl. 9: 14), na katerem je prazgodovinsko naselje z delno ohranjenim obodom. Pri sondiranju so leta 1991 odkrili odlomke keramike, ki dopuščajo trditve, da je bila Vihra poseljena v bakreni in pozni bronasti dobi (Dular *et al.* 2000, 122–124, 52–153). Na desnem bregu Krke leži vas Gorenja Gomila (sl. 9: 15), kjer je na Tabuli Peutingeriani umeščeno manjše naselje (Pirkovič

1968, 62). V vasi je Schulz okoli leta 1880 izkopal dve od štirih prazgodovinskih gomil, ob poti v in izven vasi so odkrili tudi rimske grobove (Kušljan 1968, 104). V okolici vasi Gorenja Gomila so na njivi odkrili tudi grob iz pozne bronaste dobe (Križ 1989, 211).

V visokem in poznem srednjem veku je bilo območje ob Krki zaradi bližine Hrvaške oziroma Ogrske nekakšna „vojna krajina“. V prostor so zaradi trgovskih teženj in teženj po širjenju svojih posesti posegale številne močne rodbine, ki jim je morala Freisinška škofija podeliti posest v fevd. Izmenjali so se družine Andeških, Baberbežanov in Speinheimov. Dinamika v menjavanju lastništva je botrovala, da se okoliški kraji že zgodaj omenjajo v pisnih virih. Vas Bela Cerkev se omenja leta 1291, Draga pri Beli Cerkvi leta 1251, Družinska vas pa leta 1386 (Granda 2007, 67–68).

4 Metodologija izkopavanj

Arheološko najdišče, velikosti 180 × 25 m, smo razdelili na različno dolga in široka izkopna polja oziroma sonde. Izkopna polja E, H, I–K smo razdelili na 4 × 4 m velike kvadrante, z izhodiščem v jugovzhodnem vogalu. Območja oziroma sonde so bile z daljšo stranico usmerjene severovzhod–jugozahod (sl. 10). Črke so si sledile v smeri proti severu, medtem ko so številke naraščale proti zahodu.

Zgornji sloj prsti oziroma zemlje, t. i. ornico, smo povprečno do globine 0,40 m odstranili strojno, nato smo nadaljevali z ročnim izkopom in dosegli globino od 0,60 do 2 m. Površino smo po odstranitvi vsake plasti postrgali oziroma počistili in dokumentirali. Dokumentiranje arheoloških ostalin je obsegalo opis, fotografiranje in tehnično risbo ter geodetsko izmero odkritih struktur pred in po končanem izkopu.

10 Arheološko najdišče, razdeljeno na izkopna polja; prikazane so sonde in preseki. Na tlorisu izkopnega polja E so vrisani moderni posegi, električna napeljava in jarek za telefon (SE 11/SE 12). Merilo 1 : 1000.

Stratigrafske enote (v nadaljevanju SE) smo dokumentirali opisno, fotografsko in prostorsko. Pri opisnem dokumentiranju smo za opise posameznih SE uporabili interni obrazec, ki je bil izdelan na osnovi obrazca Arheološkega oddelka Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Pri določanju barve plastem smo si pomagali z barvno skalo Munsell Soil Color Charts, 1994.

Po stratigrafskih enotah smo pobirali tudi arheološke najdbe. Fotografsko dokumentiranje je sledilo načelom arheološke fotografije. Stratigrafske enote smo dokumentirali z najmanj enim posnetkom, na katerem je trasirka (merska palica) in oznaka za sever, ter najmanj enim brez tega v vseh fazah izkopavanja. Fotografije smo posneli v črnobeli in dia tehniki. Stojke in strukture smo izrisali v merilu 1 : 10, ostale stratigrafske enote in profile v merilu 1 : 20, generalni tlorisi pa v merilu 1 : 100. Višinske točke na terenu tako tlorisa izkopnega polja kot tudi plasti in struktur smo izmerili z laserskim tahimetrom. Na najdišču smo dokumentirali 11 presekov oziroma profilov izkopnega polja. Z risbo bomo predstavili posamezne odseke treh najbolj izpovednih profilov. Dokumentirali smo profile vseh štirih stranic (severno, južno, zahodno in vzhodno) izkopnih polj E, H, I–K.

Polnila struktur (SE 85 in SE 73) smo vzeli kot vzorce za mokro sejanje – flotiranje. V polnilih so po mokrem sejanju našli odlomke ožgane gline, drobce oglja, 4 odlomke keramike in drobce živalskih ter ožganih živalskih kosti. Pranje keramičnih najdb je potekalo že na terenu. V nekaterih stratigrafskih enotah smo vzeli vzorce organskih snovi – oglja za radiokarbonske analize. V različne analize smo v okviru poizkopavalne obdelave najdišča poslali živalske kosti, oglje, kamnite odbitke in bruse. Poročila in rezultati analiz so v poglavju o analizah. Območje izkopavanj si je ogledal Tomaž Verbič, ki je podal opis in interpretacijo geološke sestave terena.

5 Interpretacija in stratigrafska podoba najdišča

Stratigrafsko podobo najdišča bomo predstavili po posameznih sondah oziroma linijah kvadrantov E, H in I do K, ker linij F in G nismo izkopali oziroma dokumentirali.

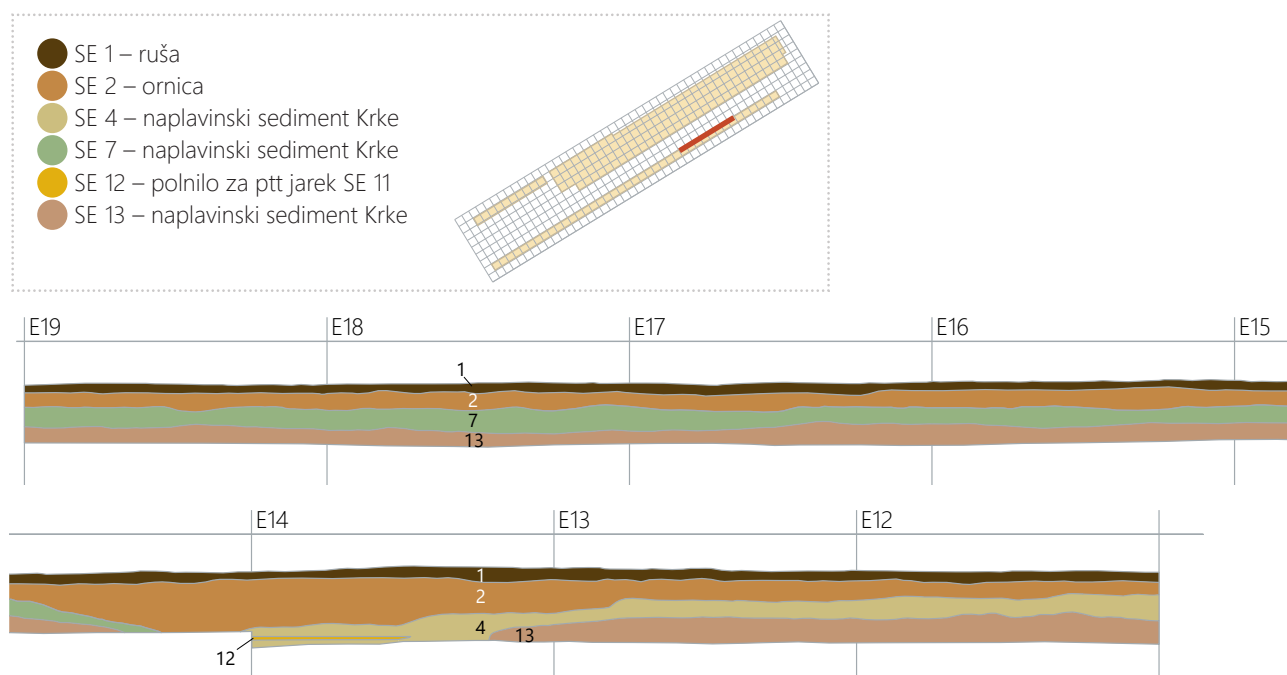
V sondi E smo kopali od globine 0,6 do 1,10 m, le v kv. E/10 in 11 smo kopali do globine 1,5 m. Stratigrafija v sondi E je bila monotona. Pod ornico smo izkopali poplavni sediment Krke (sl. 11, 12). V izkopanih plasteh smo odkrili kamnite odbitke in nedoločljiv bronast novc (globina 0,77 m, SE 13), ne pa tudi arheoloških struktur.

5.1 Stratigrafska podoba izkopnega polja E

Izkopno polje E je v dolžino merilo 164 m in v širino 4 m, potekalo je v smeri severovzhod–jugozahod. Obsegalo je kvadrante od E/6 do E/46. Izkopno polje E je bilo poškodovano z novodobnimi infrastrukturnimi vodi. Po kv. E/6–10 se je vil vkop za telefonski kabel, ki je v kv. E/10 zavil izven izkopnega polja v kv. D/10. Severneje je v kv. E/14 do E/24 potekala mednarodna telefonska napeljava, v kv. E/36 pa še električna napeljava v smeri sever–jug (sl. 10). Nekaj metrov južneje od izkopnega polja je potekala trasa plinovoda z 2 m širokim varovalnim pasom, v katerega se ni smelo posegati.

12 Fotografija stratigrafske sekvence v sondi E, kv. E/13–16.

11 Presek oziroma stratigrafska sekvence v sondi E. Merilo 1 : 100.

5.2 Stratigrafska podoba izkopnega polja H

Izkopno polje H je v dolžino merilo 120 m, v širino pa 4 m; obsegalo je kvadrante od H/3 do H/32 (sl. 13). Končni izkop je segal do povprečne globine 1 m. Poglobili smo kv. H/25 in H/32; prvega do globine 1,6 m, drugega pa do 1,4 m. V izkopnem polju smo odkrili keramiko iz prazgodovine in rimske dobe ter mlajših obdobj, nismo pa dokumentirali struktur. V kv. H/25–H/31 smo dokumentirali linijo kamnov (SE 49), ki je bila usmerjena zahod–vzhod. Linijo kamnov je po vsej verjetnosti naredil človek (gl. sl. 19, 20). Med kamni smo izkopali odlomke ostenj prazgodovinske keramike in kamnite odbitke.

Pod rušo (SE 1) je bila čvrsta meljasta ilovica oziroma ornica (SE 2). V kv. H/9 do H/16 je ornico prekinil sodobni vkop (SE 9), ki je nastal zaradi razlitja olja. Zapolnjen je bil s SE 3. Polnilo, pripeljana od drugod, je vsebovalo grušč in odlomke sodobne keramike. Geolog predvideva, da je bil material – jalovina pripeljan z območja enega izmed dolomitnih kamnolomov z ilovnatim prekritjem (Verbič 2002).

13 Presek oziroma stratigrafska sekvenca v sondi H.

5.3 Stratigrafska podoba izkopnega polja I, J, K

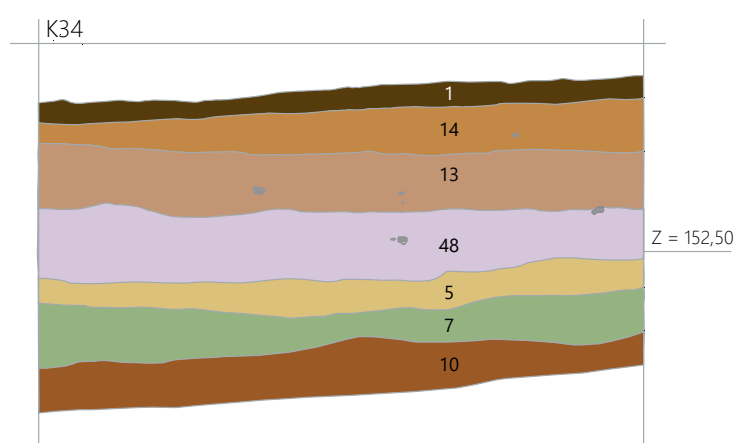
Izkopno polje je v dolžino merilo 129,5 m in v širino 9–10 m. Obsegalo je kvadrante I, J, K/2–34. Strojni in ročni izkop v zahodni polovici kvadrantov I–K/18–34 sta segala do globine od 1 m do 1,4 m. Kvadrante I–K/34 smo poglobili na globino 3,5 m, da bi ugotovili, na kateri globini se nahaja geološka osnova. Na tej globini smo naleteli na podtalnico in plast peska s prodom oziroma na sediment reke Krke, SE 114 (sl. 14). Zaradi majhnega števila izkopanih najdb in

14 Vdor podtalnice na globini 3,5 m v kvadrantu K/34.

15 Kontrolna sonda v kvadrantih I–K/31.

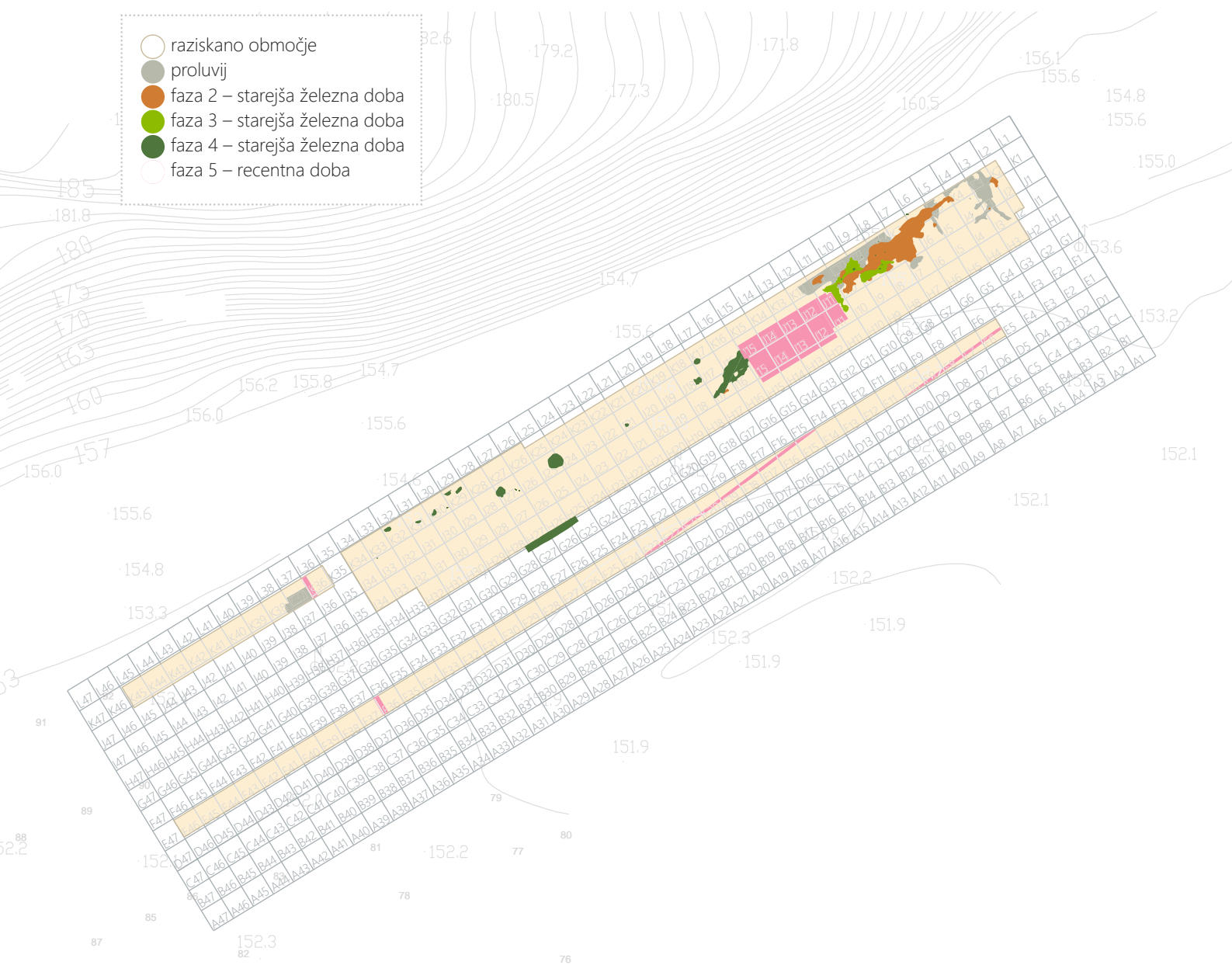
16 Zahodni presek oziroma stratigrafska sekvenca v kvadrantu K/34. Merilo 1 : 50.

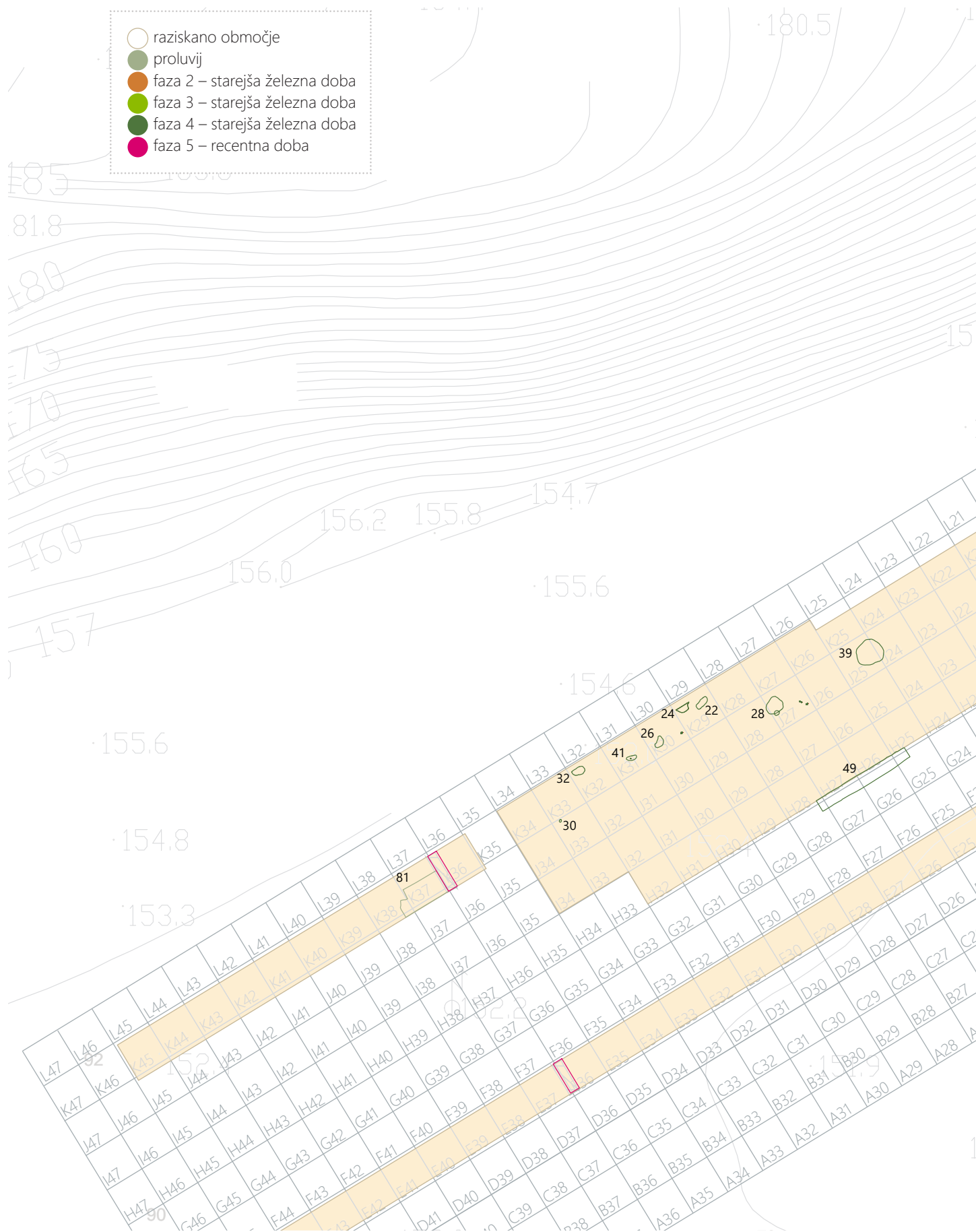
17 Zahodni presek oziroma stratigrafska sekvenca v kvadrantih I-K/34.

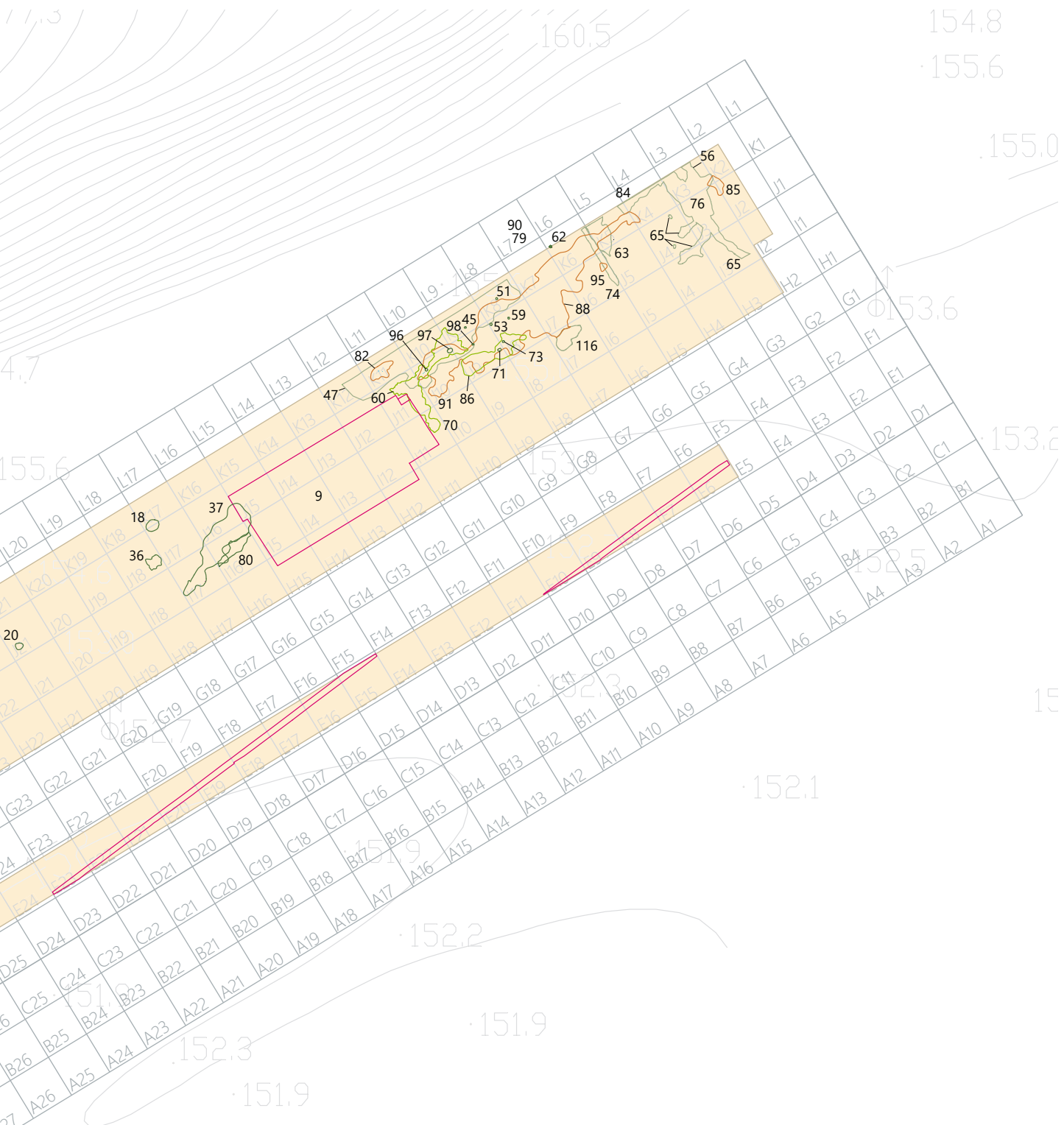
18 Severni presek oziroma stratigrafska sekvenca v kvadrantih K/8-10.

19 Kompozitni načrt najdišča z vsemi stratigrafskimi enotami. Merilo 1 : 1000.

20 Detajlni kompozitni načrt. Merilo 1 : 500.

časovno neopredeljivih struktur smo v kv. I-K/2, 17, 23 in 31 naredili prečne kontrolne sonde, široke 1,5 do 2 m, dolge 9 m in do 2 m globoke (gl. sl. 10). Pri poglobljanju nismo odkrili niti najdb niti struktur. Naleteli smo na enoten sediment Krke (sl. 15). Pri izkopavanju smo se osredotočili na vzhodni del izkopnega polja, kjer smo na globini med 1,8 in 2 m naleteli na arheološke ostaline, ki jih bomo interpretirali v nadaljevanju.

Iz sl. 16 in 17 razberemo, da so plasti nagnjene proti severu. Nagnjenost proti severu bi lahko bila pokazatelj, da je Krka nekoč tekla severno od današnje lokacije, neposredno pod pobočjem Vovki. Plasti je naplavila Krka, vendar sta vidni potencialni hodni površini. Na najdišču se pojavljata ali mulj ali mulj do peščen mulj (Verbič 2002). Med izkopavanji se je potrdilo, da gre za plasti SE 5 in SE 66. Vzhodni del najdišča je ležal neposredno pod izdatnim kraškim izviro (0,3 l/s, izmerjeno 13. 9. 2002), ki je dandanes speljan skozi prepust pod cestama, približno 100 m vzhodnje. Sediment kraškega izvira je peščen, delno zamuljen prod, ki je na najdišču v kv. I-K/3 in I-K/5-6 jasno viden kot SE 56, SE 57, SE 69, SE 76 in SE 74 ter v obliki leč SE 65.

5.4 Interpretacija

Na arheološkem najdišču Bela Cerkev – Pod Vovkom smo izkopali sledi poselitve iz starejše železne dobe. Pri interpretaciji in rekonstrukciji objektov smo upoštevali višino oziroma lego in usmerjenost ostalin. Ruševine, ki so ležale v smeri vzhod–zahod, so imele podobno višino, medtem ko smo pri tistih, usmerjenih sever–jug, poleg stratigrafskih odnosov upoštevali tudi neprekinjeno povezavo oziroma linijo zaradi padca terena proti rečni strugi. Na današnjo podobo najdišča so v preteklosti vplivali naslednji dejavniki: poplave, nihanje vodostaja in pretok kraškega izvira, bočna erozija reke Krke oziroma spodjedanje pobočja (SE 47, SE 84, SE 116) ter večji poseg in zelenkasta obarvanost prsti zaradi razlitja nafte (SE 3 in SE 9) in prisotnosti organskih snovi. Vkop in recentno nasutje sta spremenila podobo najdišča oziroma stratigrafije v kv. H/14–15 in I, J/11–15. Našteti dejavniki so oteževali interpretacijo arheoloških ostalin ter posledično tudi najdišča.

V kvadrantih J, K/8–10 so v izkopnem polju iz tal štrleli bloki litotamnijskega apnenca in kalkarenita, ki so bili dolgi do 1,2 m. Dokumentirali smo jih kot SE 47 (sl. 18). Bloki so se pojavljali tudi v kv. K/4 in J/12, kjer je linijo prekinil vkop zaradi razlitja nafte. Geolog meni, da gre po vsej verjetnosti za samice, ki niso povezane s skalnato geološko podlago. Med kamni je temen mulj, z odlomki keramike, kostmi in hišicami kopenskih polžev. Kamni bi lahko potrditi tezo o bočni

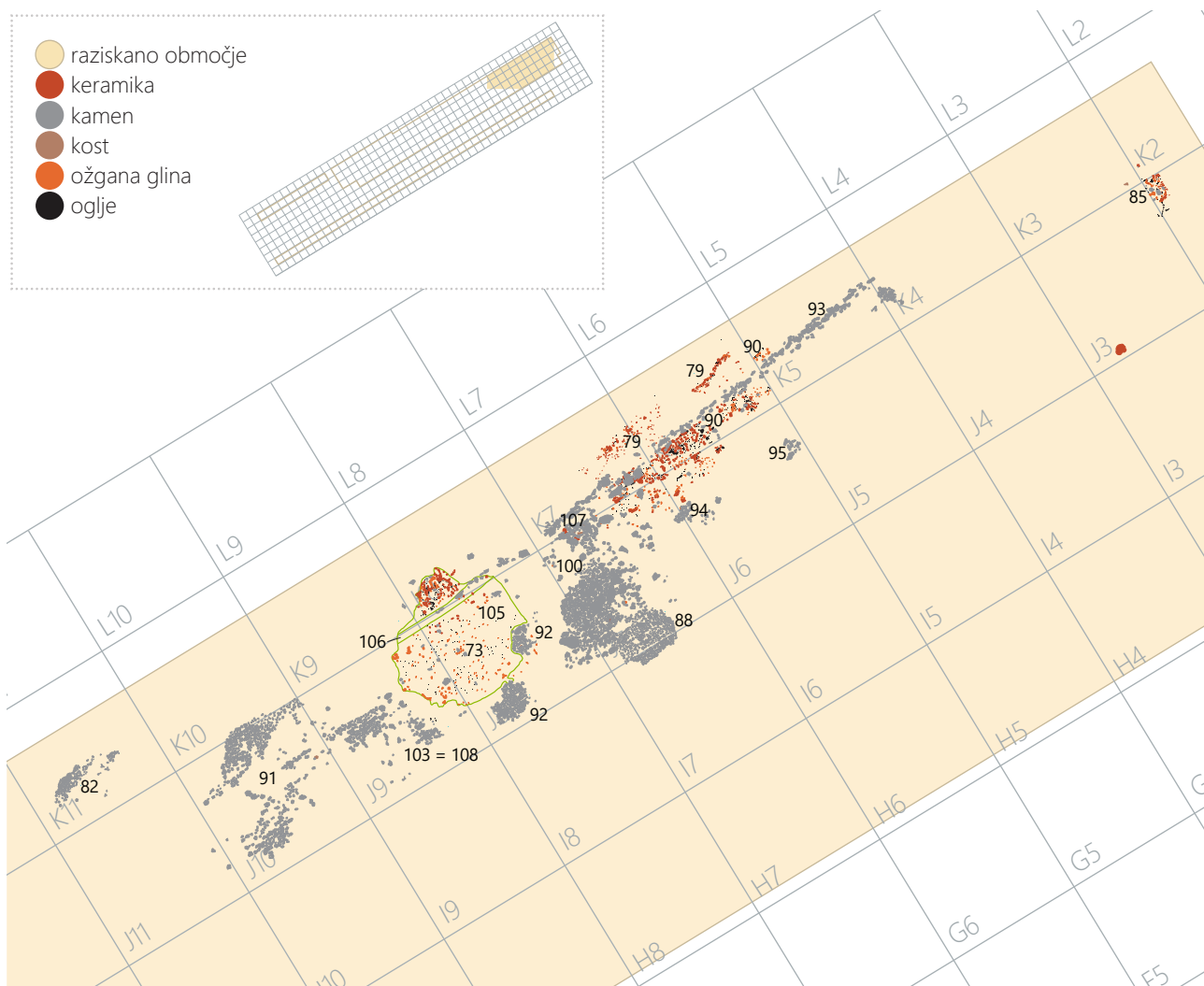

21 Pogled na arheološko najdišče med izkopavanji, SE 47.

eroziji Krke in „spodjedanja“ pobočja Vovki. Kamni niso bili zaobljeni, je pa bila njihova površina vidno korodirana, kar je značilno za apnenec. Po videnem sodeč sklepamo, da kamni na to mesto niso prišli z vodnim transportom, lahko pa jih je Krka premestila. Kamni so bili preneseni, potem pa jih je poplavna voda prekrila z muljastim sedimentom (Verbič 2002). Bloki so se v diagonalni liniji vili po izkopnem polju (sl. 19, 20). Ležali so na arheoloških ostalinah, npr. na SE 60, SE 73, SE 96. Med izkopavanji se je potrdilo, da so bloki samice, saj smo jih obkopali in prevrnili oziroma odstranili z arheoloških ostalin (gl. sl. 21), kar potrjuje geologovo tezo. Litotamnijski apnenec je zaradi svojih lastnosti slabo odporen proti mehanskemu preperevanju, kemično preperevanje pa je zaradi velike poroznosti prav tako hitrejše kot pri mezozojskih apnencih, zato razpada v grušč (Verbič 2011; Vojaković *et al.* 2014). Potemtakem bi lahko kot naravno tvorbo, ki jo sestavljata delno apnenčasta skala delno grušč, opredelili tudi SE 83, v kv. I/4. V SE 83 nismo izkopali arheoloških najdb.

5.4.1 Faza 1

Najstarejšo fazo predstavljata sedimenta Krke (SE 10, SE 114). Pojavljata se začneta na globini 1,8 m pod današnjo hodno površino. Sledita ji arheološki fazi 2 in 3 ter faza 4. Faza 4 od starejših dveh faz ločujeta 0,3 do 0,4 m debela naplavinna plast (SE 5) ter recentno obdobje oziroma faza 5. V zgornjem delu SE 10 in SE 114 (približno 0,2 m) smo izkopali nekaj najdb (G3–G4 in G76–G82), ker pa se nespremenjena konsistenca nadaljuje najmanj do globine 3,5 m oziroma vdora podtalnice (gl. sl. 14), zgornjega dela plasti nismo izločili in jih dokumentirali kot nov SE.

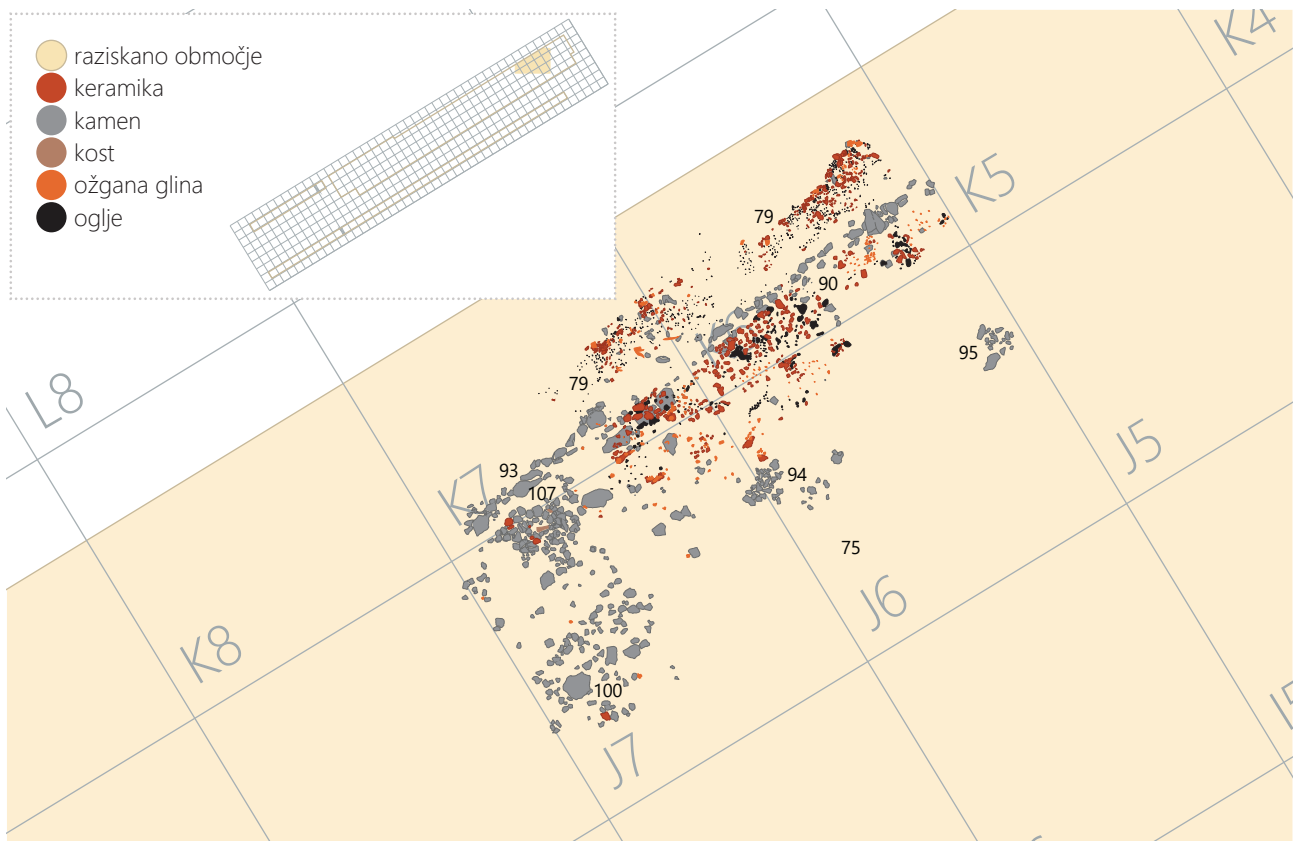
22 Kumulativni tloris faze 2. Merilo 1 : 200.

5.4.2 Faza 2

V fazo 2 smo uvrstili največ stratigrafskih enot. Štiri delno ohranjene objekte smo rekonstruirali in interpretirali na osnovi ruševin hišnega lepa (SE 73, SE 79, SE 90) in zaplat nasutij gramoza oziroma tlakovanja SE 88, SE 91, SE 92, SE 103 = SE 108, SE 100 = SE 104, SE 107. Predpostavljamo, da voda oziroma poplave niso „prinesle“ zaplat tlakovanj, so pa verjetno spremenile njihov tloris in videz. V to fazo sodi tudi kurišče SE 85 (sl. 22). Stratigrafske enote so bile vkopane v SE 75. V to fazo smo uvrstili najdbe, predstavljene v katalogu, iz SE 72 (G39), SE 73 (G40–G50), SE 75 (G51–G68) in SE 90 (G71–G73). Na osnovi razporeditve in odnosov določenih stratigrafskih enot lahko domnevamo, da so nekatere objekte popravili, zato smo te stratigrafske enote uvrstili v mlajšo fazo oziroma fazo 3: SE 71, SE 97, SE 86 in SE 89.

Objekt 1

Objekt 1 z rekonstruiranimi merami 7,65 × 3,25 m se je razprostiral v kvadrantih K/6–7 (sl. 23, 24). Sestavljale so ga SE 79, SE 90, SE 94, SE 95, SE 100 = SE 104 in SE 107. SE 95, SE 94, SE 100 = SE 104 in SE 107 predstavljajo južno, prekinjeno linijo temeljnih kamnov, ki jo nakazujejo posamezni ohranjeni kamni med SE 94, SE 95 in SE 100. SE 79 in SE 90 sta ruševini severne stene. SE 79 se je nahajala severno od SE 93, SE 90 pa južno. V liniji s SE 94 in SE 95 sta ležali tudi SE 100 = SE 104 in SE 107. Na prostoru med obema linijama smo izkopali posamezne kose prežgane gline. Na izkopanih kosih prežgane gline so bili vidni odtisi prepleta vej (sl. 25). Linija kamnov SE 93 se je vila ob SE 47 (kv. K/5–6, J–K/7) čez izkopno polje. Sprva so menili, da gre za temelje objekta (Križ, Peterle Udovič 2002). Izkazalo se je, da leži na ruševinah SE 90 in SE 73 oziroma na jarku SE 105 (sl. 26). Predvidevamo, da je mlajša od obravnavanih stratigrafskih enot, vendar njene funkcije in tega, ali je naravnega ali antropogenega nastanka, ne moremo pojasniti.

23 Tloris objekta 1. Merilo 1 : 100.

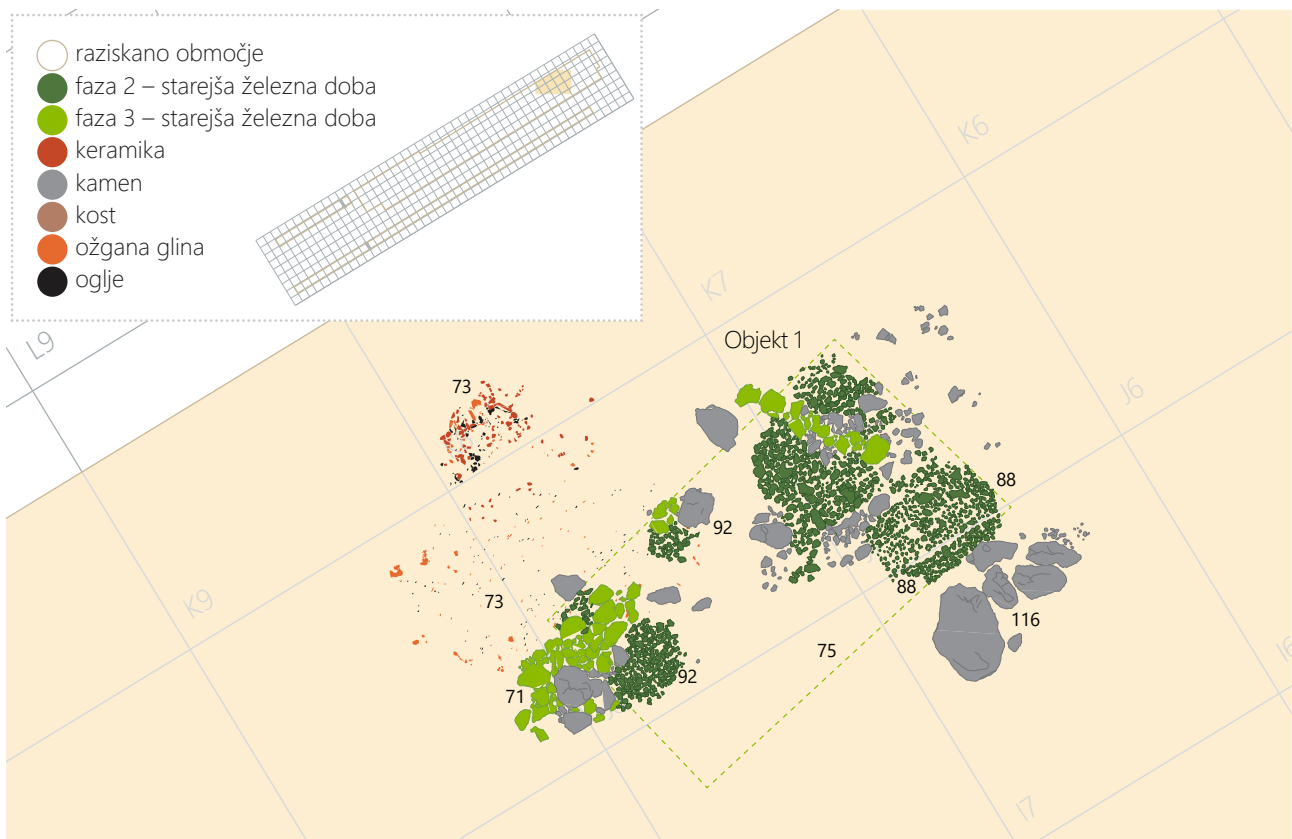
24 Objekt, pogled z vzhoda. SE 79, SE 90, SE 93, SE 94, SE 95.

25 Lep z ohranjenimi odtisi vej.

26 Fotografija prikazuje odnos med SE 93, SE 79 in SE 90.

27 Tloris objekta 2, SE 88 in SE 92. Merilo 1 : 100.

28 Tloris objekta SE 88, SE 92, SE 71; pogled s severovzhoda.

Objekt 2

Od objekta 2 se je do današnjih dni ohranilo tlakovanje SE 88. Tlakovanje je merilo $3,15 \times 3$ m. Tlakovanje SE 88 lahko povežemo s tlakovanjem SE 92. Tlakovanje SE 88 in SE 92 so sestavljali zaobljeni apnenci; največji so merili $0,19 \times 0,11$ m. Objekt je bil usmerjen jugozahod–severovzhod (sl. 27, 28). V SE 92 smo izkopali hišni lep in keramiko. Na najširšem delu je objekt meril $5,2 \times 3,2$ m. V severnem delu med oziroma nad SE 88 in med SE 88 in SE 92 ter na SE 92 so ležali večji kamni peščenjaka. Peščenjaki iz SE 88 in SE 71 so bili tudi na enaki višini, in sicer od 151,66 do 151,88 m nadmorske višine (sl. 27). Med poizkopavalno obdelavo smo jih interpretirali kot popravilo in jih uvrstili v fazo 3.

Objekt 3

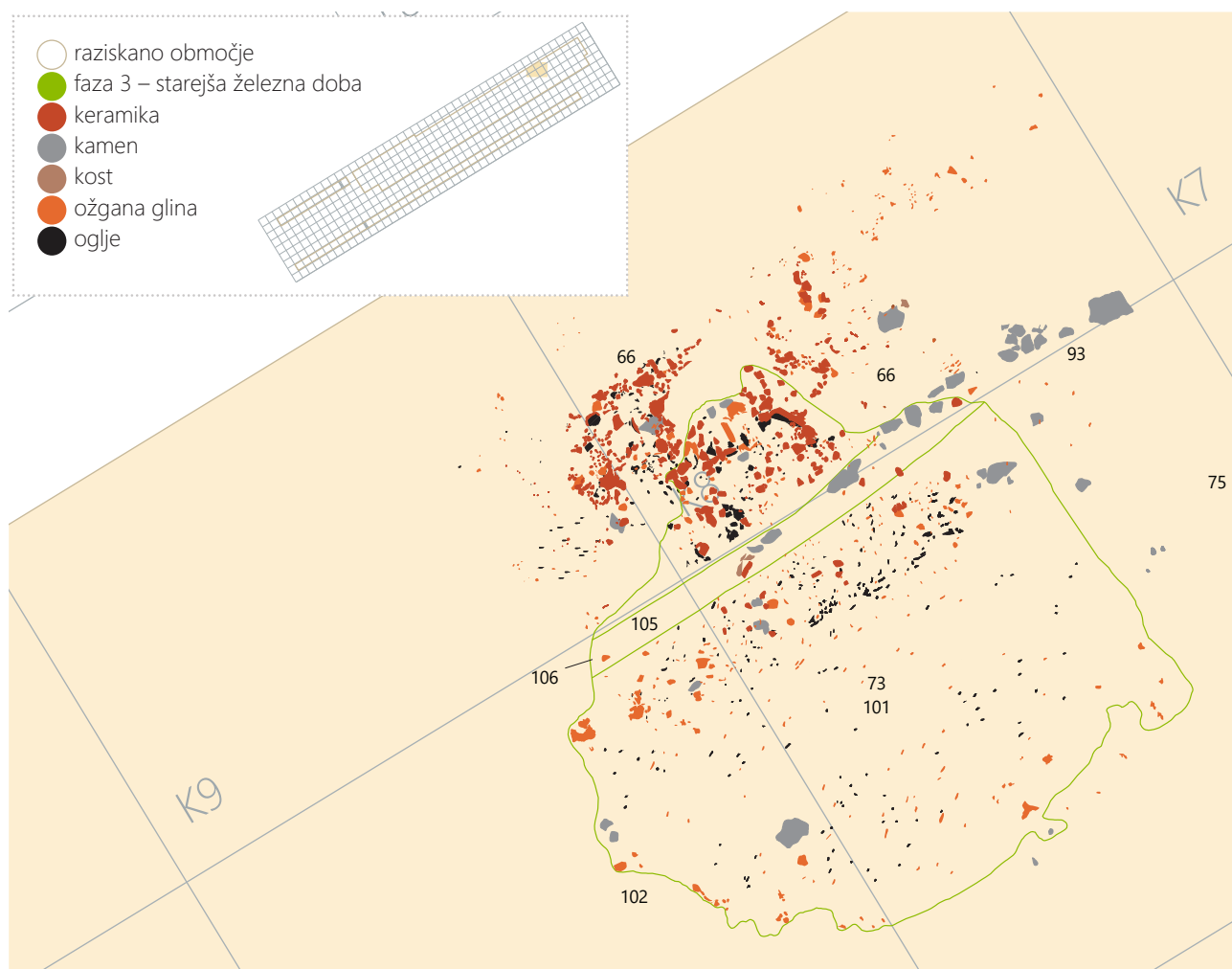
Skale (SE 47), ki so posledica bočne erozije (gl. sl. 21 in poročilo Verbič 2002), so se zrušile oziroma so ležale nad SE 73. Med skalami je bil hišni lep najbolj intenziven (sl. 29). Na severnem delu smo po odstranitvi skale izkopal ostanke prežganega trama ter lep z odtisi brun in vej (sl. 30).

29 Pogled na hišni lep (SE 73), keramiko in kosti, ki so se nahajali med SE 47.

30 Prežgani tram in hišni lep SE 73.

31 Tloris objekta 3, SE 73. Merilo 1 : 50.

32 Tloris SE 73 z vkopanima jarkoma SE 101/SE 102 in SE 105/SE 106.

34 Zahodna polovica temeljev oziroma tal objekta z SE 110, SE 111, SE 103 = SE 108 in SE 106. Skozi SE 110 se prepozna tudi tlakovanje SE 103 = SE 108.

33 Vzhodni presek SE 73, SE 101 in SE 106.

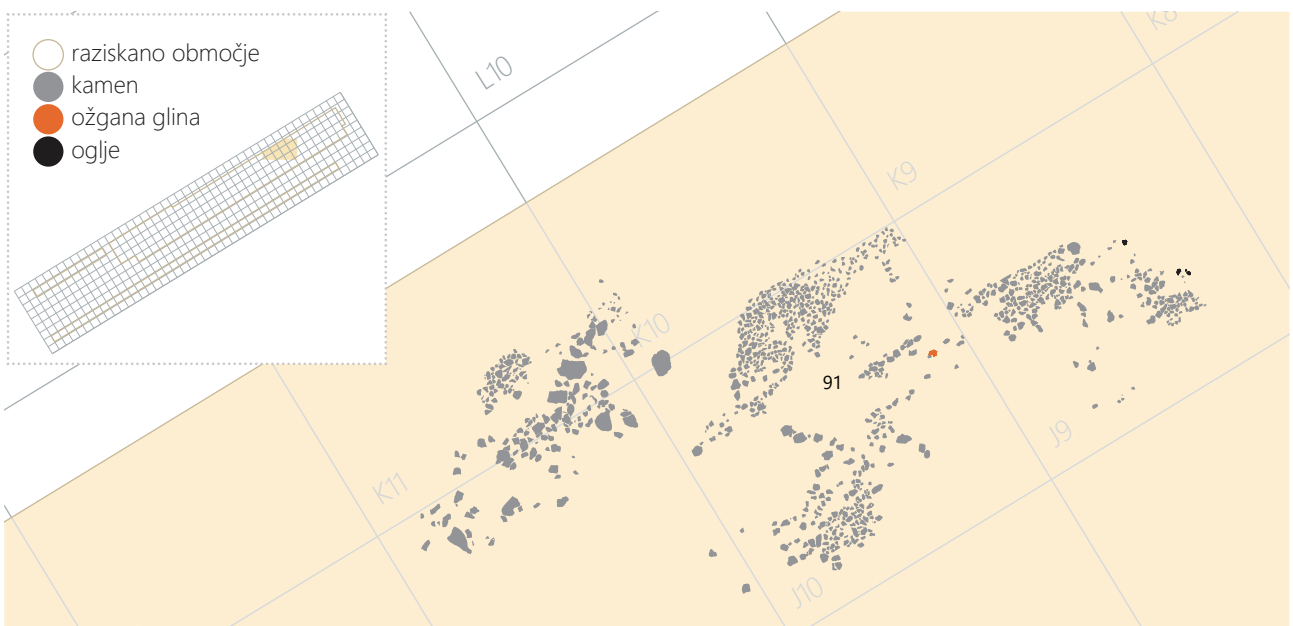
terenu. Teren od severa proti jugu pada (sl. 32, 33). Pod SE 73 sta se na dnu pojavili SE 110 in SE 103 = SE 108. SE 103 smo sprva dokumentirali kot vkop oziroma stojko z dvema apnencema, vendar se je med čiščenjem izkazalo, da gre za ostaline t. i. tlakovanja. Tlakovanje se je širilo v smeri zahod–vzhod, vendar podrobneje ni dokumentirano. Oblice in zaobljeni kamni so bili vidni tudi v SE 110 (sl. 34).

Objekt 4

Objekt 4 se je razprostiral v kvadrantih J–K/9–10. Predstavlja ga tlakovanje SE 91. Objekt je bil pravokotnega tlorisa, z merami 6,7 × 5,11 m (sl. 35, 36). Od objekta se je bolje ohranila južna stranica. V kv. J/9 se je nadaljeval pod SE 86 in SE 97 (sl. 37).

Kurišče

Kurišče SE 85 je ležalo na vzhodnem robu izkopnega polja, v njegovi bližini ni bilo drugih struktur (gl. sl. 22).

35 Tloris tlakovanja objekta 4, SE 91. Merilo 1 : 100.

36 Tloris tlakovanja SE 91 objekta 4.

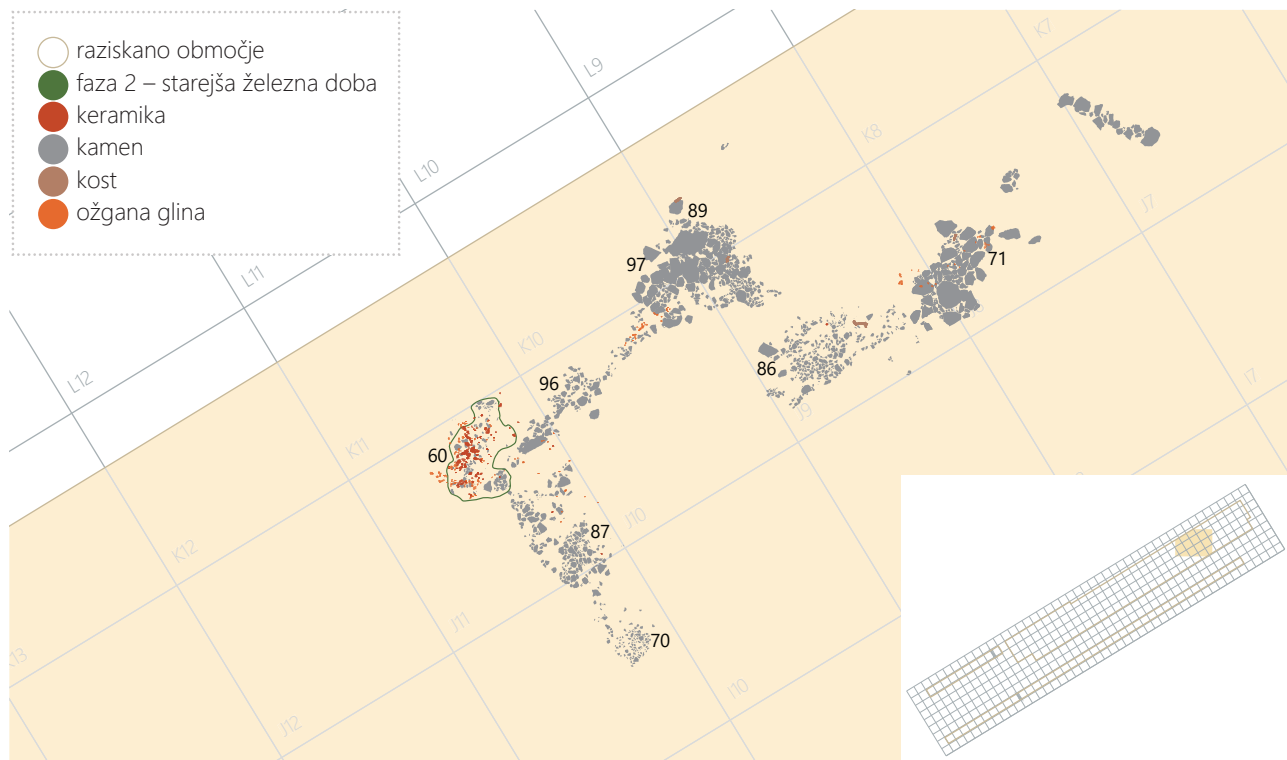

37 Odnos SE 91 in SE 89 oziroma 2. in 3. faze.

5.4.3 Faza 3

V mlajšo fazo smo poleg SE 71, SE 88 in SE 92 uvrstili ohranjenе temelje objektov, ki so jih tvorile SE 70, SE 87, SE 96, SE 97, SE 89 in SE 86 ter ruševine hišnega lepa SE 60. SE 86 in SE 89 smo interpretirali kot utrditev podlage. Večji kamni, ki tvorijo vogal SE 97, so ležali na t. i. tlakovanju SE 89. Med temelji smo izkopali tudi večje kose oglja oziroma zoglenelih brun. SE 86, SE 89, SE 96 in SE 97 so prekrivale SE 91. Ločevala jih je približno 0,35 m debela plast mulja oziroma SE 66 (gl. sl. 37). V fazi I so bili objekti orientirani sever–jug, v fazi II so bili usmerjeni proti severozahodu. V katalogu so predstavljene najdbe iz SE 60 (G9–G25), SE 65 (G27), SE 66 (G28–G38) in SE 89 (G70). Predvidevamo, da kamnov, katerih razporeditev spominja na vogal pravokotnika, ni prinesla voda. Takšni SE sta SE 71 in SE 97. V fazo 3 smo uvrstili vse stratigrafske enote, katerih višina ne presega 152,15 m nadmorske višine (sl. 38, 39). Kamni SE 71, ki so se nahajali neposredno nad SE 92, so v tlorisu tvorili obliko vogala (gl. sl. 28). Glede na njihovo usmeritev proti peščenjaku v SE 88 se zdi, da bi lahko tvorili linijo objekta oziroma predstavljali utrditev ali popravilo temeljev. Od objekta se je ohranila severozahodna linija, katere dolžina je bila 5,8 m. Dolžina vzhodne stranice je bila 2,4 m, na najbolj ohranjenem delu pa je bil široka 0,5 m (gl. sl. 27).

Obliko vogala je imela tudi SE 97, ki se je nahajala nad SE 91, vendar ju je ločevala plast mulja (gl. sl. 37). SE 97 se je nadaljevala v tlakovanje SE 89 in SE 86. SE 97 so tvorili

38 Kumulativni tloris faze 3. Merilo 1 : 150.

ploščati kamni v obliki vogala, ki so se nadaljevali v tlakovanje oziroma SE 89 in SE 86 (sl. 40). Stratigrafsko je bilo tlakovanje SE 89 pod SE 97. V kvadrantu J/10 smo v bližini SE 86 izkopali zogleneli les, ostanek trama (sl. 41). Ostanek trama se je nahajal tudi v K/10 v SE 114. V to fazo smo uvrstili delno ohranjene temelje SE 87 in SE 70 ter ruševine SE 60.

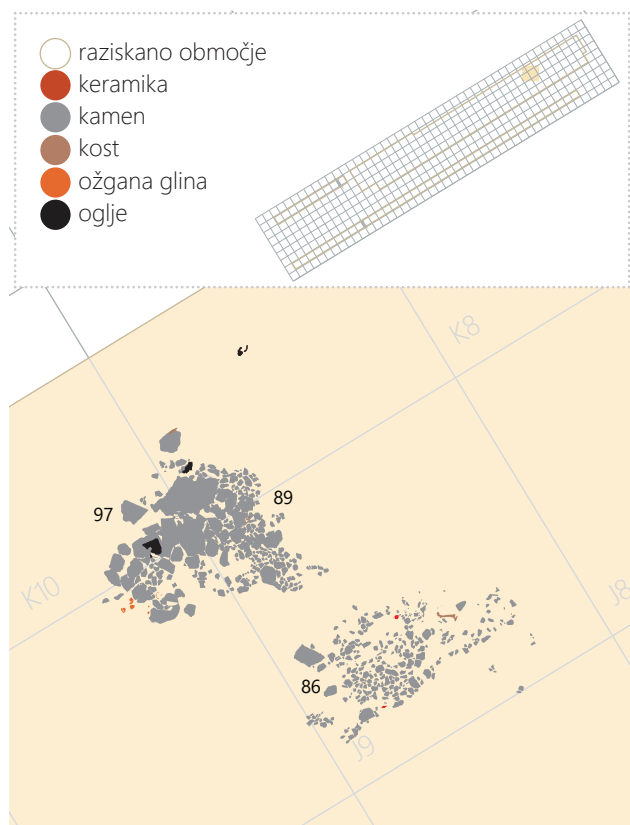

39 Pogled na SE 96, SE 97, SE 89, SE 86 in SE 71.

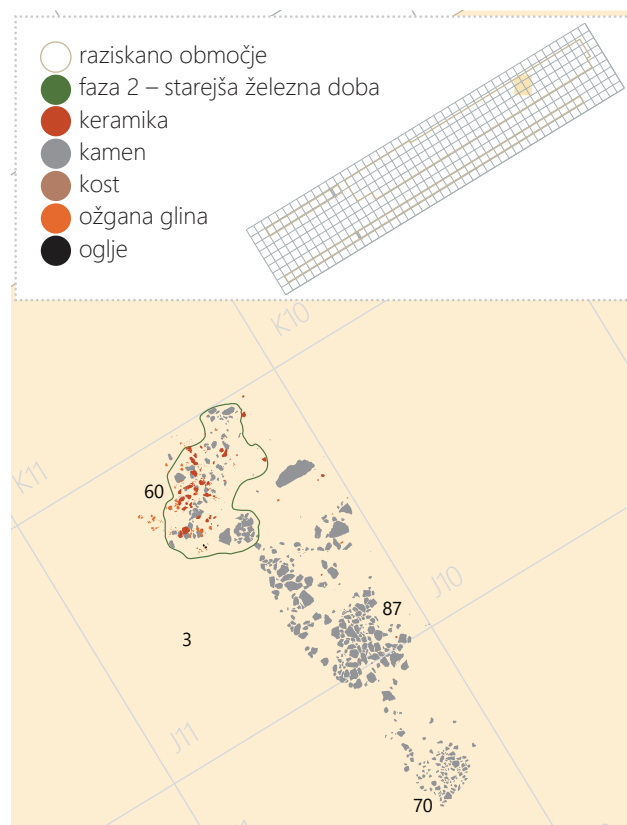
Objekt je na zahodni strani poškodoval oziroma delno uničil vkop SE 3/SE 9. Sestavljale so ga SE 60, SE 87, SE 70 (sl. 42). Linija temeljev iz različno velikih apnenčevih kamnov se je ohranila v dolžino 6 m in v širino 1,5 m. SE 60 je na jugozahodni strani poškodoval vkop za zbiranje meteorne vode, izkopan med arheološkimi izkopavanji (sl. 43).

41 Zogleneli trami.

40 Tloris tlakovanja v fazi 3 oziroma SE 97, SE 89 in SE 86. Merilo 1 : 100.

42 Tloris temeljev SE 70, SE 87, SE 60. Merilo 1 : 100.

43 Pogled na ohranjene ruševine objekta SE 60, SE 87 in SE 70.

44 SE 37, vkopan v SE 5, in pod njim SE 66.

5.4.4 Faza 4

V fazo 4 smo uvrstili stratigrafske enote, ki jih je od faze 3 ločevala približno 0,3–0,40 m debela naplavinska plast oziroma SE 5, ki hkrati predstavlja tudi hodno površino (sl. 44). V to fazo smo uvrstili vkope SE 34, SE 51, SE 54, SE 59, SE 62, SE 68, SE 43, SE 44, ruševine hišnega lepa SE 36, SE 37, kurišči SE 16, SE 27/SE 28, jame SE 18, SE 19, SE 22, SE 24, SE 26, SE 39, SE 41, vkop SE 30, zogleneli tram (sl. 45) in temelje SE 49 iz kv. G–H/27–28.

Objekt 1

Na osnovi razporeditve vkopov za stojke smo interpretirali objekt 1. Objekt pravokotnega tlorisa z merami 9×3 m se je razprostiral v kv. J–K/6–9. Na jugozahodnem vogalu je ležala SE 67/SE 68, na jugovzhodnem SE 54/SE 55, na severovzhodnem SE 61/SE 62, medtem ko je bil severozahodni vogal že izven izkopnega polja, zato ga nismo dokumentirali (sl. 46). Na vzhodni stranici objekta je na razdalji približno 4 m od obeh vogalov ležala SE 58/SE 59, na zahodni pa SE 50/SE 51. Globina vkopov je bila majhna, in sicer od 0,06 m do 0,17 m, vkop SE 62 pa je bil brez profila. V tlorisu so bile ovalne in okrogle oblike, z merami $0,15 \times 0,20$ m. Med SE 47 se je pojavljal hišni lep, ki je z globino oziroma ročnim poglobljanjem postajal intenzivnejši (sl. 47). Pod SE 5 so se nahajale ruševine hiše SE 73 in kulturna plast SE 66.

Objekt 2

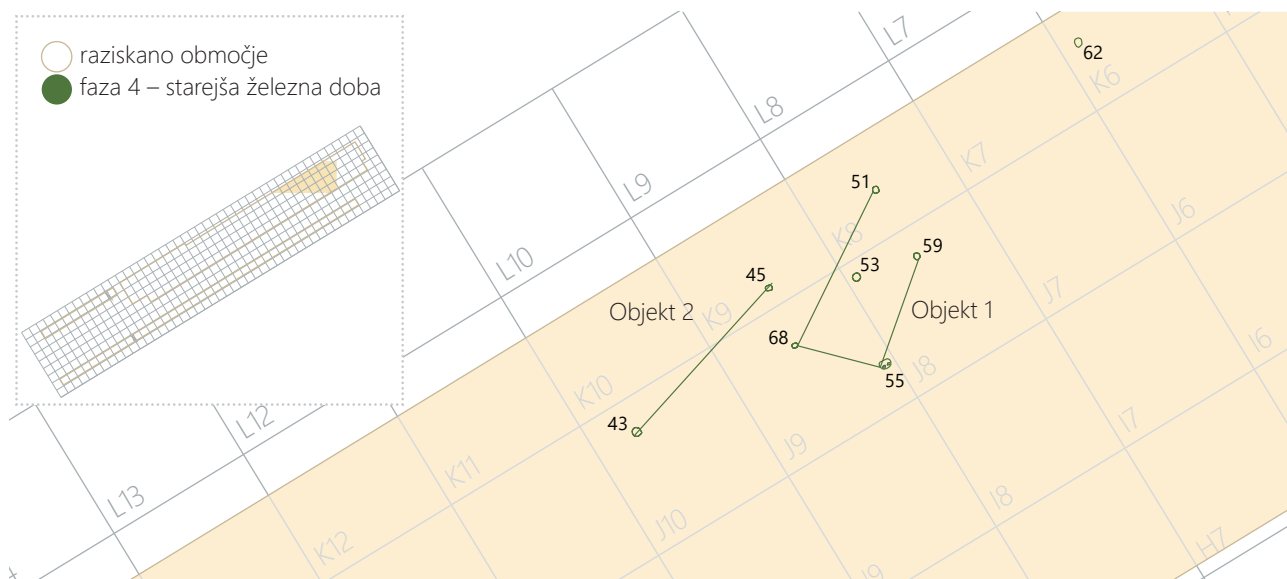
V bližini sta na vodoravni liniji, v medsebojni oddaljenosti 5 m, ležala vkopa SE 42/SE 43 in SE 43/SE 44. Lahko bi predstavljala stranico objekta 2. Njuna globina je bila 0,02 in 0,10 m, v tlorisu sta bila ovalne oblike (gl. sl. 46). Vkopa sta imela enako orientacijo kot vkopi pri objektu 1.

Objekt 3

V kv. J/17 smo odkrili ruševine – zaplato hišnega lepa SE 36 nepravilnega tlorisa z merami $1,3 \times 1,2$ m (gl. sl. 45). V neposredni okolici nismo zasledili vkopov ali drugih struktur. Južno od hišnega lepa je v smeri zahod–vzhod potekala linija kamnov (SE 37). Med kamni smo izkopali odlomke prazgodovinske keramike (gl. sl. 45).

Jame

Na večje jame SE 18, SE 20, SE 24, SE 26, SE 32, SE 39, SE 41 smo naleteli na zahodnem delu izkopnega polja, v kv. K/28–32 (gl. sl. 45). Jame so bile v tlorisu ali ovalne ali nepravilne oblike. Najkrajša stranica je merila več kot 0,60 m, najdaljša pa več kot meter; globina je bila od 0,10 m do 0,55 m. V njih smo izkopali drobce oglja, v SE 22 in SE 26 pa odlomke keramike. Zaradi odsotnosti najdb jih časovno ne moremo opredeliti, prav tako ne moremo določiti njihove namembnosti.

46 Tloris objekta 1 in delno rekonstruiranega objekta 2. Merilo 1 : 200.

47 Del objekta med SE 47 in SE 5.

Pri SE 18, SE 24, SE 32 tekom izkopavanj nismo dokumentirali sprememb v profilu, zato smo jih opredelili kot naravne tvorbe oziroma plitve kotanje.

Kurišči

Kot kurišča smo opredelili vkope s prežganim dnom in večjimi količinami oglja, SE 15/SE 16 v kv. K/31 in SE 27/SE 28 v kv. J/27–28 (gl. sl. 45).

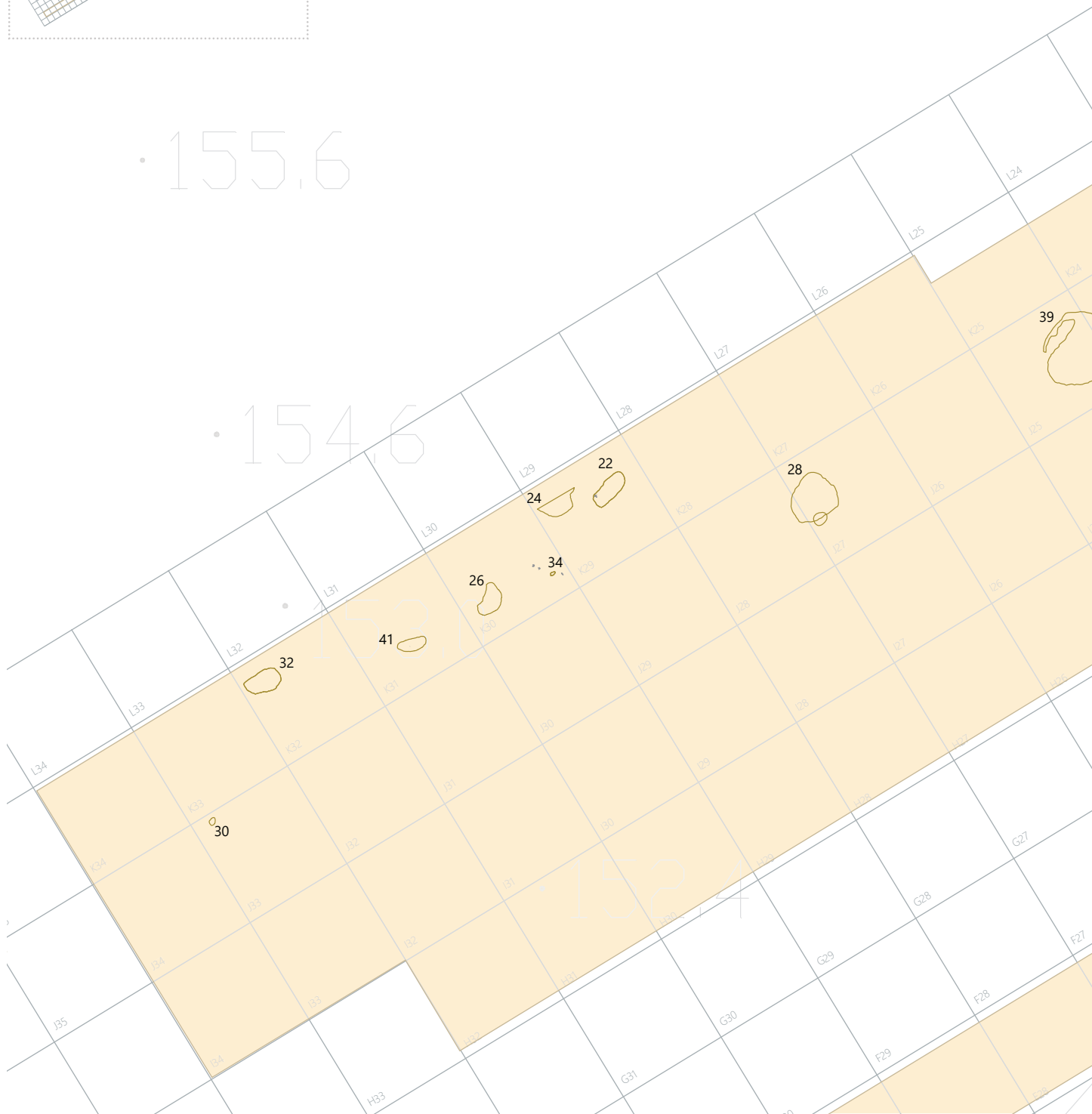
5.4.5 Faza 5

V najmlajšo fazo 5 sodijo sodobne plasti, ornica in moderni posegi vkop za telekomov jarek (SE 12/SE 13), elektriko in vkop ter zasutje (SE 3/SE 9) (gl. sl. 20).

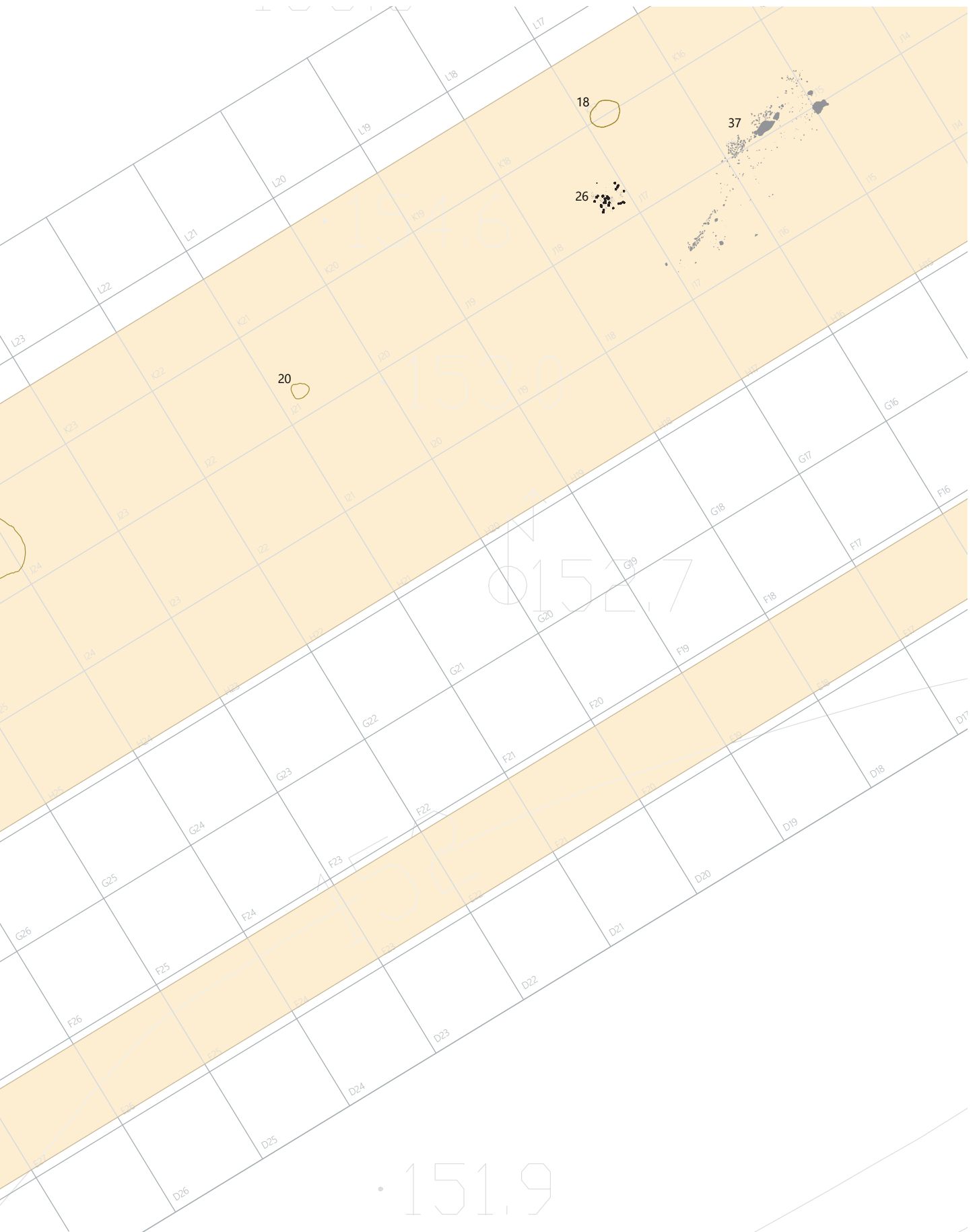
5.4.6 Razprava

Zaplate tlakovanj oziroma utrjenih površin (SE 88, SE 92, SE 100 = SE 104, SE 107, SE 91), ki smo jih uvrstili v fazo 2, so bile skrbno zložene iz zaobljenega apnenca. Poraja se več interpretacij – ali gre za pot, tlakovanje med objekti, drenažo, tlakovanje oziroma utrditev za temelje hiš.

Drenaže iz peščenjakovih lomljencev so izkopali v Ljubljani na arheološkem najdišču Tribuna. Dokumentirali so jih bodisi pod celotnim tlakom bodisi le ob robu objektov (Vojakovič *et al.* 2011, 28–29). Prodnike so uporabljali pri gradnji ognjišč, ker dobro zadržujejo toploto. Mogoče so jih kot toplotni izolator uporabili tudi pri gradnji objektov na najdišču Bela Cerkev. Najdišče Tribuna je ležalo na zamočvirjenem območju oziroma terenu, medtem ko je Bela Cerkev ležala – če ne na poplavnem območju pa vsekakor ob vsaj občasnem vodotoku – kar potrjujejo tudi SE 63, SE 65 in SE 76. V neposredni bližini Bele Cerkve, čez nekdanjo hitro cesto, se nahaja najdišče Dolge njive. Na Dolgih njivah so izkopali pot in ploščadi iz pozne bronaste dobe ter tri gomile iz starejše železne dobe. Pot je bila ožja, manj skrbno tlakovana, prav tako so jo dokumentirali v neprekinjeni liniji (Mason 2006b, sl. 5 in 6). V naselbini na Grofovih njivah so odkrili s prodniki in kamenjem tlakovano pot iz starejše železne dobe, široko do 1,1 m in dolgo 210 m. Orientirana je bila sever–jug, na severnem delu je zavila nekoliko proti vzhodu. Zgrajena je bila na neutrjenih in ne posebej pripravljenih tleh (Pavlovič 2007, 17). Pot iz domnevno starejše železne dobe so odkrili na Požarnicah pri Družinski vasi. Pot je bila široka približno 3 m, dokumentirana je bila v dolžini 48 m, zgrajena je bila iz različnih kamnin brez načrtnega vzorca (Topličanec, Tica 2006, 53). Glavna pot širine 5 m in do 2 m široke stranske

45 Kumulativni tloris faze 4. Merilo 1 : 200.

poti, ravnih linij, zgrajene iz prodnikov, manjših peščenjakovih lomljencev in odpadne keramike, so bile poti, ki so v starejši železni dobi razmejevale parcele na današnjem najdišču Tribuna (Vojaković *et al.* 2011, 29–28, sl. 5). V Ormožu so iz časa starejše železne dobe odkrili pravokotne stavbe in več kot 30 zemljank in polzemljank. Hodna površina v njih je bila tlakovana s celimi ali lomljenimi prodniki (Žižek 2003, 149). Ostanke tlaka, do 0,15 m velike apnenčeve lomljence, so izkopali v stavbi na Sv. Marjeti na Libni. Na tlaku so odkrili močno poškodovano ognjišče in vkopano jamo (Vojaković *et al.* 2014, 104). Ostaline objekta na najdišču Pavšlerjeva hiša nakazujejo večji kamni (nekakšno urejeno strukturo), ohranjene krpe tlaka iz drobnega kamenja in večje koncentracije oglja, hišnega lepa ter keramike (Rozman 2004, 63, sl. 3).

Tlakovane površine smo opredelili kot objekte, ker se je tlakovanje SE 104 nadaljevalo pod SE 90 in prav tako SE 103 = SE 108 pod SE 73. Glede na to, da se je tlakovanje SE 88, SE 92 in SE 91, SE 103 = SE 108 nadaljevalo pod SE 71, SE 97, SE 86, SE 73, bi lahko sklepali, da gre za utrditev tal pred gradnjo temeljev. Vsekakor jih lahko povežemo z objekti, ne moremo pa jih z gotovostjo povezati z bivalnimi. V objektih tudi ni bilo odkritih ognjišč.

Za drugo in tretjo fazo je značilna gradnja s sohami (Dular 2008, 340, sl. 4), medtem ko so objekti v fazi 4 zgrajeni s stojkami. Predvidevamo, da so lesene tramove oziroma bruna postavili na nekoliko od tal dvignjene kamnite temelje (SE 97, SE 87, SE 71, SE 70). Hipotezo nakazujejo v pravokotno ležečih linijah in tehniki suhega zidu položeni kamni SE 71, SE 97, SE 87, dokumentirani zогleneli ostanki tramov (sl. 30, 41), ter hišni lep z odtisi brun. Plast ploščatih v dveh vzporednih linijah položenih kamnov se je ohranila tudi od hiše A na Kučarju (Dular, Ciglencečki, Dular 1995, 35, sl. 14).

6 Gradivo

Med izkopanim gradivom po številčnosti izstopajo keramične najdbe, sledijo jim kamniti odbitki in kovinske najdbe. Na arheološkem najdišču Bela Cerkev smo izkopali največ odlomkov oziroma črepinj posod iz starejše železne dobe, sledijo odlomki iz poznega srednjega in novega veka, najmanj je odlomkov iz rimske dobe. Zaradi slabe ohranjenosti oziroma razdrobljenosti, k čemur sta verjetno pripomogli njihova raba in lega naselbine, nismo mogli sestaviti niti ene posode. Izkopali smo dva skupka črepinj, in sicer **G39**, **G51** in **G62**. Odlomke loncev **G51** in **G62** smo izkopali skupaj, vendar gre za dve različni posodi (sl. 48). Naselbina leži na poplavnem območju, zato smo odlomke iste posode izkopali v dveh različnih plasteh, kot npr. odlomek **G75** v SE 96 in SE 75 in v kv. J/10, skodelico **G19** v SE 60 in SE 114 in v kv. J, K/11 in J/10.

48 Razbiti posodi **G51** in **G62** *in situ*.

6.1 Starejša železna doba

6.1.1 Kamnita orodja in odbitki

Med 212 kamnitimi odbitki smo prepoznali le 6 orodij, kar je 3 %, in 4 jedra. Tipološko smo orodja opredelili kot tri kamnita praskala (**G105**, **G109**, **G111**), klino (**G53**), konico (**G112**) in puščično ost (**G28**).¹ Večino kamnitih orodij in odbitkov smo izkopali v naplavinskih plasteh, v SE 5 smo jih izkopali 48, v SE 13 smo jih izkopali 42, 15 v SE 6 in v SE 35 enega. V kulturni plasti SE 66 smo jih izkopali 19, v SE 75 pa 16 kamnitih odbitkov. Domnevamo, da so odbitki na raziskano območje prišli z višje oziroma drugje ležečega najdišča. Kamnite puščične osti so izkopali na naseljih iz starejše železne dobe na Gradcu pri Mirni (Dular 1991, t. 36: 19–21, 127), Stični (Gabrovec 1994, t. 15: 7).

6.1.2 Keramične posode in drugi izdelki iz keramike

Keramične posode oziroma odlomke iz starejše železne dobe smo razdelili na več tipov (sl. 49). Pri posodju smo upoštevali obliko posod, razdelili smo jih na lonce, sklede, latvice, skodelice. K drugim izdelkom iz keramike smo uvrstili ognjiščne kozice, svitke, pekve in ročaje pekev. Poleg omenjenih smo izkopali tudi za obrt uporabne predmete, kamor sodijo vretenca oziroma vijčki in brus.

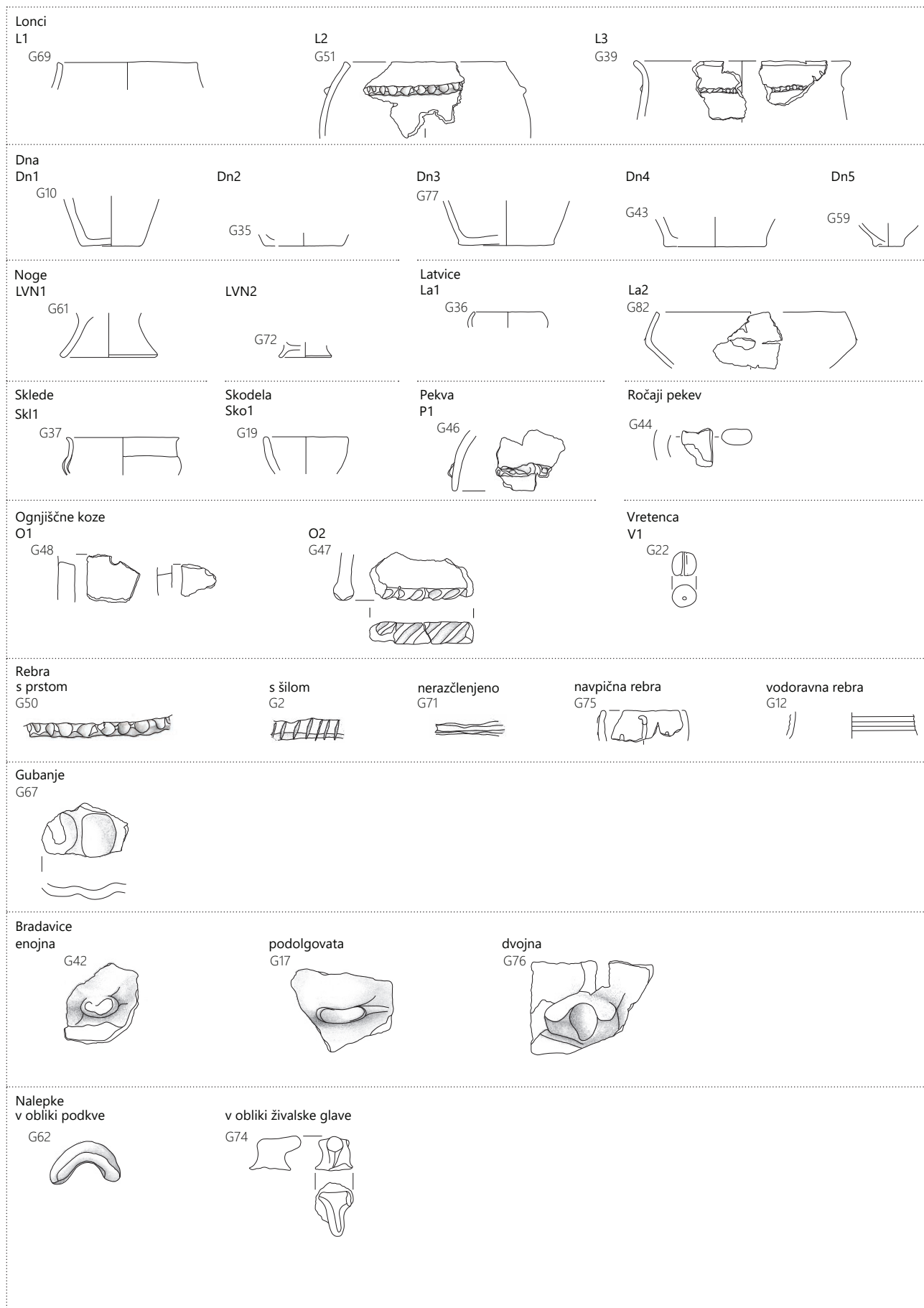
Keramične najdbe iz grobov je tipološko razdelal in opredelil J. Dular (1982), vendar smo se zaradi značaja najdišča pri tipološko kronološki razdelitvi keramičnih najdb iz najdišča Bela Cerkev oprli na tipologijo keramike iz naselbine Stična, ki jo je izdelala L. Grahek (Grahek 2016). Večina posod je bila v uporabi daljše časovno obdobje. Analogije smo iskali znotraj višinskih naselij dolenske halštatske skupine.

Kuhinjsko posodje

Lonci

Med keramičnim gradivom prevladujejo odlomki ustij, ostenj in dna različnih loncev. Predstavljajo značilen kuhinjski inventar, pogosti so na gradiščih s prehoda iz pozne bronaste

¹ Kamnite odbitke je pregledal in tipološko opredelil dr. Matija Turk l. 2006.

49 Tipologija prazgodovinske keramike.

dobe v starejšo železno dobo. V uporabi so bili tudi skozi vse obdobje starejše železne dobe. Večino odlomkov ustij sodi v tip valjastih loncev oziroma tip 1–8 po Grahekovi (Grahek 2016, 113–115, sl. 38). Izkopani odlomki ustij loncev, ki smo jih lahko po oblikovanosti tipološko razdelili, so bili večinoma neokrašeni. O okrasu posod bomo več napisali v posebnem poglavju, saj se je večinoma nahajal na oblikovno in tipološko nedoločljivih odlomkih ostenj.

Pri tipološki delitvi smo upoštevali nagnjenost ustja. Glede na orientiranost ustja smo jih razdelili na tri tipe (gl. sl. 49). V prvi tip (L1) smo uvrstili lonce z ravnim in ravno odrezanim ustjem (G9, G34, G60), v drugi tip (L2) lonce z noter nagnjenim ustjem (G41, G51, G54, G58, G69), v tretjega (L3) pa lonca z navzven nagnjenim ustjem (G21, G39). Z vodoravnim s prstom razčlenjenim rebrom sta bila okrašena lonca G51 in G39; prvi sodi k tipu L2, drugi pa k tipu L3. Analogije loncu G51 najdemo tudi med izkopanim gradivom hiše B na Kučarju (Dular, Ciglencečki 1995, t. 15: 3–4; t. 37: 1–3), loncu G39 pa na Makovcu nad Zagorico (Dular 1993, t. 1: 6). Tovrstno oblikovani in prostoročno izdelani lonci so se v Stični večinoma pojavljali ob zidu I, ki sodi v stopnjo Podzemelj 1–2 in Stična 1 (Grahek 2016, sl. 129, 222).

Že Gabrovec (1994, 152) je ugotovil, da so v najstarejši stopnji, stopnji Podzemelj I, pogoste oblike brez oblikovanega ustja in razmeroma ravnih sten ali sodčaste oblike, redke je tudi ornament.

Dna

Odlomke smo razdelili na šest tipov (gl. sl. 49).

V prvi tip (Dn1) smo uvrstili največ odlomkov (G10, G20, G35, G40). Zanje je značilen zaobljen prehod v steno iz ravnega dna, tip 1 po Grahekovi (Grahek 2016, sl. 48, 166). K drugemu tipu (Dn2) sodi (G35), ki se od prvega razlikuje z bolj ostrim ali rahlo zaobljenim prehodom iz dna v steno posode (tip d 3 po Grahek 2016, sl. 48, 166). K ravnim dnom z zaobljenim ali ostrim sedlastim prehodom v steno posode oziroma tipu 3 (Dn3) smo uvrstili odlomka (G5, G77), kar je tip d 4 po Grahekovi. V tip 4 (Dn4) smo uvrstili odlomek (G43) ravnega dna s poudarjenim, nekoliko navzven vlečenim robom in sedlasto oblikovanim prehodom v steno posode (tip d 7 po Grahekovi). V tip 5 (Dn5) smo uvrstili odlomka (G15, G59) s prstanastim dnom (tip d 12 po Grahekovi). Na najdišču Bela Cerkev izkopana dna se pojavljajo v stiški naselbini ob vseh treh zidovih oziroma obzidjih, od stopnje Podzemelj I do certoške (Grahek 2016, sl. 129, 222).

Latvice

Dular (1982, 14) je latvice opredelil kot plitve posode, katerih glavna značilnost je navznoter zavihano ustje. Uvrščamo jih

med servisno posodje. Latvice smo razdelili na dva tipa. Pri tipološki opredelitvi smo upoštevali prehod iz ustja v ostenje. V prvi tip (La1) smo uvrstili latvice z zaobljenim prehodom ramen v ustje (G27, G36, G49), v drugi (La2) pa latvice s klekastim prehodom (G82). Rame latvice s klekastim prehodom je bilo okrašeno z apliko, po vsej verjetnosti z bradavico. Odlomke latvic smo uvrstili k tipom La1, La10 po L. Grahek (Grahek 2016, sl. 45, 151).

Sklede

Med sklede smo uvrstili tri odlomke posod, okrašene z gubanjem. Sklede sodijo tako kot latvice med servisno posodje. Vse smo pripisali tipu 1 (G26, G37, G67). Opredelitev je možna le pri G92, ki ima ohranjeno ostenje z ustjem, od drugih dveh je ohranjeno samo ostenje. Obravnavane sklede imajo kratek usločen vrat, ki se zaključuje z izvihanim ustjem. Grahekova je podobne posode v stiški naselbini opredelila kot tip 10 (Grahek 2016, sl. 48, 161), Dular pa kot tip 5 (Dular 1982, 71, t. 24: 226–232).

Votle cilindrične noge

Na najdišču smo izkopali eno celo in dva odlomka votlih, neokrašenih cilindričnih nog. Noge so se razlikovale po višini. V tip 1 (LVN1) smo uvrstili visoko cilindrično nogo (G14, G61). Po vsej verjetnosti k visokim nogam spada tudi delno ohranjen odlomek (G11). K nizkim oziroma v tip (LVN2) smo uvrstili odlomek (G72).

Skodelice

Skodelice na obravnavanem najdišču zastopa delno ohranjena neokrašena posodica (G19), katere ravno odrezano ustje oziroma zaobljeno ostenje se proti dnu zoži.

6.1.3 Okras

Okras razčlenjenih reber

Med izkopanim gradivom na najdišču Bela Cerkev je bilo največ odlomkov okrašenih z razčlenjenim rebrom. Štirje odlomki so imeli rebro, razčlenjeno s prsti (G33, G39, G51, G55, G81), eden s šilom (G2) in en odlomek je imel nerazčlenjeno rebro (G32). Lonci z okrasom razčlenjenih reber se pojavljajo v naseljih, ki so nastala v mlajšem delu pozne bronaste in na dobovskem grobišču v fazi II ter v naseljih starejše železne dobe (Dular 1993, 105). Lonci oziroma odlomki ostenj loncev, okrašeni s prsti razčlenjenim rebrom, se pojavljajo v naseljih, poseljenih v pozni bronasti dobi (Dular *et al.* 2000, 124, 127, 132): Kočnik nad Segonjami (Dular *et al.* 2000, t. 5: 11–15), Mastni hrib pri Škocjanu (Dular *et al.* 2000, t. 10: 5–16), Vihra nad Drago (Dular *et al.* 2000, t. 3: 3, 7). Izkopali so jih tudi na gradiščih, ki so bila poseljena skozi vso starejšo železno dobo: Kunkel pod Vrhtrebnjim (Dular *et al.*

1991, t. 1: 2, 10; t. 4: 1–4), sv. Ana nad Vrhpečjo (Dular *et al.* 1991, t. 8: 2, 3; t. 10: 9–11), Gradišče pri Trebnjem (Dular *et al.* 1991, t. 12: 10–12; t. 20: 1–4, 8–12), Križni vrh nad Belim Gričem (Dular *et al.* 1991, t. 49: 7–9; t. 50: 1, 2) in Žempoh nad Ostrožnikom (Dular *et al.* 1991, t. 44: 11–14; t. 43: 11–14). S sv. Ane nad Vrhpečjo je tudi odlomek, ki ima rebro razčlenjeno s šilom (Dular 1991, t. 10: 12), z Vinjega vrha pa odlomek z nerazčlenjenim rebrom (Dular 1991, t. 14: 2). Lonci z ravnim rebrom so bili izkopani še na Cvingerju pri Dolenjskih Toplicah oziroma Meniški vasi (Dular, Križ 2004, t. 1: 7, t. 5: 11–14).

Navpična rebra

Nekaj odlomkov je bilo okrašenih s podolgovatim oziroma navpičnim rebrom (G75). V Stični so izkopali malo na takšen način okrašenih odlomkov, ki pa ostajajo tipološko neopredeljeni. Pojavljajo se v plasteh ob zidu I do vključno plasti zidu II oziroma v stopnjah Podzemelj I–II do kačaste in certoške stopnje (Grahek 2016, 193).

Bradavice

Trije odlomki so bili okrašeni z okroglimi (G31, G42, G70), trije pa s podolgovato oblikovanimi (G16, G17, G31, G79) bradavicami. Bradavice so bile lahko izvlečene iz ostenja ali so jih nalepili. Če so bile izvlečene iz ostenja, imajo ob robu rahel žleb. Večje podolgovate, dvojne (G76, G80) ali jezičaste bradavice (G78) so imele tudi funkcionalno vlogo, vlogo držaja. Okras bradavic se pojavlja v vseh plasteh, najpogostejši je v plasteh ob zidu I oziroma stopnji Podzemelj I–II in Stična I (Grahek, 2016, 196, sl. 59).

Nalepke v obliki podkve

Na najdišču Bela Cerkev smo izkopali odlomek, okrašen s podkvasto nalepko (G62). Nalepke in držaji v obliki podkve so pogost okras loncev v mlajšem halštatskem obdobju. V stiški naselbini se številčneje pojavijo pri keramiki iz plasti zidu II, še pogostejše so v plasteh zidu III. Pojavijo se v kačasti in so pogoste vse do negovske stopnje (Grahek 2016, sl. 29, 197). Da so nalepke podkvaste oblike okras mlajših obdobja starejše železne dobe, potrjujejo tudi najdbe s Kučarja (Dular, Ciglencečki, Dular 1995, 45, t. 25: 3; t. 32), Vinjega vrha (Dular *et al.* 2000, t. 20: 18) in Dolenjskih Toplic. V Dolenjskih Toplicah se pojavlja tako na posodah iz grobov (Teržan 1976, t. 42: 2; t. 89: 8) kot iz naselbine (hiša 3: Teržan 1976, t. 93: 14), ki sodijo v negovski horizont. Posodo s podkvasto apliko so med drugim izkopali tudi na ljubljanskem grobišču SAZU, v grobu 2, ki ga Gabrovec datira v najstarejšo fazo grobišča, fazo I a oziroma v stopnjo HaB1 (Gabrovec 1973, 342), kar samo dokazuje dolgo časovni razpon uporabe posod.

Gubanje

Na najdišču Bela Cerkev se pojavijo trije odlomki, okrašeni z gubanjem (G26, G37, G67). Okras gubanja ali gubam podobne izbokline so oblikovali s pritiskanjem v še mehko ostenje posode (Horvat 1999, 39, sl. 29). Dular je na osnovi preučevanja grobnih najdb okras gubanja datiral v stopnjo kačaste fibule, okras pa je opredelil kot značilnost dolenske skupine, saj se izven območja pojavlja le redko (Dular 1982, 85). Teržanova je dokazala, da se tovrsten okras pojavi tudi že v predhodni stopnji Stična II. Skledo z nagubanim ostenjem so izkopali v hiši 1 oziroma sondi 18 (Teržan 1990, 68; Teržan 1994, 122, t. 1: 9). Gubanko s Silovca nad Orešjem so izkopali v plasti, katere radiokarbonska datacija je pokazala čas (2510±25 BP), in je starejša od stopnje certoških fibul (prim. Teržan, Črešnar 2014, 716, sl. 41, 42, 44). V Stiški naselbini se z gubanjem okrašena keramika pojavi že v stratigrafsko najmlajših plasteh k zidu I oziroma v stopnji Stična 1 (Grahek 2016, 213, sl. 59).

Posode z nagubanim ostenjem so izkopali v naselbinah Vinji vrh (Dular *et al.* 2000, t. 14: 4), sv. Ana nad Vrhpečjo (Dular *et al.* 1991, t. 8: 4 in t. 10: 15), Cvinger pri Dolenjskih Toplicah (Dular, Križ 2004, t. 12: 5), Kostajevca nad Tihobojem (Dular *et al.* 2002, 189, t. 18: 12), Kučar (Dular, Ciglencečki 1995, 62, t. 8: 6 in t. 72: 3), sv. Marjeta na Libni (Vojaković *et al.* 2014, t. 2: 11), Stična (Gabrovec 1994, t. 1: 9) in Silovec nad Orešjem (Kovač 2014, 508, sl. 29.4: 7). Na Hrvaškem se z gubanjem okrašene posode pojavijo na najdiščih 3. horizonta skupine Kaptol – Martijanec, skupaj s stiliziranimi živalskimi protoni na ročajih posod (Vinski Gasparini 1987, 208). Na štajerskih nekropolah se okras gubanja pojavi v času stopnje Poštela III, ki je izenačen s stopnjo Ha D1 (Teržan 1990, 76) in s stopnjo kačastih fibul na Dolenjskem (Gabrovec 1987, 59).

Aplike v obliki živalskih glav

Na najdišču Bela Cerkev smo izkopali apliko, mogoče držaj s tremi roglji, pri čemer sta dva obrnjena navzgor in eden, nekoliko večji, navzdol (G74). Stilizirano obliko bi morda lahko interpretirali kot živalsko glavico. Razvoj posod z apliciranimi živalskimi glavami sega v čas kulture žarnih grobišč. Sprva so bile živali upodobljene realistično, tekom razvoja so upodobitve postajale vse bolj stilizirane, v mladohalštatskem obdobju se zaradi stiliziranosti upodobitev živali več ne prepozna. Iz karte razprostranjenosti razberemo, da so bile pogoste predvsem na vzhodno dolenskih najdiščih in na najdiščih na obrobju Panonske nižine ter na območju razprostranjenosti skupin Kalenderberg in Klein-Glein-Martijanec (Dular 1978, 86–87). Na Hrvaškem so v skupini Kaptol – Martijanec značilne za horizont 3 in poznejše obdobje (Vinski Gasparini 1987, 205). Aplikе s stiliziranimi upodobitvami živalskih glav večje

velikosti so krasile ramena ciborijev, v nekaterih primerih se je z njimi zaključil pokrov ciborija, kot npr. v gomili Mačkovec (Udovč 2009, G61–62, G85).

6.1.4 Ognjiščno posodje

Svitki

Svitke, debele glinaste obroče, so uporabljali kot podstavke na ognjišču, zato so nemalokrat prežgani. Na najdišču Bela Cerkev izkopani svitki so neokrašeni (G23, G45, G50). Svitke so izkopali na naselbinah, ki so bile poseljene v pozni bronasti dobi, npr. Mastni Hrib pri Škocjanu (Dular *et al.* 2000, t. 10: 23–27) in tudi v t. i. hišnem inventarju starejše železne dobe, npr. Kunkel nad Vrhtrebnjim, Kincelj nad Trbincem, Žempoh nad Ostrožnikom (Dular *et al.* 1991, t. 1: 8–9; t. 2: 13; t. 4: 7–14; t. 37: 14–15; t. 43: 16–17; t. 44: 5–6), Vinji vrh (Dular *et al.* 2000, t. 19: 15–17, t. 20: 18), Cvinger pri Dolenjskih Toplicah (Dular, Križ 2004, t. 2: 17–18; t. 5: 11–14).

Pekve

Kot pekvi smo opredelili odlomka (G46, G55). Odlomka sodita k tipu pekev 5a in 5 b po Grahkovi (Grahek 2016, 178, sl. 51), okrašeni sta z vodoravnim rebrom. Pekva (G55) ima rebro razčlenjeno s šilom, (G46) pa s prstom.

Ročaji pekev

Poleg odlomkov pokrovov bi k temu tipu posodja potencialno, po fakturi in masivnosti sodeč, uvrstili še delno ohranjena odlomka ročajev (G24, G44, G57). Odlomek (G44) ima ovalni presek, medtem ko je (G57) preveč poškodovan za točnejšo opredelitev. Predvidevamo, da je bil njegov presek bolj kvadratne oblike.

Ognjiščne koze

Ognjiščne koze ali ražnji (Dular 1982, 15, sl. 1: 26; Horvat 1999, 174) so podolgovati masivni podstavki. Kot ognjiščne koze ali smo opredelili odlomka (G47, G48). Obe sta bili močno prežgani in okrašeni. Razdelimo jih na dva tipa. Prvi tip je imel ploskev okrašeno s predrtinami (G48). V drugi tip smo uvrstili odlomek (G47), ki je imel zunanji rob okrašen s poševnimi žlebovi.

Vretenca

Na najdišču smo izkopali vretenci. Prvo vretence (V1) je bilo bikonično (G22), drugo pa delno ohranjeno ploščato vretence (G84). Ploščato vretence smo uvrstili v rimsko dobo.

6.1.5 Kovinske najdbe

Fibule

Na arheološkem najdišču Bela Cerkev smo izkopali tri različno ohranjene bronaste fibule, celo fibulo, fibulo brez igle in lok fibule.

Certoške fibule

Trakasti lok bronaste fibule (G65) je vzdolžno nažlebljen in na vsaki strani okrašen s prečnimi vrezi. Glede na to, da je ohranjen samo okrašen lok, bi jo lahko uvrstili ali k trakastim fibulam z diskasto ploščico (Dular 2003, t. 14: 1) ali pa k certoškim fibulam II. vrste po Teržanovi. Fibule II. vrste je izoblikoval dolenjsko-lucijski krog ob koncu 6. stoletja pr. n. št., v uporabi so ostale do 5. stoletja pr. n. št. (Teržan 1976, 352, sl. 2, 43; Tecco Hvala 2017, 109).

Najbolje ohranjena belocerkovska fibula (G25) sodi k certoškim fibulam V. vrste po Teržanovi (Teržan 1976, 352). Fibule V. vrste imajo iztegnjen lok, ki je običajno segmentnega ali lečastega preseka; nad peresovino imajo poudarjeno prečno rebro. Prečno rebro krasi tudi prehod loka v nogo. Zaključek noge je različen, prav tako imajo ene zgornji del noge okrašen s punciranimi krožci, druge ne. Pojavljajo se na območju med Donavo in Padom (Teržan 1976, 353, sl. 18). Fibule V. vrste so pogoste najdbe v ženskih grobovih, medtem ko so v moških grobovih redke. Ženske so jih nosile še v času (Teržan 1976, t. 66: 12), ko so se v moški noši že uveljavile fibule X. vrste (Teržan 1976, t. 25: 4, 5), kar je opaziti zlasti v Dolenjskih Toplicah (Teržan 1976, 353, sl. 17).

Dolgonožna trakasta fibula

Fibulo z lečastim presekom in mrežastim okrasom loka, dve-ma zavojema peresovine, brez igle in zlomljeno nogo (G38) smo opredelili kot dolgonožno fibulo. Kratki vrezi krasijo tudi zgornji del noge. Razširjene so bile v Poadižju, kjer so med drugim zabeležene v depojski najdbi Campo Paraiso; pogoste so v nekropolah ob reki Piavi in v Posočju, najbolj vzhodno pa se pojavljajo prav na dolenjskih najdiščih ter posamična primerka še v Dolnji Dolini in istrskem Nezakciju. Na Mostu na Soči označujejo stopnjo Sv. Lucija IIb, tudi drugod so datirane v zadnjo četrtino 6. in prvo polovico 5. stoletja pr. n. št. Parzinger jih uvršča med predstavnice horizontov 7b/c in 8a (Tecco Hvala 2012, 244–245). Nascimbenejeva je dolgonožne fibule z mrežastim okrasom razdelila na dve različici. Primerke z enim mrežastim pasom na loku je označila kot tip I.7A, tiste ste z dvema mrežastima pasovoma pa kot različico I.7B (Nascimbene 2009, 116, Fig. 25, 26, Tab. 10.), kamor sodi tudi obravnavana fibula. Na Dolenjskem so jih izkopali na Magdalenski gori (Tecco Hvala 2012, 244), v gomilah pri Rovišču (Dular J. 2003, t. 67: 5), grob 34

gomile 13 v Brezju (Kromer 1959, t. 41: 12), grob 29 gomile 19 v Dobrniču (Parzinger 1988–1989, t. 39: 15), grob 15 gomila I s Kapitelske njive (Knez 1993, t. 15: 4), Strmec nad Belo Cerkvijo (Dular A. 1991, 96, 167) in v grobu 1 in 2 na Grofovih njivah pri Drnovem (Pavlovič 2007, 46, t. 1: 1, t. 2: 5, 6).

Nanožnica

Masivne narebrene nanožnice in zapestnice s presega-jočimi stanjšanimi konci so izkopali tako na grobiščih kot v naselbinah, pri čemer prednjačijo najdbe iz grobov. Na najdišču Bela Cerkev smo v SE 75 izkopali odlomek bronaste narebrene nanožnice s stanjšanim koncem (G66). Narebren nakit s presega-jočima stanjšanima koncema so na Magdalenski gori nosile ženske in otroci ter le redko moški. Prve narebrene zapestnice zasledimo že med garniturami gladkega obročastega nakita v stopnji Stična 2, medtem ko značilen element dolenske halštatske ženske noše postane v kačastem horizontu. Skupaj z raznovrstnimi certoškimi fibulami ostane v uporabi tudi še v certoškem horizontu (Tecco Hvala 2012, 250, 304). Karto razprostranjenosti bronastih narebrenih nanožnic z grobišč na območju dolenske halštatske skupine je izdelala L. Grahek (Grahek 2004, 149, sl. 39). Masiven narebren nakit se vključuje v t. i. rebrasti stil nošnje od začetka 6. stoletja pr. n. št. (Teržan 1974, 41). Pojavi že v času horizonta Stična 2, priljubljen pa je predvsem v času kačastega horizonta (Gabrovec 1987, 59).

Bronaste narebrene odlomke bodisi zapestnic bodisi nanožnic so odkrili v naseljih: Šumeje pri Podturnu (Breščak, Dular 2002, t. 18: 14) in Stični (Gabrovec 1994, t. 12: 3, 23, 32; t. 14: 5; t. 16: 20).

Uhani

Uhan je bil izdelan iz tanke bronaste pločevine, ki je bila zvita v obliko valja. Na eni strani je imel zanko, na drugi luknjico za spenjanje. Okrašen je bil s preprostim geometrijskim ornamentom manjših in večjih iztolčenih pik (G68). Tovrstne uhanne, obliko nizkega valja in okrašene z iztolčenimi bunčicami, je Tecco Hvala uvrstila v tip 7a (Tecco Hvala 2007, 478, sl. 1; Tecco Hvala 2012, sl. 122: 12–13, 331). V grobovih se običajno pojavljajo v kompletih po dva, štiri ali šest primerkov (Tecco Hvala 2012, sl. 124), v kombinaciji z ogrlicami iz steklenih in jantarnih jagod ter s kačasto fibulo s sedlastim lokom ali s trakasto zanko, pa tudi s trakasto ali certoško fibulo vrste V. V stopnji Stična je mogoče zaznati največ različnih tipov; nekateri tipi uhanov oziroma lasnih obročkov, ki so takrat vzniknili (tipi 3, 6, 7a), so doživeli poln razcvet v stopnji kačastih fibul. Proti koncu te stopnje pa so se uveljavile garniture štirih ali šestih trakastih obročkov tipa 6, iz katerega se je razvil tip 7 (Tecco Hvala 2012, 332). Z uhani na jugovzhodnem alpskem območju se je ukvarjal Gleischer (Gleischer 1997, t. 1: 8–12; t.

2: 13–17). Pogosto so bili izkopani v grobiščih oziroma gomilah na Dolenjskem (Dular 2003). Največ uhanov so izkopali v gomilah okrog Magdalenske gore (Tecco Hvala, Dular, Kocuvan 2004, Pl. 70: 31). Obravnavanemu najdišču najbližje so izkopali 4 uhane v šmarješki v gomili IV Golobič ter v gomilnih grobiščih v okolici Šmarjete oziroma na pobočjih Vinjega vrha (Stare 1973, t. 24: 23, 34–40). Gomile so pripadale gradišču na Vinjemu vrhu (Dular A. 1991, t. 39: 8–11).

Le trije so bili izkopani tudi v ženskem grobu 26 gomile VII na novomeški Kapitelski njivi (Križ 2019, 87, sl. 69). Najvzhodnejše ležeče najdišče z uhani je Libna (Guštin 1976, t. 8: 2). V grobu 2 na Grofovih njivah pri Drnovem so jih izkopali in dokumentirali *in situ*. Ležali so ob glavi oziroma uhlju pokojnice, s čimer so vsaj delno razjasnili dilemo, ali so uhani ali lasni obročki (Pavlovič 2018, sl. 4, 10, 357). V naselju so bili poleg Bele Cerkve po do zdaj objavljenih podatkih izkopani le še v Stični (Gabrovec 1994, t. 16: 21; t. 15: 4).

Igla

Na najdišču Bela Cerkev smo izkopali bronasto masivno iglo z nekoliko sploščeno, okroglo glavico in uvitim vratom. Najširši obod glavice je bil tordiran (G64). Podobne igle iz gomil v Družinski vasi je Staretova interpretirala kot igle za spenjanje (Stare 1973, 46, t. 59: 10–12). V stopnji Stična so bile del moške noše poleg večglavih igel s trombastim zaključkom tudi igle z nagnjeno glavico (Gabrovec 1987, sl. 2: 15).

6.2 Mlajša železna doba

Steklena zapestnica

Na najdišču Bela Cerkev smo izkopali odlomek modre steklene zapestnice s tremi različno širokimi rebri (G63). M. Dizdar je izdelal tipologijo steklenih zapestnic na območju Podravine in območja, ki so ga poseljevali Skordiski in Tavriski. Zapestnice s tremi rebri iz kobaltno modrega stekla je uvrstil v podtip 6b/2, serija 11a, ki so na širšem, sredinskem rebri okrašene z belo ali rumeno cikcak linijo. K temu tipu je uvrstil tudi neokrašeni odlomek belocerkovske zapestnice, ker tudi nekatere cele zapestnice niso bile okrašene po vsem obodu. Ugotovil je, da so večino zapestnic tega tipa izkopali na odprtih nižinskih ali utrjenih naselbinah, le redko pa na grobiščih (Dizdar 2006, 82–83, karta 4). Številne zapestnice z območja Skordiskov in Tavriskov je na osnovi predmetov, s katerimi se pojavljajo, časovno uvrstil v Lt C2. Izdelovati naj bi jih začeli že v zgodnji fazi srednjega latena (Lt C1a). Tezo o uvrstitvi v Lt C2 bo potrebno potrditi še z najdbami iz zaprtih kontekstov. Predvideva tudi, da so jih izdelovali v srednjem Podonavju, od koder naj bi na območje mokronoške skupine prispele po t. i. jantarni poti (Dizdar 2006, 84–85).

6.3 Rimska doba

V kv. J/8–9 smo izkopalni odlomke loncev (G88 in G89). Odlomki so se nahajali med skalami SE 47, nad SE 73. Po vsej verjetnosti so se nahajali na meji med SE 66 in SE 5, zato bi jih lahko uvrstili k SE 5. Odlomek ostenja lonca (G88) nakazuje, da bi lahko šlo za obliko trebušastega lonca z visokim stožčastim vratom in kaneluro na prehodu v ostenje. Podobni lonci so bili izkopani na prehodu iz mlajše železne v rimsko dobo na Beletovem vrtu (Knez 1992, 88, t. 11: 3; t. 17: 5; t. 59: 6), Mihovem (Windl 1975, t. 10: 17; t. 16: 1; t. 18: 10; t. 19: 10; t. 50: 1), Verdunu (Breščak 2015, t. 1: 2; t. 17: 3) in peči na Kapiteljskem hribu (Udovč 2018, 223, t. 1: 10), Stični (Grahek 2017, t. 10: 1; t. 12: 4, 5). Drugi odlomek (G89) je imel izvihano ustje in narebren vrat. V rimsko dobo smo uvrstili še ploščato vretence (G84), dno lončka (G83) in ročaj (G85).

Žeblički

Žebličke smo interpretirali kot okove oziroma konice za čevlje. Tipologijo žebličkov je izdelal Volken (2011). Po njegovi tipologiji je žebliček s stožčasto glavico (G86) datiran v čas 120–165 n. št. Žebličke za čevlje so med drugim izkopali na Nadleškem hribu, Ilovici pri Vranskem (Lazar 2006, 41) in najdišču Draga pri Beli Cerkvi (Udovč, 2022).

Zgodnesrednjeveška jagoda

Jagoda v obliki olive ima 6 očesc, obrobljenih rumeno in rdeče, z modro piko na belem polju v sredini (sl. 50). Izkopali smo jo v sedimentu Krke oziroma SE 6 kot posamično najdbo. Opravljene analize stekla so pokazale, da je jagoda z najdišča Bela Cerkev izdelana iz halofitskega stekla (Knific, Šmit 2018, 394, 401). Tipološko jo uvrščamo v skupino MAP 0121 (Andrae 1975, t. 2) oziroma H001 (Callmer 1977, colour plate IV). Callmer je ta tip jagod datiral v drugo četrtino in sredino 9. stoletja (Callmer 1997, PL. 16: C8). Mozaične jagode z očesci (tri niso bile analizirane) in druge jagode iz halofitskega stekla so v Sloveniji znane z 21 najdišč (Knific

50 Zgodnesrednjeveška jagoda iz halofitskega stekla.

2018, 377, sl. 9. 9). Jagode iz mozaičnega stekla, izkopane v Sloveniji, in njihovo razširjenost v evropskem prostoru je obravnaval T. Knific (Knific 2008, 36–38, sl. 3: 3). Mozaične steklene jagode so izkopali v Dolenji vasi pri Cerknici (Hofman 2018, 56–57).

6.4 Novi vek

Med arheološkimi najdbami je najmanj odlomkov iz novega veka. Vse smo izkopali v SE 1, razen enega v SE 63. V obdobje ali visokega srednjega ali novega veka uvrščamo odlomke konveksnih ustij loncev (G90, G94, G101, G103), stopničasto oblikovanih ustij (G91) in odlomek zeleno glazirane pečnice (G98). Lonci (G90, G94, G103) imajo oster prehod iz ustja v vrat, da so jih lahko prijemale in premikali z burklami. Podobni so tipu 5C po Štularju (Štular 2007, t. 1: 5C, 388). Predvidevamo, da so na najdišče večinoma prišli z obdelavo oziroma gnojenjem površin.

6.5 Neopredeljive najdbe

Na najdišču smo izkopali tudi kovinske najdbe in brus, ki so težje časovno opredeljivi. Med njih uvrščamo železen okov s predrtino (G102), železen večji žebelj (G96), bronast masiven okov (G97) in kamnit brus (G13).

7 Analize

7.1 Rezultati radiokarbonske analize

V laboratoriju CEDAD- CEntro di DATazone e Diagnostica, Univerze v Salentu so analizirali 5 vzorcev iz različnih stratigrafskih enot. Vzorce smo izbrali na osnovi zaključnih enot, in sicer iz ruševin objektov SE 73 in SE 79, kulturne plasti SE 66 in kamnitega tlakovanja SE 86 in SE 107. Rezultate smo prejeli za vseh 5 vzorcev. Postopek obdelave (povzeto po priloženi razlagi k datacijam):

Čiščenje vzorcev je potekalo z mehničnim odstranjevanjem makro kontaminantov pod optičnim mikroskopom in z izmeničnim raztapljanjem vzorcev v kislini, lugu ter ponovno v kislini. Vzorci so bili nato z izgorevanjem v zaprti kremenovi cevi spremenjeni v CO₂ in pri temperaturi 550 °C v grafit z uporabo vodika ultravisoke čistosti kot redukcijskega medija in 2 mg železovega prahu kot katalizatorja. Meritve koncentracije izotopa ogljika ¹⁴C so bile narejene na podlagi primerjave izmerjenih tokov izotopov ogljika ¹²C, ¹³C in ¹⁴C s tistimi, ki so bili pridobljeni iz standardnih materialov, ki jih dobavlja IAEA (Mednarodna agencija za atomsko energijo) in NIST (Narodni urad za standarde in tehnologijo). Konvencionalna vrednost za starost vzorca je bila izračunana z $\delta^{13}\text{C}$ korekcijo (razmerja med ¹³C in ¹²C) na podlagi meritve s pospeševalnikom. Pri oceni datacijske negotovosti sta bili upoštevani statistika v štetju radioizotopov in razpršitev podatkov, pri čemer je kot končna napaka podana višja od obeh spremenljivk (sl. 51).

Datumi so bili kalibrirani s programom OxCal, verzija v 3.5, in ob uporabi kalibracijske krivulje IntCal13 (Reimer PJ *et al.* 2013, Radiocarbon 55 No. 4-1869–1889). Rezultati kalibracije so prikazani na sl. 52–56.

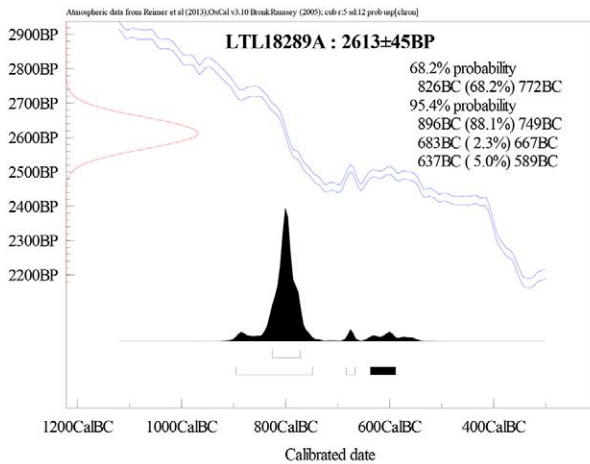
Razprava

Radiokarbonska analiza je pokazala širok časovni razpon (halštatski plato). Iz analize sledi, da je bil objekt SE 73 z 88 % gotovostjo poseljen od 896 do 749 pr. n. št. (sl. 52), oziroma na prehodu iz pozne bronaste dobe v starejšo železno dobo. Ruševine objekta SE 79 (sl. 53), pa so pokazale, da je bil z 42,1 % gotovostjo poseljen od 806 do 701 pr. n. št., in s 53,3 % gotovostjo pa od 695 do 539 pr. n. št., oziroma skoraj 300 let. V obeh stratigrafskih enotah nismo izkopali kronološko občutljivih najdb, ki bi pomagale pri ožji časovni opredelitvi. V bližini SE 73 smo v kulturni plasti SE 75 izkopali bronast valjast uhan (G68) in odlomek posode, okrašene z gubanjem (G26, G37, G67), ki jo uvrščamo že v stopnjo kačaste fibule, v SE 90, južno od SE 79, pa apliko z živalsko glavo (G74).

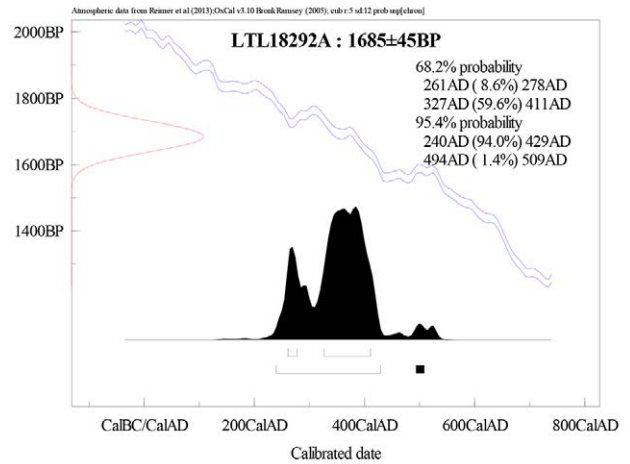
Izpostaviti moramo SE 66, SE 86 in SE 107. SE 66 je prekrivala SE 73 in SE 79. Radiokarbonska analiza vzorca zob je plast SE 66 z 92,3 % gotovostjo uvrstila v čas od 325 do 540 n. št. (sl. 54), tlakovanje SE 86 pa s 94 % odstotno gotovostjo v čas od 240 do 429 n. št. (sl. 55) oziroma v rimsko obdobje. Analiziran vzorec kosti SE 107 s 95,4 % gotovostjo uvršča v čas od 412 do 600 n. št. (sl. 56). V plasti SE 66 smo poleg odlomkov keramike izkopali tudi certoško fibulo V. vrste (G25) in na meji s SE 5 tudi odlomka lonca iz rimske dobe (G88, G89). Odlomka sta ležala na meji med SE 66 in SE 5, na območju, kjer smo odkrili SE 73 oziroma ruševine objekta. Odlomke keramike iz starejše železne dobe smo izkopali tudi v SE 86 in SE 89 (G70). SE 107 smo dokumentirali na nižjem nivoju najdišča v fazi 2, in sicer pod SE 47 in SE 90. Zaradi naravnih dejavnikov, kot so npr. poplava ali razlitje kraškega izvira, predvidevamo, da so vzorci prišli v stratigrafske enote z infiltracijo iz zgornjih plasti.

SE	Št. vzorca	Radiocarbon Age (BP)	$\delta^{13}\text{C}$ (‰) (**)	Interpretacija	Vzorec	Slika
73	LTL18289A	2613 ± 45	-28.7 ± 0.5	faza 2/objekt 3	ogljje	52
79	LTL18290A	2549 ± 45	-16.2 ± 2.5	faza 2/ objekt 1	ogljje	53
66	LTL18291A	1642 ± 45	-12.2 ± 0.3	faza 3/ kulturna plast	zob	54
86	LTL18292A	1685 ± 45	-11.8 ± 0.3	faza 3/ objekt	zob	55
107	LTL18293A	1550 ± 45	-17.2 ± 0.8	faza 2/ objekt	kost	56

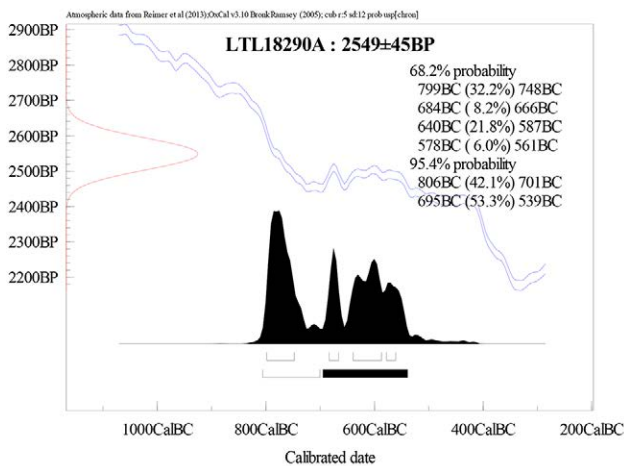
51 Prikaz rezultatov radiokarbonskih analiz.

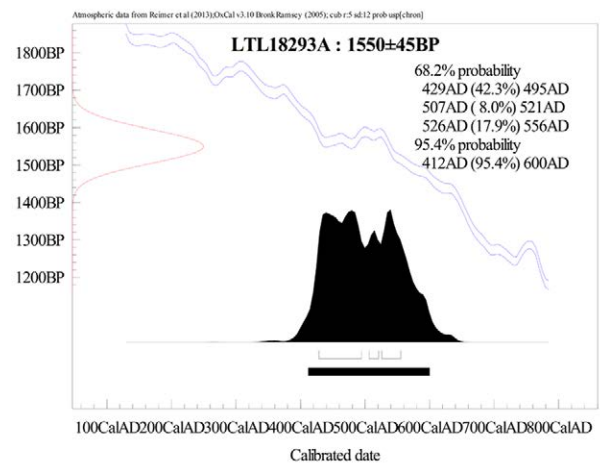
52 Rezultat radiokarbonske analize SE 73.

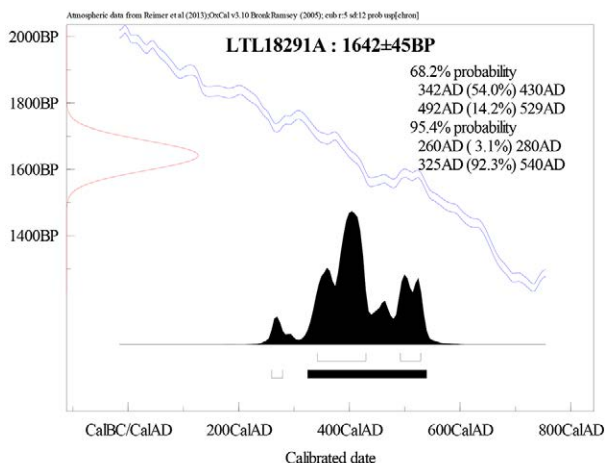
55 Rezultat radiokarbonske analize SE 86.

53 Rezultat radiokarbonske analize SE 79.

56 Rezultat radiokarbonske analize SE 107.

54 Rezultat radiokarbonske analize SE 66.

7.2 Analiza živalskih kosti

Janez Dirjec, Borut Toškan

Na arheološkem najdišču Bela Cerkev so izkopalni 494 ostanke kosti in zob (sl. 57), večinoma (491 oziroma 99,3 %) pripadajočih velikim sesalcem (izjeme: fragmenti ptičje kosti ter človeškega humerusa in femurja). Vsaj do nivoja rodu jih je bilo mogoče determinirati 125 (tj. 25,3 %). Pretežni del najdb izvira iz železnodobnih plasti, pri čemer edino izjemo predstavlja kv. J/3, SE 63 (drenažni jarek). V navedenem primeru je material namreč premešan (prazgodovina in srednji vek), vendar pa le-to zaradi majhnega števila najdb celotne slike najdišča ne spreminja.

Izkopani živalski ostanki kažejo značilnosti naselbinskega gradiva. Večinoma gre za kuhinjske ostanke, ki so zato tudi močno razbiti. Zelo značilno za kostne najdbe je, da celih okostij ni in da je vprašljiva celo prisotnost večjih delov, ki bi pripadali enemu okostju. Kako zelo razbite so bile kosti, kaže tudi dejstvo, da je bila izmed vseh izkopanih kosti

57 Zastopanost odlomkov kosti posameznih živali. Absolutna (št.) in relativna (%) pogostnost fragmentov, delež določljivih primerkov (% NISP), število juvenilnih kosti/zob, število fragmentov s sledmi zob (obgrizen), število ožganih fragmentov ter število kosti s sledovi urezov in zasekanin. Zvezdica (*) označuje kosti s sledovi zob glodavcev.

Takson	št.	%	% NISP.	Juvenil.	Obgrizen	Ožgan	Urez	Zasekan.
<i>Ovis s. Capra</i>	43	8,7		2				2
<i>Ovis aries</i>	3	0,6		3				
<i>Bos taurus</i>	38	7,7		3			2	4
<i>Sus sp.</i>	26	5,3		3	3		1	1
<i>Equus caballus</i>	9	1,8		2			1	
<i>Canis familiaris</i>	1	0,2		–			1	
<i>C. capreolus</i>	1	0,2						
<i>Vulpes vulpes</i>	1	0,2						
<i>Aves</i>	1	0,2						
<i>Homo sapiens</i>	2	0,4						
ident. gen & sp.	369	74,7		3	9	14	4	1
Skupaj	494	100	100	16	12	14	11	8

(skupno 444) nepoškodovana le ena, pa še v tem primeru gre za *calcaneus* (kompaktna kost). Očitno je, da so si z drobljenjem omogočali lažji dostop do mozga ter si zagotovili temeljito prekuhanje. Na kosteh iz Bele Cerkev so vidni kosi razkosavanja, vrezov in pasjih zob, poleg tega je bilo 14 fragmentov ožganih, na enem pa smo opazili sledi zob glodalcev.

Kot je razvidno iz **sl. 57** vrstna pestrost najdišča ni velika. Skupno so izkopali ostanke le osmih vrst velikih sesalcev, od tega le dveh lovnih. Iz navedenega je jasno razvidno, da je bila živinoreja bistveno pomembnejša od lova; domačim živalim smo namreč pripisali kar 98,4% vseh izkopanih kosti. V tem se stanje iz Bele Cerkev povsem ujema s sliko drugih železnodobnih najdišč pri nas in v okolici. Tako npr. delež lovnih živali v nobenem od petih horizontov iz Stične ni presegal sedmih odstotkov vseh najdb. Skupno obema najdiščema pa je tudi redkost (Stična) oziroma celo popolna odsotnost (Bela Cerkev) jelenjih ostankov.

Pri ugotovljenih šestih vrstah domačih živali gre za tiste, ki so od bakrene oziroma zgodnje bronaste dobe prisotne v praktično vseh najdiščih zmernege pasu v Evropi. Med njimi so v Beli Cerkvi najštevilčnejši ostanke drobnice (*Ovis s. Capra*). Ker je ločevanje med ovco (*Ovis aries*) in kozo (*Capra hircus*) na osnovi kosti in zob težavno, pogosto pa celo nemogoče, smo lahko do vrste določili le 3 ostanke drobnice, vse tri pripadajoče ovci. Slednja sicer prevladuje (nad kozo) tudi v številnih drugih železnodobnih najdiščih. Odsotnost rogov in pa celih kosti ter sploh maloštevilnost ostankov drobnice onemogočajo zanesljivo oceno velikosti takratnih koz in ovc, prav tako pa tudi ugotavljanje razmerja med spoloma. Biometrično obdelani fragmenti (**sl. 58**) so sicer znotraj variacijske širine železnodobnih ovc in koz iz Stične ter presegajo tiste iz sočasnih najdišč Karpatske kotline in severne Italije, vendar pa bi bilo posploševanje omenjenih ugotovitev na celotno populacijo drobnice iz Bele Cerkev, zavoljo premajhnega števila najdb, neustrezno. Starost koz in ovc ob zakolu smo ocenjevali z analizo obrabe zob. Pri

<i>Ovis s. Capra</i>	min	Me	max	(N)
<i>Mandibula</i>				
1. dolžina zobnega niza (M7)		66		1
2. dolžina niza meljakov (M8)		45		1
3. dolžina niza predmeljakov (M9)	23	24,5	26	2
4. višina mandibule pred M1 (M15b)	20	20	21	3
5. višina mandibule pred P2 (M15c)		13		1
<i>Dens</i>				
1. dolžina M3	19	21	23	5
2. širina M3	7	8	9	5
<i>Metacarpus</i>				
1. širina proksimalne epifize (Bp)		24		1
2. najmanjša širina diafize (SD)		15		1
3. (najmanjša) globina diafize (DD)		10		1

58 Prikaz velikosti drobnice oziroma ovc in koz. Podani so mediana (Me), variacijska širina (min–max) ter število meritev v (oklepaju). Predstavljene dimenzije so povzete po von den Driesch 1976). Vse meritve so izražene v mm.

tem smo se naslonili na navodila, ki jih podaja Payne. Rezultati nakazujejo, da je bilo meso pri drobnici domnevno drugotnega pomena, saj naj bi bili pomembnejši sekundarni produkti (mleko, volna). Pri skoraj polovici živali, kjer je bila ocena starosti ob zakolu mogoča, je namreč le-ta presegala tri leta (**sl. 59**). Upoštevajoč dejstvo, da je zakol zaradi (primarno) pridobivanja mesa najprimernejši v juvenilni in subadultni starosti (okrog 1,5–3 leta), ko je meso tudi najbolj okusno. Velik delež že adultnih osebkov govori v prid reje zaradi izkoriščanja sekundarnih produktov. V tem smislu lahko razumemo tudi osebkke, ki ob zakolu niso presegali 12 mesecev starosti in so domnevno predstavljali presežek samcev.

Domače govedo je po številu najdb na drugem mestu, tik za drobnico (**sl. 60**). Na osnovi navedenega se tako zdi verjetno, da je prav govedo najbolj zastopana vrsta v našem vzorcu. Če ob tem upoštevamo še njegovo nesorazmerno večjo maso v primerjavi z ostalimi domačimi živalmi, se zdi

Zob	Stopnja obrabe	Ocena starosti
dp4 (*)		6-12 mesecev
dp4 (*)		6-12 mesecev
dp4 (*)		6-12 mesecev
M1	6A	6-12 mesecev
M2	5A	1-2 leti
M1	9A	1-3 leta
M1	9A	1-3 leta
M3	4A	2-3 leta
M3	9G	3-4 leta
M2	9A	3-6 let
M1	15A	4-8 let
M1	15A	4-8 let
M2	11G	4-8 let
M2	11G	4-8 let
M2	14A	6-8 let
M3	16G	nad 8 let

59 Analiza starosti živali ob zakolu glede na obrabo spodnjih (pred)meljakov pri ovcah/kozah (*Ovis aries in/ali Capra hircus*). Stopnja obrabe zob in ocena starosti sta povzeti po Payne 1973. Za izjemo treh dp4 (*), ki pripadajo ovci, ločevanje med obema vrstama na zob ni bilo mogoče.

njegova vodilna vloga v takratni živinoreji nesporna. Od-sotnost rogov in fragmentiranost ostankov onemogočata ugotavljanje razmerja med spoloma pa tudi ocena velikosti osebkov iz Bele Cerkve ni mogoča. Za kaj takega je samo šest izmerljivih fragmentov pač premalo. Izkopani *metacarpus* tako po velikosti sovpadajo s tistimi iz Stične, kjer naj bi bila v železni dobi prisotna majhna do srednje velika oblika goved, *tibia* pa s tistimi iz madžarskih železnodobnih najdišč, kjer je bilo govedo večje. Kljub majhnemu številu najdb pa se zdi smiselno zaključiti, da so bili tudi pri govedoreji izredno pomembni sekundarni produkti (mleko, vprežna moč), saj so bile v vzorcu le kosti z že zraščanima epi- in diafizo, torej domnevno pripadajoče adultnim živalim.

Prašč je bil v vzorcu zastopan s 26 fragmenti kosti in zob (sl. 61). Ker je ločevanje med domačim (*Sus domesticus*) in divjim (*Sus scrofa*) praščem le na osnovi morfologije kosti in zob praviloma nemogoče, za oceno deleža vsake od obeh

Zob	Stopnja obrabe	Starostna skupina	Ocenjena starost
M1	B/C	subadultni	5/8 - 10/14 mesecev
M1	zasnova	subadultni	5/8 - 10/14 mesecev
M1	E	mlad adultni	10/14 - 18/26 mesecev
M3	A	mlad adultni	10/14 - 18/26 mesecev
M3	A	mlad adultni	10/14 - 18/26 mesecev
M3	zasnova	mlad adultni	10/14 - 18/26 mesecev
M3	v izraščanju	mlad adultni	10/14 - 18/26 mesecev
M2	E	zrel adultni	nad 18/26 mesecev
M3	B/C	zrel adultni	

61 Ocena starosti živali ob smrti glede na obrabo spodnjih meljakov pri prašču (*Sus sp.*). Analiza temelji na navodilih, ki sta jih objavila Rolett in Chiu (1994).

<i>Bos taurus</i>	min-Me-max (N9)
<i>Epistropheus</i>	
1. dolžina corpus-a, vključujoč dens (LCDe)	121 (1)
2. širina facies articularis cranialis (BFcr)	91 (1)
3. najmanjša širina vretenca (SBV)	46 (1)
<i>Matacarpus</i>	
1. širina proksimalne epifize (Bp)	51 (1)
2. najmanjša širina diafize (SD)	27 (1)
<i>Metapodium</i>	
širina distalne epifize (Bd)	56 (1)
<i>Ox coxae</i>	
1. dolžina acetabulum-a na obodu (LAR)	45 (1)
<i>Femur</i>	
1. (največja) globina caput femuris-a (DC)	36 (1)
<i>Tibia</i>	
1. širina distalne epifize (Bd)	59 (1)
2. globina distalne epifize (Dd)	41 (1)

60 Dimenzije izkopanih ostankov domačega goveda. Podani so mediana (Me), variacijska širina (min-max) ter število meritev v oklepaju. Predstavljene dimenzije so povzete po von den Driesch 1976. Vse meritve so izražene v mm.

vrst upoštevajoč biometrijske razlike pa vzorec ni dovolj številčen, smo omenjene ostanke določili le kot *Sus sp.* Ocena starosti ob zakolu (na osnovi obrabe zob – po metodi, ki sta jo predstavila Rolett in Chiu) sicer kaže na prevlado domačih praščev. V kar sedmih (od devetih) primerih so namreč ostanke pripadali subadultnemu ali pa mlademu adultnemu osebkju, medtem ko je bil delež zob zrelih adultnih živali v vzorcu le 28-odstoten. Gre torej za starostno strukturo, ki kaže očiten vpliv človekove selekcije v prid pridobivanja najkvalitetnejšega mesa, ki ga zagotavljajo 1- do 3-letni osebki. Le-to pa je izvedljivo samo v primeru, da so živali rejene (ostanki lovnih živali navadno kažejo bolj enakomerno zastopanost posameznih starostnih kategorij. Ocena velikosti železnodobnih praščev iz Bele Cerkve je nemogoča, saj so izmerljivi le po ena spodnja čeljustnica in prvi spodnji meljak ter trije tretji spodnji meljaki (sl. 62). Dolžina slednjih sicer presega dolžino primerkov iz Stične, kjer so izkopali ostanke

<i>Sus sp. Domesticus</i>	min - Me - max (N)
<i>Mandibula</i>	
1. dolžina niza meljakov (M8)	74 (1)
<i>Dens</i>	
1. dolžina M1	24 (1)
2. širina M1	16 (1)
3. dolžina M3	34-34-37 (3)
4. širina M3	14-16-17 (1)

62 Dimenzije izkopanih ostankov prašča. Podani so mediana (Me), variacijska širina (min-max) ter število meritev v oklepaju.

<i>Equus caballus</i>	min - Me - max (N)
<i>Dens</i>	
1. dolžina P3	29 (1)
2. širina P3	15 (1)
3. dolžina M3	29 - 30,5 - 32 (2)
4. širina M3	13 - 14 - 15 (2)
<i>Metapodium</i>	
1. širina distalne epifize (Bd)	48 (1)
2. najmanjša širina diafize (SD)	25 (1)
3. najmanjša globina diafize (DD)	32 (1)
<i>Phalanx I</i>	
1. širina proksimalne epifize (Bp)	47 (1)
2. najmanjša širina diafize (SD)	33 (1)
3. najmanjša globina diafize (DD)	20,5 (1)

63 Dimenzije izkopanih ostankov konja. Podani so mediana (Me), variacijska širina (min–max) ter število meritev v oklepaju.

majhnih prašičev primitivne rasti. Od treh C1 v vzorcu dva pripadata samici, eden pa samcu.

Med domačimi živalmi sta po številu ostankov najslabše zastopana konj (*Equus caballus*) in pes (*Canis familiaris*), ki s po sedmimi oziroma enim odstotkom vseh določljivih najdb (domnevno) niso imeli pomembnejše vloge. Podatki o dimenzijah izmerljivih konjskih fragmentov so podani na sl. 63, medtem ko fragmentiranost pasjih ostankov meritev ni omogočala. Na osnovi navedenega je nemogoče tudi oceniti velikost železnodobnih konj in psov iz Bele Cerkev. Zelo verjetno je, da so konje gojili za vprego, tovorjenje in ježo, pse pa kot hišne in čredne čuvaje ter kot pomoč pri lovu, vendar pa prisotnost sledov urezov na njihovih kosteh pričča o tem, da so tako konje kot pse (vsaj občasno) tudi jedli. Ker naj bi se uživanje psov v srednji Evropi zaključilo že v bronasti dobi, je morda sled ureza na pasjem humerusu mogoče povezovati z obrednim kosanjem ali ritualnim uživanjem psov. Določitev starosti v našem vzorcu zastopanih psov in konjev ob poginu ni bila mogoča. Edino izjemo predstavlja ta konju pripadajoča tretji spodnji meljak, ki kaže na starost mlajšo od (okrog) 30 mesecev ter popolnoma osificiran *cal-caneus*, pripadajoč vsaj 3-letnemu osebk.

Lovne živali v vzorcu zastopata le spodnja čeljustnica lisice (*Vulpes vulpes*) in metapodij srne (*Capreolus capreolus*). Po izražčenosti in obrabljenosti zob lahko sklepamo, da je pripadala mandibula odrasli lisici (sl. 64). Ker se zdi malo verjetno, da bi lisice lovili z namenom pridobivanja mesa, lahko prisotnost njenih ostankov v vzorcu pripišemo varovanju ljudi, živine, morda perutnine ter z namenom pridobivanja kožuha. Tako slaba zastopanost lisičjih kosti/zob v vzorcu nika- kor ne preseneča. Po drugi strani pa je bil lov na nedvomno številčnejšo in obilnejšo srnjad in jelenjad gotovo usmerjen v pridobivanje dodatnih količin mesa. Pričakujemo lahko, da

<i>Vulpes vulpes</i>	min - Me - max (N)
<i>Mandibula</i>	
1. dolžina niza predmeljakov P1 - P4 (M11)	33 (1)
1. dolžina niza predmeljakov P2 - P4 (M12)	28 (1)
3. višina mandibule med P2 - P3 (M20)	11 (1)
<i>Dens</i>	
1. dolžina M1	15 (1)
2. širina M1	6 (1)

64 Dimenzije izkopanih ostankov lisice. Podani so mediana (Me), variacijska širina (min–max) ter število meritev v oklepaju.

je imel lov pomembnejšo vlogo predvsem pozimi in zgodaj spomladi, pred regeneracijo čred domačih živali. Zanimljiv delež srnin in pa odsotnost jelenjih ostankov v vzorcu tako preseneča, čeprav lahko (vsaj do neke mere) odraža tudi majhnost vzorca, posledično pa tudi njegovo omejeno reprezentativnost.

7.3 Analiza vzorcev kamnin

Igor Rižnar

Analiziranih je bilo 33 vzorcev z najdišče Bela Cerkev (sl. 65–70). Pri izboru vzorcev smo pazili, da so bili ti čim bolj raznoliki. V katalogu so izmed vzorcev, z risbo in fotografijo, predstavljeni le kamniti odbitki, ki imajo retuše ali sledi uporabe.

Med analiziranimi vzorci jih je osem iz črnega roženca, med njimi je G29. S petimi primerki jim sledijo odbitki iz temno sivega do zelenkasto sivega roženca z radiolarji in sledovi dolomitizacije, med njimi sta tudi G3 in G52. G10 je iz srednje temno sivega roženca z radiolarji in sledmi dolomitizacije. Štirje primerki pripadajo rjavkastemu rožencu, za katerega so značilni prosojnost, laminiranost ter beli, običajno podolgovati in imbricirani alokemi. Trije so izdelani iz belega, mestoma sivkastega roženca z grobo površino (G6), dva pa iz neprosojnega rdečega roženca z radiolarji ali planktonskimi foraminiferami, po eden pa iz svetlo sivega neprosojnega in sivega roženca (Rižnar 2020).

Večina kamnitih odbitkov ne kaže sledi uporabe oziroma retuširanja. Retuše kot posledica uporabe so opazne na odbitkih G7, G10 in na brusu G13.

65 Odbitek črnega roženca tipa *wackestone* z radiolarji (G29).

68 odbitek prosjnega sivega do rjavega laminiranega roženca tipa *mudstone* do *wackestone*.

66 Artefakt iz olivno sivega roženca tipa *wackestone* (G3).

69 Odbitek svetlo sivega do belega roženca (G6).

67 Odbitek sivega nekoliko lisastega roženca tipa *wackestone* (G10).

70 Odbitek temno rdečega roženca tipa *wackestone*.

Arheološko najdišče Bela Cerkev je bilo sistematično raziskano leta 2002. Nahajalo se je na ozki ravnini pod Vinjim vrhom, na levem bregu Krke. Območje je bilo pogosto poplavljeno, na vzhodnem delu najdišča je bil kraški izvir. Poplave in kraški izvir oziroma njun vodostaj sta vplivala na ohranjenost in tloris arheoloških ostalin. Stratigrafija na najdišču je bila monotona, prevladovali so sedimenti reke Krke. Izkopali in dokumentirali smo temelje objektov, ruševine in »tlakovanja« iz zaobljenih apnencev, ki smo jih časovno umestili v starejšo železno dobo. Zaplate tlakovanj (SE 92, SE 94, SE 95, SE 88, SE 91, SE 103, SE 104, SE 107) smo interpretirali kot utrditev, saj se ponekod nadaljujejo pod temelje. Uvrstili smo jih v fazo 2 (gl. sl. 22). SE 92 se je nadaljevala pod temelje oziroma SE 71, SE 91 pod SE 89 in SE 97 ter SE 103 = SE 108 pod SE 110. Radiokarbonske analize vzorcev oglja, izkopanega v ruševinah, oziroma med hišnim lepom uvrščajo SE 73 z 88,1 % gotovostjo v čas od 896 do 749 pr. n. št. (sl. 53), SE 79 pa z 42,1 % gotovostjo v čas od 806 do 701 pr. n. št. in s 53,3 % gotovostjo v čas 695 do 539 pr. n. št. (sl. 54). Temelje oziroma eno vrsto v tehniki suhega zidu zgrajenih ploščatih kamnov (SE 71, SE 97) smo uvrstili v fazo 3 (gl. sl. 40). Dopusčamo možnost, da gre v tej fazi ali za popravilo objektov ali za temelje, ki so nastali hkrati z utrditvijo. Gradnjo s sohami potrjujejo v bližini kamnitih linij oziroma temeljev (SE 70, SE 71, SE 87, SE 97, SE 96) izkopani ostanki tramov in lep z odtisi brun ter prepleta vej (SE 60, SE 73, SE 79, SE 90). Objekti v mlajši fazi 4 so bili zgrajeni s stojkami (gl. sl. 45). Med izkopanimi najdbami prevladujejo odlomki keramike iz mlajših obdobji starejše železne dobe (gl. sl. 50), stopenj kačaste in certoške fibule. Poleg odlomkov keramike smo izkopali certoške fibule (II. (G65) in V. (G25) vrste po Teržanovi 1976), dolgonožno trakasto fibulo (G38), valjast bronast uhan (G68) in narebreno nanožnico (G66). Tako keramičnim kot kovinskim odlomkom najdemo analogije na drugih višinskih naselbinah dolenske halštatske skupine in tudi širše.

Na najdišču Bela Cerkev smo izkopali sledi nižinske naselbine. Iz arheoloških ostalin ne moremo sklepati, ali je bila stalno ali le občasno poseljena, prav tako ne moremo potrditi, da smo izkopali stanovanjske objekte. Naselbina je bila

povezana z mogočnim gradiščem na Velikem Vinjem vrhu in je po vsej verjetnosti predstavljala občasno poseljen zaselek, kmetijo. Najdišče bo treba ovrednotiti v širšem kontekstu najdišč, ki ležijo na trasi avtoceste. Krajevno in časovno najbližje izmed njih so Dolge njive pri Beli Cerkvi, kjer so odkrili ploščad iz pozne bronaste dobe in gomili iz starejše železne dobe.

Po levem bregu Krke naj bi od prazgodovine naprej potekala prometna komunikacija. S komunikacijo in zgodovinskim dogajanjem bi lahko povezali posamezne najdbe iz mlajših časovnih obdobji, kot npr. odlomek steklene zapestnice iz mlajše železne dobe (G63), žeblička za čevlje (G86–G87) iz rimske dobe in mozaično jagodo iz 9. stoletja n. št. (sl. 50).

9 Bela Cerkev

The archaeological site of Bela Cerkev was systematically researched in 2002. It is located on a narrow plain beneath Vinji vrh, on the left bank of the River Krka. The area was frequently flooded and a karst spring was found in the eastern part of the site. The floods and the karst spring or their water level influenced the preservation and ground plan of archaeological remains. The stratigraphy at the site is monotonous, sediments of the Krka prevail. We unearthed and documented foundations of structures, ruins, and „paving“ made of rounded limestones, which were chronologically classified into the Early Iron Age. Patches of paving (SU 92, SU 94, SU 95, SU 88, SU 91, SU 103, SU 104, SU 107) were interpreted as reinforcements since they continue under the foundations in places. They were classified into phase 2 (see **Fig. 22**). SU 92 continues under the foundations or SU 71, SU 91 under SU 89, and SU 97 and SU 103 = SU 108 under SU 110. Radiocarbon analyses of samples of charcoal excavated in the ruins or among house plaster assign SU 73 into the time from 896 to 749 BC with 88.1% certainty (**Fig. 53**), and SU 79 to the time from 806 to 701 BC with 42.1% certainty, and in the time from 695 to 539 BC with 53.3% certainty (**Fig. 54**). The foundations or one line of flat stones built in the dry wall technique (SU 71, 97) were assigned to phase 3 (see **Fig. 40**). We allow for the possibility that in this phase we could be dealing with either the renovation of structures or foundations that were made simultaneously with the reinforcement. The construction with beams is confirmed with beam remains excavated near stone lines or foundations (SU 70, SU 71, SU 87, SU 97, SU 96) and house plaster with impressions of logs and intertwined branches (SU 60, SU 73, SU 79, SU 90). Structures in the younger phase 4 were built with posts (see **Fig. 45**). Fragments of pottery from younger periods of the Early Iron Age prevail among excavated finds (see **Fig. 50**) of stages of serpentine and Certosa fibulae. In addition to pottery fragments, Certosa fibulae of types II (**G65**) and V (**G25**) according to Teržan (1976), a long-footed bend bow fibula (**G38**), a cylindrical bronze earring (**G68**), and a ribbed anklet (**G66**) were excavated. Analogies for both pottery and metal fragments are found at other hilltop settlements of the Dolenjska Hallstatt group and wider.

At Bela Cerkev, we unearthed traces of a lowland settlement. We cannot conclude from the archaeological remains whether it was permanently or occasionally settled nor can we confirm that we excavated dwelling structures. The settlement was connected to the mighty hill fort at Veliki Vinji vrh and was most probably an occasionally populated hamlet, or a farm. The site will need to be evaluated in the wider context of sites that are located on the route of the motorway. The closest in place and time is the site of Dolge njive near Bela Cerkev, where a platform from the Late Bronze Age and two tumuli from the Early Iron Age were discovered.

From prehistory onwards, a traffic communication route supposedly ran along the left bank of the Krka. Individual finds from later periods, such as a fragment of a glass bracelet from the Late Iron Age (**G63**), two shoe nails (**G86–G87**) from the Roman period, and a mosaic bead from the 9th century AD (**Fig. 50**), could be connected with this communication and historical happenings.

10 Literatura

Franciscejski kataster za Kranjsko, Arhiv Republike Slovenije. www.arhiv.gov.si

ANSL – *Arheološka najdišča Slovenije*, 1974, Ljubljana.

ANDRAE, R. 1973, Mosaikaugenperlen. Untersuchungen zur Verbreitung und Datierung karolingerzeitlicher Millefioriglasperlen in Europa. – *Acta Praehistorica et Archaeologica* 4/1973 (1975), 101–198.

BOŽIČ, D. in S. CIGLENEČKI 1995, Zenonov tremis in poznoantična utrdba Gradec pri Veliki Strmici. – *Arheološki vestnik* 46, 247–277.

BREŠČAK, D. in J. DULAR 2002, Prazgodovinsko in poznoantično naselje Šumenje pri Podturnu (The prehistoric and late Roman settlement of Šumenje near Podturn). – *Arheološki vestnik* 53, 101–115.

BREŠČAK, D. 2015, Graves with weapons from Verdun near Stopiče / Grobovi z orožjem z Verduna pri Stopičah. – V: J. Istenič, B. Laharnar in J. Horvat (ur.), *Evidence of the Roman army in Slovenia / Sledovi rimske vojske na Slovenskem*, Katalogi in monografije 41, 75–125.

CALLMER, J. 1997, Beads and bead production in Scandinavia and the Baltic Region, ca. AD 600–1100; a general outline. – V: U. von Freeden, A. Wiczorek (ur.), *Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte* 1, 195–202.

DIZDAR, M. 2006, Nalazi staklenih narukvica latenske kulture u Podravini. Glasarmringfunde der Latènekultur in der Podravina. – *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 23/2006, 67–128.

DJURIČ, B. in I. PINTÉR 2001, *Poročilo o rezultatih arheološkega pregleda na potencialnem najdišču Bela Cerkev*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo).

DRIESCH, A. v. d. 1976, *A guide to the Measurement of Animal Bones from Archaeological Sites*. Peabody Museum Bulletin Harvard University Press.

DULAR, A. 1978, Okras živalskih glav na posodah halštatskega obdobja Slovenije (Tierkopfschmuck auf Gefäßen der Hallstattzeit in Slowenien). – *Arheološki vestnik* 29, 85–94.

DULAR, J. 1982, *Halštatska keramika v Sloveniji*. – Dela SAZU 23/12, Ljubljana.

DULAR, A. 1991, *Veliki Vinji vrh*. – *Prazgodovinska grobišča v okolici Vinjega vrha nad Belo Cerkvijo*. / *Die Vorgeschichtlichen Nekropolen in der Umgebung von Vinji vrh oberhalb von Bela Cerkev*. – Katalogi in monografije 26, Ljubljana.

DULAR, J., B. KRIŽ, D. SVOLJŠAK in S. TECCO HVALA 1991, Utrje-na prazgodovinska naselja v Mirenski in Temeniški dolini. – *Arheološki vestnik* 42, 65–204.

DULAR, J. 1993, Začetki železnodobne poselitve v osrednji Sloveniji (Beginn der eisenzeitlichen Besiedlung in Zentralslowenien). – *Arheološki vestnik* 44, 101–112.

DULAR, J., S. CIGLENEČKI in A. DULAR 1995, *Kučar. Železnodobno naselje in zgodnjekrščanski stavbni kompleks na Kučarju pri Podzemlju* / *Eisenzeitliche Siedlung und frühchristlicher Gebäudekomplex auf dem Kučar bei Podzemelj*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 1.

DULAR, J., B. KRIŽ, P. PAVLIN, D. SVOLJŠAK in S. TECCO HVALA 2000, Prazgodovinska višinska naselja v dolini Krke. – *Arheološki vestnik* 51, 119–170.

DULAR, J., P. PAVLIN in S. TECCO HVALA 2003, Prazgodovinska višinska naselja v okolici Dol pri Litiji. – *Arheološki vestnik* 54, 159–224.

DULAR, J. in B. KRIŽ 2004, Železnodobno naselje na Cvingerju pri Dolenjskih Toplicah (Eisenzeitliche Siedlung auf dem Cvinger bei Dolenjske Toplice). – *Arheološki vestnik* 55, 207–250.

DULAR, J. 2003, *Halštatske nekropole Dolenjske* / *Die hallstattzeitlichen Nekropolen von Dolenjska*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 6, Ljubljana.

DULAR, J. 2008, Prazgodovinske lesne gradbene tehnike in njihova terminologija. – *Annales. Series historia et sociologia* 18.2., Koper, 337–348.

GABROVEC, S. 1973, Začetek halštatskega obdobja v Sloveniji (Der Beginn der Hallstattzeit in Slowenien). – *Arheološki vestnik* 24 (1975), 338–385.

GABROVEC, S. 1987, Dolenjska grupa. – V: A. Benac (ur.), *Praistorija Jugoslavenskih zemalja V, Željezno doba*, Sarajevo, 29–120.

GABROVEC, S. 1994, *Stična I. Naselbinska izkopavanja (Siedlungsausgrabungen)*. – Katalogi in monografije 28, Ljubljana.

GLEIRSCHER, P. 1997, Hallstattzeitliche Kleinfunde aus der Dureza-Schachthöhle. – *Neues aus Alt-Villach, Jahrbuch des Stadtmuseums* 34, 31–53.

GRAHEK L. 2004, Halštatska gomila na Hribu v Metliki. – *Arheološki vestnik* 55, 111–207.

GRAHEK, L. 2016, *Stična. Železnodobna naselbinska keramika / Stična. Iron Age settlement pottery*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 32.

GRAHEK, L. 2017, Nova odkritja grobov iz starejše in mlajše železne dobe na Viru pri Stični / Newly discovered graves from the Early and Late Iron Age at Vir pri Stični. – *Arheološki vestnik* 68, 197–244.

- GRANDA, S. 2007, Zgodovina Šmarjete in Bele Cerkev. – V: F. Cvelbar in S. Granda (ur.), Šmarjeta in Bela Cerkev skozi stoletja, Novo mesto, 51–163.
- GUŠTIN, M. 1976, *Libna*. – Posavski muzej Brežice 3.
- HOFMAN, B. 2018, Mozaične in členaste steklene jagode iz Dolenje vasi pri Cerknici. – V: *Nakit ostane. Dediščina, naš najdragocenejši nakit. 8. Valičev muzejski dan, povzetki predavanj*, Kranj.
- HORVAT, M. 1999, *Keramika. Tehnologija keramike, tipologija lončenine, keramični arhiv*. – Razprave filozofske fakultete, Ljubljana.
- HORVAT, M. 2003, Loka. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije*, Ljubljana, 177–178.
- HORVAT, M. in J. SOKLIČ 2021, *Loka 1 pri Beli Cerkvi*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 92, Ljubljana.
- HÖFLER, J. 2016, *O prvih cerkvah in župnijah na Slovenskem*. – Ljubljana. http://viharnik.com/downloads/Oprvihcerkvah_2izdaja.pdf.
- KNEZ, T. 1992, *Novo mesto 2. Keltsko-rimsko grobišče Beletov vrt / Novo mesto 2. Keltisch römisches Gräberfeld Beletov vrt*. – Carniola archaeologica 2.
- KNEZ, T. 1993, *Novo mesto 3. Kapiteljska njiva. Knežja gomila (Fürstengrabhügel)*. – Carniola Archaeologica 3.
- KNIFIC, T. 2008, Predmeti orientalskega izvora z zgodnjerednjeveških najdišč v Sloveniji. – V: M. Guštin (ur.), *Srednji vek. Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino. / Mittelalter. Archaologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannonischen Tiefebene*, Ljubljana, 35–38.
- KNIFIC, T. in Ž. ŠMIT 2018, Zgodnjerednjeveško steklo na Slovenskem: študij sestave in jagode iz halofitskega stekla. Early medieval glass in Slovenia: Analytical study and beads of plant-ash glass. – *Arheološki vestnik* 69, 369–459.
- KOMAC, B., K. NATEK in M. ZORN 2008, Geografski vidiki poplav v Sloveniji. – *Geografija Slovenije* 20.
- KOSI, M. 2009, *Zgodnja zgodovina srednjeveških mest na Slovenskem. Primerjalna študija o neagrarnih naselbinskih središčih od zgodnjega srednjega veka do 13. stoletja*. – Thesaurus memoriae Opuscula 1, ZRC SAZU Ljubljana.
- KOVAČ, O. 2014, Orešje na Bizeljskem. – V: B. Teržan in M. Črešnar (ur.), *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem / Absolute dating of the Bronze and Iron Ages in Slovenia*, Katalogi in monografije 40, 505–514.
- KRIŽ, B. 1989, Gorenja gomila. – *Varstvo spomenikov* 31, 211.
- KRIŽ, B. in P. PETERLE UDOVIČ 2002, *Poročilo o arheoloških izkopavanjih na lokaciji Bela Cerkev na trasi AC Kronovo–Smednik*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo).
- KRIŽ, B. 2003, *Draga pri Beli Cerkvi – antična nekropola*. – Katalog razstave, Novo mesto.
- KRIŽ, B. 2019, *Kapiteljska njiva. Način pokopa v starejši železni dobi. Burial rite in the early iron age*. – Carniola Archaeologica 8, Dolenjski muzej.
- KROMER, K. 1959, *Brezje*. – Arheološki katalogi Slovenije 2.
- KRUH, A. 2003, Loke. – V: D. Prešeren (ur.) *Zemlja pod vašimi nogami: Arheologija na avtocestah Slovenije*, Ljubljana, 179–180.
- KUŠLJAN, I. 1968, Spomini. – V: I. Pirkovič, *Crucium, Rimska poštna postaja med Emono in Neviodunom. / Die römische Poststation zwischen Emona und Neviodunum*, Situla 10, 103–119.
- LAZAR, I. 2006, *Ilovica pri Vranskem*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 1, Ljubljana.
- LOVENJAK, M. 2006, Rimski miljniki na Dolenjskem. – *Rast* 2 (104), Rimske ceste in projekt avtocest, 39–47.
- MASON, P. 2003, Dolge njive pri Beli Cerkvi. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije*, Ljubljana, 119–121.
- MASON, P. 2006a, Rimska poselitev pri Beli Cerkvi. – *Rast* 17, Rimske ceste in projekt avtocest: strokovni posvet, 55–57.
- MASON, P. 2006b, *AC Kronovo–Smednik Poročilo o arheološkem izkopavanju na lokaciji Dolge njive*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo).
- MASON, P. in A. TIRAN 2010, Bela Cerkev, Orešje, Vinji vrh pri Beli Cerkvi. – *Varstvo spomenikov* 46, 23.
- MASON, P. in D. MLEKUŽ 2016, Negotiating space in the Early Iron Age landscape of south-eastern Slovenia: the case of Veliki Vinji vrh. – V: I. Armit, H. Potrebica, M. Črešnar, P. Mason in L. Büster (ur.), *Cultural Encounters in Iron Age Europe*, Archaeolingua 38, Budapest, 95–120.
- MASON, P. 2018, From Crucium to Uinperch: new approaches to the Roman period in the middle Krka valley in eastern Slovenia. / Od naselja Crucium do kraja Uinperch: novi pristopi k rimskemu obdobju v osrednji dolini reke Krke v vzhodni Sloveniji. – V: M. Janežič, B. Nadbath, T. Mulh in I. Žižek (ur.), *Nova odkritja med Alpami in Črnim morjem: rezultati raziskav rimskodobnih najdišč v obdobju med leti 2005 in 2015. / New Discoveries Between the Alps and the Black Sea Results From the Roman Sites in the Period Between 2005 and 2015. In Memoriam Iva Mikl Curk*, Monografije CPA 6, Ljubljana.
- MURKO, M. in I. CIGLAR 2012, *Dolenje Kronovo*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 25, Ljubljana.
- NASCIMBENE, A. 2009, Le Alpi Orientali nell'età del ferro (VII–V) secolo a. C. – *Collana "L'Album"* 15.
- PARZINGER, H. 1988–1989, Hallstattzeitliche Grabhügel bei Dobrnič. – *Arheološki vestnik* 39/40, 529–635.
- PAVLOVIČ, D. 2007, *Grofove njive pri Drnovem. Halštatskodobna naselbina in gomila*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).
- PAVLOVIČ, D. 2018, Gospa z uhani z Grofovih njiv pri Drnovem. / Lady with earrings from Grofove njive near Drnovo. – V: M. Črešnar in M. Vinazza (ur.), *Srečanja in vplivi v raziskovanju bronaste in železne dobe na Slovenskem: zbornik prispevkov v čast Bibi Teržan*, Ljubljana, 353–366.
- PAYNE, S. 1973, Kill-off patterns in sheep and goats: the mandibles from Aşvan Kale. – *Anatolian studies* XXIII.

- PERŠE, J. 2007, Geografske in geološke značilnosti. – V: F. Cvelbar in S. Granda (ur.), *Šmarjeta in Bela Cerkev skozi stoletja*, Novo mesto, 13–26.
- PETRU, P. 1958–1959, Družinska vas. – *Varstvo spomenikov* 7, 302.
- PLENIČAR, M., U. PREMUR in M. HEREK 1976, *Osnovna geološka karta SFRJ 1: 100.000, list Novo mesto L 33–79*. – Geološki zavod Ljubljana, Savezni geološki zavod, Beograd.
- PIRKOVIČ, I. 1968, *Crucium. Rimska poštna postaja med Emona in Neviodunom. / Die romische poststation zwischen Emona und Neviodunum*. – Situla, Razprave Narodnega muzeja v Ljubljani 10. Ljubljana.
- REIMER, P. J., E. BARD, A. BAYLISS, J. W. BECK, P. G. BLACKWELL, C. BRONK RAMSEY, C. E. BUCK 2013, "IntCal13 and Marine13 Radiocarbon Age Calibration Curves 0–50,000 Years cal BP". – *Radiocarbon* 55/4, 1869–1887.
- ROLETT, B. in M. CHIU 1994, Age estimation of Prehistoric Pigs (*Sus scrofa*) by molar Eruption and Attrition. – *Journal of Archaeological Science* 21.
- ROZMAN, B. 2004, Keramika iz prazgodovinske naselbine v Kranju (Pavšlarjeva hiša). – *Arheološki vestnik* 55, 55–109.
- STARE, V. 1973, *Prazgodovina Šmarjete (Der vorgeschichtliche Komplex von Šmarjeta)*. – Katalogi in monografije 10, Ljubljana.
- ŠIFRER, M. 1981, Fizičnogeografske značilnosti poplavnih območij v porečju Krke. – *Geografski zbornik* XX, 97–131.
- ŠRIBAR, V. 1958–1959, Zavarovalno izkopavanje antičnega pristanišča v Beli Cerkvi. Notausgrabung eines antiken Hafens in Bela Cerkev. – *Arheološki vestnik*, IX-X, 3/4, 251–270.
- ŠTULAR, B. 2007, Lonci v opremi visokosrednjeveške kuhinje s kamniškega gradu Mali Kamnik. – *Arheološki vestnik* 58, 375–404.
- TECCO HVALA, S., J. DULAR in E. KOCUVAN 2004, Železnodobne gomile na Magdalenski gori / *Eisenzeitliche Grabhügel auf der Magdalenska gora*. – Katalogi in monografije 36, Ljubljana.
- TECCO HVALA, S. 2007, Women from Magdalenska gora. – V: M. Blečić et al. (ur.), *Scripta Praehistorica in Honorem Biba Teržan*, Situla 44, 477–490.
- TECCO HVALA, S. 2012, *Magdalenska gora. Družbena struktura in grobni rituali železnodobne skupnosti / Magdalenska gora. Social structure and burial rites of the Iron Age community*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 26.
- TECCO HVALA, S. 2017, *Molnik pri Ljubljani v železni dobi. The Iron Age site at Molnik near Ljubljana*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 36.
- TERŽAN, B. 1974, Halštatske gomile iz Brusnic na Dolenjskem. / Die hallstattzeitlichen Grabhügel aus Brusnice bei Novo mesto. – V: *Varia archaeologica, Posavski muzej Brežice* 1, 31–66.
- TERŽAN, B. 1976, Certoška fibula. – *Arheološki vestnik* 27, 317–537.
- TERŽAN, B. 1990, *Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem. / The Early Iron Age in Slovenian Styria*. – Katalogi in monografije 25, Ljubljana.
- TERŽAN, B. 1994, 9., 18. in 19. sonda na prečnem nasipu gradišča. – V: S. Gabrovec, *Stična I. Naselbinska izkopavanja / Siedlungsausgrabungen*, Katalogi in monografije 28, 120–138.
- TERŽAN, B. in M. ČREŠNAR 2014, Poskus absolutnega datiranja starejše železne dobe na Slovenskem / Attempt at an absolute dating of the Early Iron Age in Slovenia. – V: B. Teržan, M. Črešnar (ur.), *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem / Absolute dating of the Bronze and Iron Ages in Slovenia*, Katalogi in monografije 40, 703–724.
- TICA, G. 1999, *Kronovo–Smednik. – Poročilo o rezultatih ekstenzivnega arheološkega pregleda*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo).
- TOPLIČANEC, M. in G. TICA 2006, Rimska in prazgodovinska cesta pri Požarnicah. – *Rast* 17. Rimske ceste in projekt avtocest: strokovni posvet, 53–54.
- UDOVIČ, K. 2009, *Mačkovec pri Novem mestu*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 8, Ljubljana. (http://www.zvkds.si/sites/www.zvkds.si/files/uploads/files/publication/008_mackovec_pri_novem_mestu.pdf).
- UDOVIČ, K. 2018, Poznolatenska peč za žganje keramike s Kapiteljskega hriba v Novem mestu. – V: *Arheološki vestnik* 69, 209–226.
- UDOVIČ, K. 2022, *Draga pri Beli Cerkvi*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 101, Ljubljana.
- URLEB, M. 1958–59, *Draga*. – *Varstvo spomenikov* VII, 303.
- VERBIČ, T. 2002, *Geološka spremljava arheoloških izkopavanj na najdišču Bela Cerkev*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo).
- VERBIČ, T. 2011, *Poročilo o opravljenih arheoloških izkopavanjih na lokaciji Libna – Sv. Marjeta, parcelah št. 88/1, k. o. Stari grad (EŠD 323), Ljubljana*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- VINSKI GASPARINI, K. 1987, *Grupa Martijanec – Kaptol*. – V: A. Benac (ur.), *Praistorija Jugoslavenskih zemalja V, Željezna doba, Sarajevo*, 182–232.
- VOJAKOVIČ, P., M. NOVŠAK, T. ŽERJAL, T. VERBIČ, J. KRAJŠEK in J. HRUSTEL 2011, *Poročilo o predhodnih arheoloških raziskavah: na lokaciji Ljubljana – stanovanjska soseka Tribuna (december 2007–november 2008)*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- VOJAKOVIČ, P., S. PORENTA in B. TOŠKAN 2014, Novo odkritje prazgodovinske poselitve ob vznožju gradišča Sv. Marjeta na Libni / New discovery of a prehistoric dwelling below the hillfort of Sv. Marjeta on Libna. – *Arheološki vestnik* 65, 101–121.
- VOLKEN, M. 2011, Les clous de chaussure du site de Pfyngut. – V: O. Paccolat (ur.), *Pfyn/Finges, évolution d'un terroir de la plaine du Rhône: le site archéologique de "Pfyngut"*, Cahiers d'Archéologie Romande 121, *Archaeologia Vallesiana* 4, 315–391.
- WINDL, H. 1975, *Das La Tène- und kaiserzeitliche Gräberfeld von Mihovo (Unterkrain – Dolenjsko)*. – Neobjavljena disertacija / Unpublished PhD thesis, Universität Wien.
- ŽIŽEK, P. 2003, Hajndl pri Ormožu. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije*, Ljubljana, 148–149.

11 Katalog stratigrafskih enot

SE 1 – kv. E/–46, H–L/2–45

Čvrst, temno rjav (10 YR 3/2) zemljen depozit s 10 % manjših kamenčkov. Debelina je 0,28 m. Interpretacija: ruša.

SE 2 – kv. E/–46, H–L/2–45

Čvrst, temno rjav (10 YR 3/2) zemljen depozit s 30 % manjših kamenčkov (vel. 0,001 × 0,003 m). Na globini 0,47 m je bilo v kv. H/3 5 večjih kamnov, vel. od 0,18 × 0,22 m do 0,33 × 0,32 m. Interpretacija: ornica.

SE 3 – kv. H/9–16; I–K/11–15

Čvrsta, oranžnorjava (10 YR 5/8) peščena zemlja. Pojavila se je na globini 0,10 do 0,20 m v kv. H/9 in se izklinila na globini 0,52 m v kv. H/16. V njej smo izkopali sodobno keramiko in gradbeni material. Zapolnjevala je vkop SE 9. Interpretacija: sodobno nasutje zaradi razlitja olja oziroma mazuta.

SE 9 – kv. H/9–16, I–K/11–15

V tlorisu in profilu nepravilne oblike. Vkop je bil različne debeline. Zapolnjen je bil s SE 3 in SE 8. Interpretacija: sodobni strojni izkop zaradi razlitja nafte, olja ali mazuta.

SE 4 – kv. H/3–7

Čvrst, temno rjav (10 YR 4/3) zemljen depozit s 5 % drobcev oglja in 10 % kamenčkov, vel. od 0,01 × 0,01 m do 0,03 × 0,04 m. Interpretacija: naplavinski sediment reke Krke.

SE 5 – kv. I–K/2–34

Gnetljiv, rdečkasto rjav (7.5 YR 4/4) zemljen depozit. Na globini 0,60 do 0,80 m se je v kv. H/17 pojavila prazgodovinska keramika, v kv. H/23 pa na globini med 0,7 do 0,8 m. V plasti smo izkopali 139 odlomkov prazgodovinske,

3 odlomke rimske in 10 odlomkov novoveške keramike. Interpretacija: naplavinski sediment reke Krke.

SE 6 – kv. H/3–6

Gnetljiv, rjav (10 YR 4/3) zemljen depozit s 5 % kamnov, vel. 0,01 × 0,05 m. Nad depozitom je bila 0,03 m debela peščena plast, ki je bila posledica poplav. Interpretacija: naplavinski sediment reke Krke.

SE 7 – kv. H/22–25

Čvrst, temno rjav (10 YR 3/4) zemljen depozit brez grobih vključkov, debeline 0,43 m. V depozitu je bilo veliko organskih snovi. Interpretacija: naplavinski sediment reke Krke.

SE 8 – kv. H/14 do H/16

Sivorjav grušč, pomešan s peskom. V njem smo izkopali 1 odlomek novoveške keramike, opeko in odlomek stekla. Interpretacija: sodobno nasutje ob izlitju nafte.

SE 10 – kv. I–K/2–34

Gnetljiv, močno rjav (7.5 YR 4/6) zemljen depozit brez vključkov. Debel je cca 0,65 m. V njem smo izkopali 24 odlomkov prazgodovinske, 8 rimske, 5 srednjeveške in 7 nedoločljivih odlomkov keramike. Interpretacija: naplavinski sediment reke Krke.

SE 11 – kv. H/15–H/23

Gnetljiv, rjav (10 YR 4/3) zemljen depozit. Interpretacija: polnilo vkopa SE 12 – PTT jarek oziroma kabel.

SE 12 – kv. H/15–H/23

Vkop, v tlorisu pravokotne oblike, širne 0,6 m. Interpretacija: vkop za SE 11 – PTT jarek oziroma kabel.

SE 13 – kv. E/6–45

Čvrst, temno rumenkasto rjav (10 YR 4/4) zemljen depozit s 15 % kamnov, vel. 0,05 × 0,05 m. V plasti smo izkopali 109 odlomkov prazgodovinske, 89 odlomkov rimske, 140 kosov srednjeveške in 16 odlomkov novoveške keramike, odbitek, 12 kosov opeke, 1 steklo in 45 živalskih kosti. Interpretacija: naplavinski sediment Krke.

SE 14 – kv. H–L/2–44

Čvrst, temno rumenkasto rjav (10 YR 4/4) zemljen depozit z drobnimi (5–10 mm) velikimi kamenčki. V plasti smo izkopali 4 odlomke rimske in 5 odlomkov novoveške keramike ter 27 kosov opeke. Interpretacija: ornica.

SE 16 – kv. K/31

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,5 × 0,4 m in globine 0,13 m. Zapolnjen je bil bil z ožgano zemljo, ogljem in zemljo (SE 15). Ožgana glina je bila bolj intenzivna na vzhodni strani. Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: kurišče.

SE 18 – kv. K, J/17

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 1,14 × 1,11 m. V profilu nismo opazili spremembe v barvi in teksturi. Zapolnjen je bil bil s čvrstim, sivorjavim zemljenim depozitom z 1 % drobcov oglja in 5 % manjših kamenčkov, vel. od 1 × 2 mm do 5 × 5 mm (SE 17). Interpretacija: vkop, naraven.

SE 20 – kv. J/21

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,68 × 0,60 m. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,10 m. Zapolnjen je bil bil s čvrstim, temno rjavim (10 YR 4/4) zemljenim depozitom z 1 % drobcov oglja in 5 % manjših kamenčkov (SE 19). Interpretacija: jama.

SE 22 – kv. K/29

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 1,30 × 0,60 m. V profilu je bil nepravilne oblike in globine od 0,55 m do 0,78 m. Zapolnjen je bil bil s čvrstim, rjavim (10 YR 4/3) zemljenim depozitom, s 5 % kamenčkov, vel. 1–5 mm (SE 21). V polnilu smo izkopalili drobce oglja in odlomke prazgodovinske keramike. Interpretacija: jama.

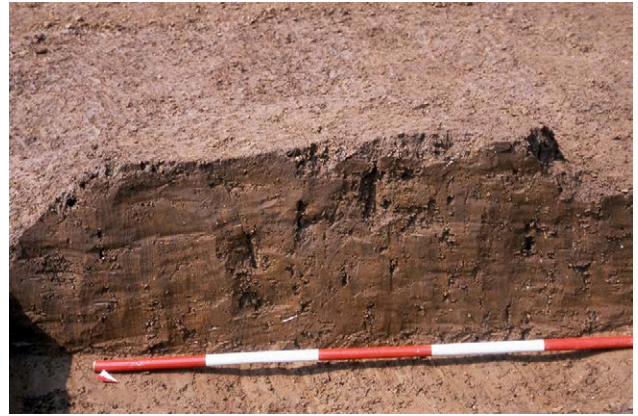
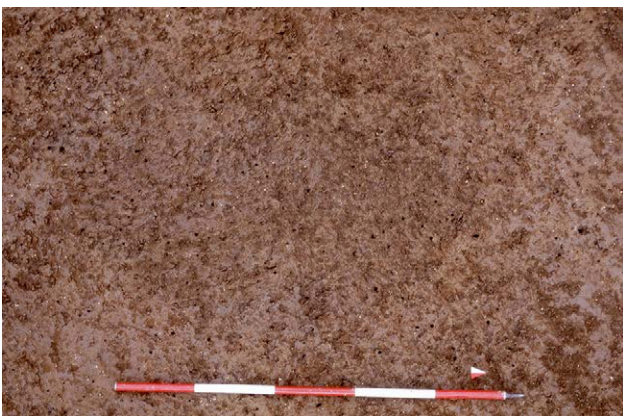
SE 24 – kv. K/29

Vkop v tlorisu nepravilne oblike, z merami 0,61 × 1,55 m. Orientiran je bil severozahod–jugovzhod, zaključil se je v profilu. Zapolnjen je bil s čvrstim, temno rumenkasto rjavim (10 YR 3/4) zemljenim depozitom z 2 % drobcov oglja in 2 % manjših kamenčkov (SE 23). Interpretacija: jama.

SE 26 – kv. K/30

Vkop v tlorisu nepravilne oblike, z merami 1 × 0,90 m. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,29 m. Dno vkopa je bilo zaobljeno. Zapolnjen je bil s čvrstim temno rumenkasto rjavim (10 YR 4/4) zemljenim depozitom z 1 % drobcov oglja in 3 % kamenčkov (SE 25). V SE 25 smo izkopali prazgodovinsko keramiko. Interpretacija: jama.

SE 28 – kv. J/27–28

Vkop v tlorisu nepravilne oblike, z merami 0,9 × 1,05 m. Zapolnjen je bil s čvrstim rjavim (10 YR 4/3) zemljenim depozitom, pomešanim z ožgano glino in ogljem (SE 27). Večja koncentracija prežgane glin in oglja je bila v zahodnem delu. V njem smo izkopali 0,5 kg ožgane glin. Interpretacija: kurišče.

SE 32 – kv. K/32

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 1,23 × 0,75 m. Orientiran je bil zahod–vzhod. Zapolnjen je bil s čvrstim, rumenkasto rjavim (10 YR 4/4) zemljenim depozitom z 1 % drobcov oglja in 3 % manjših kamenčkov (SE 31). V profilu ni bilo opazne spremembe. Interpretacija: jama, naravna.

SE 35 – kv. J–K/34

Čvrst, rjav (10 YR 4/2) zemljen depozit z 1 % kamenčkov, vel. 3 × 5 mm. Podoben je SE 5 in SE 13. Interpretacija: naplavinški sediment Krke.

SE 30 – kv. J/31

Vkop v tlorisu nepravilne oblike, z merami 0,33 × 0,23 m. Orientiran je bil jugozahod–severovzhod. V profilu je bil banjaste oblike in globine od 0,10 do 0,20 m. Zapolnjen je bil čvrstim, temno sivorjavim (10 YR 4/2) zemljenim depozitom (SE 29). V polnilu nismo izkopali najdb. Interpretacija: stojka.

SE 36 – kv. J/18

Gnetljiv, rjav (10 YR 4/3) zemljen depozit, pomešan z ožgano glino oziroma lepom, z merami 1,3 × 1,2 m in globine 0,07 m. V njem smo izkopali 36 odlomkov prazgodovinske keramike in 12 kosov lepa. Depozit je bil orientiran severozahod–jugovzhod. Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: ruševine.

SE 34 – kv. K/30

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,4 × 0,3 m. Orientiran je bil vzhod–zahod. Zapolnjen je bil z gnetljivim, rjavim (7.5 YR 4/3) zemljenim depozitom (SE 33). Na sredini SE 33 je bil kamen, vel. 0,21 × 0,10 m. Drugačna obarvanost zemlje je po vsej verjetnosti posledica spiranja oziroma preperevanja kamna. Približno 0,45 m severozahodno od polnila se je nahajala večja koncentracija oglja. Interpretacija: jama, naravna.

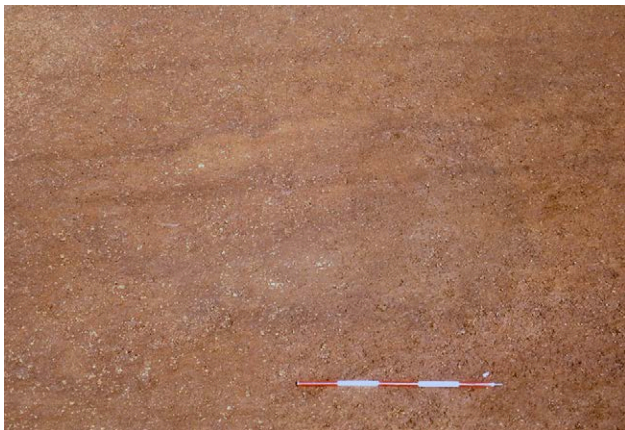
SE 37 – kv. I–J/15–17

Linija različno velikih nezaobljenih kamnov – manjši vel. 0,05 × 0,06 m, srednji 0,15 × 0,14 m in veliki od 0,33 × 0,19 m do 0,85 × 0,46 m. V dolžino je merila 2,5 m in v širino od 1,34 m do 0,35 m. Linija je bila orientirana severozahod–jugovzhod. V SE smo izkopali 12 odlomkov prazgodovinske keramike. Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: slabo ohranjene ruševine temeljev.

SE 39 – kv. J/24–25

Vkop v tlorisu nepravilne oblike, z merami 2,5 × 2,3 m. Orientiran je bil severovzhod–jugozahod. V profilu je bil nepravilne oblike in globine od 0,30 do 0,55 m. Zapolnjen je bil s čvrstim temno rjavim (10 YR 3/3) zemljenim depozitom z drobcu oglja in 10 % srednje velikih kamenčkov, vel. od 1 × 2 do 5 × 5 mm (SE 38). Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: jama.

SE 41 – kv. K/31

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 1 × 0,44 m. Orientiran je bil vzhod–zahod. Vkop je bil plitev, brez profila. Zapolnjen je bil s čvrstim, rjavim zemljenim depozitom s 3 % kamenčkov in 1 % drobcu oglja ter ožgane gline (SE 40). Interpretacija: jama, naravna.

SE 43 – kv. J/10

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,25 × 0,23 m. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,02 m. Orientiran je bil severozahod–jugovzhod. Zapolnjen je bil s čvrstim, temno rumenkasto rjavim (10 YR 4/4) zemljenim depozitom s 25 % srednje velikih kamenčkov, vel. od 1 × 1 mm do 5 × 4 mm (SE 42). V jugozahodnem delu vkopa je bila večja koncentracija oglja. Interpretacija: stojka.

SE 45 – kv. K/9

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,15 × 0,18 m. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,10 m. Zapolnjen je bil s čvrstim, temno rumenkasto rjavim (10 YR 4/4) zemljinim depozitom, ki je vseboval 20 % srednje velikih kamenčkov, vel. 1 × 2 mm (SE 44). Na vrhu in v sredini polnila je bilo skoncentrirano oglje. Interpretacija: stojka.

SE 46 – kv. K/12

Gnetljiv, rjav zemljen depozit z 10 % drobcov oglja, z merami 1,2 × 1 m. Večja koncentracija oglja je bila v jugovzhodnem vogalu. Depozit so v ovalni obliki obdajali manjši kamni. V njem smo izkopali 14 odlomkov prazgodovinske keramike. Po čiščenju oziroma strganju ni bilo opaziti nobenega vkopa, prav tako so se odstranili tudi kamni. Interpretacija: naravni sediment.

SE 47 – kv. J–K/9–8

Linija različno velikih apnenčevih kamnov, največji so bili vel. od 0,28 × 0,36 m do 1,3 × 0,85 m. Orientirani so bili zahod–vzhod. Med SE 47 smo izkopali 72 odlomkov prazgodovinske keramike, 30 kosov ožgane glinice in 7 živalskih kosti. Kamniti bloki so ležali v neposredni bližini in na SE 66 ter prav tako med SE 5. Interpretacija: prikotilili naj bi se s pobočja in so posledica bočne erozije.

SE 48 – kv. J – K/34

Čvrst, rjav zemljen depozit z 1 % manjših kamenčkov, vel. 5 × 4 mm. Interpretacija: naplavinski sediment Krke.

SE 49 – kv. G–H/27–28

Linija različno velikih (od 0,14 × 0,14 m do 0,69 × 0,37 m) kamnov, z merami 4,3 × 0,7 m. V plasti smo izkopali 11 odlomkov prazgodovinske keramike. V profilu so bili vidni v SE 5. Interpretacija: tlakovanje oziroma utrditev.

SE 51 – kv. K/8

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,20 × 0,16 m. V profilu je bil U-oblike z ravnim dnom in globine 0,17 m. Orientiran je bil severozahod–jugovzhod. Zapolnjen je bil z gnetljivim, rjavim (10 YR 4/3) zemljenim depozitom z 10 % majhnih kamenčkov in 3 % drobcev oglja (SE 50). Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: stojka.

SE 55 – kv. J/8–9

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,15 × 0,19 m. Orientiran je bil severovzhod–jugozahod. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,08 m. Zapolnjen je bil s čvrstim temno rjavim (10 YR 3/3) zemljenim depozitom z veliko oglja in s 3 % manjših kamenčkov, vel. 1 × 2 mm (SE 54). Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: stojka.

SE 53 – kv. J/8

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,19 × 0,17 m. Orientiran je bil sever–jug. V profilu je bil U-oblike z ravnim dnom in globine 0,29 m. Zapolnjen je bil s čvrstim rjavim (10 YR 5/3) zemljenim depozitom, ki je vseboval 5 % manjših kamenčkov in drobce oglja (SE 52). Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: stojka.

SE 57 – kv. K/2–3

Vkop v tlorisu linearne oblike, z merami 0,41 × 1,9 m, nadaljeval se je izven izkopnega polja v vzhodni profil. Zapolnjen je bil z gnetljivim, temno rjavim (10 YR 3/3) peščenim depozitom, z večjimi (od 0,01 × 0,02 m do 0,04 × 0,03 m) kamni (SE 56). Interpretacija: naravni jarek.

SE 59 – kv. J/7

Vkop v tlorisu okrogle oblike, s premerom 0,2 m. V profilu je bil U-oblike in globine 0,11 m. Zapolnjen je bil s čvrstim, rjavim (10 YR 4/3) zemljenim depozitom z 10 % kamenčk-ov, vel. 1 × 3 mm, in drobcu oglja ter lepa (SE 58). Vkopan je bil v SE 5. Interpretacija: stojka.

SE 60 – kv. K/11

Čvrst, rjav (10 YR 4/3) zemljen depozit z manjšimi kamenčk-ki, vel. 5 × 5 mm in drobcu oglja. V njem so bile vidne sledi korenin. Pojavil se je 0,94 m pod današnjo hodno površino. V njem smo izkopali 544 odlomkov prazgodovinske keramike (G9–G12, G14–G24), 1 svitek (G23), ročaj pekve (G18) in kamnit brus (G13), 3 kg ožgane glinje oziroma hišnega lepa, 82 živalskih kosti in 3 žgane kosti. Interpretacija: ruševine.

SE 62 – kv. K/6

Vkop v tlorisu ovalne oblike, z merami 0,2 × 0,21 m. Vkop ni imel profila. Orientiran je bil severozahod–jugovzhod. Zapolnjen je bil s čvrstim, temno rjavim (10 YR 3/3) zemljenim depozitom z 10 % kamenčkov, velikosti od 1 × 2 mm do 5 × 5 mm (SE 61). Interpretacija: vkop, naraven.

SE 65 – kv. J/3–4

Rahel, rjav (10 YR 4/3) peščenozemljen depozit, z merami 4,30 × 0,7 m. Vseboval je 40 % manjših, vel. 1 × 2 mm in 10 % večjih, vel. 5 × 10 mm kamenčkov. V njem smo izkopali 3 odlomke prazgodovinske keramike (G27), 1 odlomek rimske in novoveške keramike. Interpretacija: nanos potoka, sediment kraškega izvira.

SE 64 – kv. I-K/3

Vkop v tlorisu nepravilne pravokotne oblike, dolžine 10 m in širine 0,45 do 1 m. Zapolnjen je bil s čvrstim, temno rumenkasto rjavim (10 YR 4/4) zemljenim depozitom, ki je vseboval drobce oglja in železove okside (SE 63). V njem smo izkopali 5 odlomkov prazgodovinske keramike in 1 opeko. Interpretacija: drenažni jarek.

SE 66 – kv. I-K/5 do 11

Čvrst, rjav (10 YR 4/3) zemljen depozit z 10 % drobcov oglja in manjšimi kamenčki, vel. od 1×3 mm do 30×20 mm in sledmi ožgane gline. V plasti smo izkopali 620 odlomkov prazgodovinske keramike, 3 kamnite odbite (G28–G29), 2 kg ožgane gline oziroma hišnega lepa, 93 živalskih kosti, 2 zoba in 5 žganih kosti. Poleg odlomkov keramičnih posod (G30–G37) smo izkopali tudi bronaste fibule (G25, G38, G65). Interpretacija: prazgodovinska kulturna plast oziroma hodna površina.

SE 68 – kv. J/9

Vkop v tlorisu okrogle oblike, s premerom 0,14 m. V profilu je bil banjaste oblike in zelo plitev, globok 0,06 m. Zapolnjen je bil s čvrstim temno rumenkasto rjavim zemljenim depozitom s 5 % manjših kamenčkov, vel. 1×1 mm in drobcu oglja (SE 67). Interpretacija: stojka.

SE 69 – kv. K/3

Gnetljiv, sivorjav (2.5 Y 4/1) zemljen depozit z 1 % manjših kamenčkov, vel. od 1×1 mm do 5×5 mm, z merami $1,3 \times 0,7$ m. Začel se je 0,7 m pod današnjo hodno površino. Orientiran je bil severozahod–jugovzhod. V njej smo izkopali 1 odlomek prazgodovinske keramike in 2 živalski kosti. Interpretacija: naplavinski sediment kraškega izvira.

SE 70 – kv. I/9

Temelji z od $0,03 \times 0,03$ do $0,10 \times 0,12$ m veliki kamni, v tlorisu pravokotne oblike, z merami $0,6 \times 0,65$ m. Orientirani so bili severovzhod–jugozahod. Med njimi smo izkopali 3 odlomke prazgodovinske keramike in 11 kosov ožgane gline. Interpretacija: temelji.

SE 71 – kv. J/8–9

Temelji z od $0,07 \times 0,03$ do $0,04 \times 0,47$ m veliki delno zaobljeni kamni, v tlorisu nepravilne oblike, z merami $1,5 \times 1,2$ m. SE 71 leži na SE 92. Interpretacija: temelji.

SE 72 – kv. I/17

Čvrsta, temno sivkasto rjava (10 YR 4/2) muljasta ilovica. Na območju, velikem 1,1 × 0,3 m, je bila razsuta posoda (G39). Interpretacija: plast.

SE 115 – kv. K/8–9

Vkop v tlorisu okrogle oblike s premerom 3,8 m. Zapolnjen je bil s prežgano zemljo oziroma hišnim lepom črne in rdeče barve ter drobcu oglja (SE 73). V profilu je bil nepravilne oblike in globine 0,44 m. V polnilu smo izkopali 195 odlomkov prazgodovinske keramike (G40–G50), 34 kg ožgane gline oziroma hišnega lepa in 45 živalskih kosti, od tega 9 žganih. Na nekaterih kosih lepa so bili vidni odtisi vej. SE 73 se je nahajal pod SE 47 in SE 66, v SE 75. Interpretacija: ruševina.

SE 74 – kv. K–J/5–6

Rahel, svetlo olivno rjav (2.5 Y 5/3) peščen depozit, z merami 0,5 × 6 m. Depozit je vseboval 1 % kamenčkov, velikosti 1 × 1 mm. Interpretacija: naplavinski sediment Krke.

SE 75 – kv. I–K/4–11

Čvrsta, temno sivkasto rjava (10 YR 4/2) muljasta ilovica z drobcu oglja in 1 % kamenčkov, vel. 1 × 1 mm. SE je bil podoben SE 66. V SE 75 smo izkopali 313 odlomkov prazgodovinske keramike (G51, G54–G62), 2,5 kg ožgane gline in 134 živalskih kosti, stekleno zapestnico (G63), br. nanožnico (G66) in kamnita odbitka (G52, G53). Interpretacija: kulturna plast.

SE 76 – kv. K–J/4

Gnetljiva, rumenkasto rjava (10 YR 5/4) peščena zemlja z drobcu oglja in 3 % ožgane zemlje. V dolžino je meril 3,9 m, njegova širina je variirala od 0,7 do 2,65 do 1,5 m, debelina je bila 0,27 m. Orientiran je bil sever–jug. Nahajal se je 1,14 m pod današnjo hodno površino. Interpretacija: naplavinski sediment Krke.

SE 78 – kv. I–K/17

Vkop v tlorisu nepravilne oblike, z merami 8,95 m in širino od 0,35 do 0,2 m. Zapolnjen je bil s čvrstim, temno sivkasto rjavim ilovnatim depozitom, ki je vseboval 1 % drobcu oglja (SE 77). Vidni so bili ostanki preperevanja korenin, debelina polnila je bila 0,25 m.

SE 79 – kv. K/6–7

Linija prežgane zemlje oziroma hišnega lepa rdeče in črne barve. Orientirana je bila jugozahod–severovzhod. Manjša koncentracija se razteza v 2 m dolgem in od 0,3 do 0,7 m širokem pasu, večja koncentracija lepa pa v 2,6 m dolgem in od 0,3 do 0,9 m širokem pasu. V SE 79 smo izkopali 14 odlomkov prazgodovinske keramike, 1 odlomek rimske in 4,5 kg ožgane gline oziroma hišnega lepa. SE 79 je bil vkopan v SE 75. Interpretacija: ruševine.

SE 80 – kv. I/16–17

Čvrst, temno rumenkasto rjav (10 YR 4/4) zemljen depozit s 5 % kamenčkov vel. od $0,01 \times 0,01$ m do $0,07 \times 0,05$ m. Depozit je v dolžino meril 4,30 m in v širino od 0,47 do 0,95 m. Orientiran je bil jugozahod–severozahod. Interpretacija: posledica bočne erozije.

SE 81 – kv. J–K/37

Depozit srednje velikega in velikega kamenja, ki se razteza v južnem delu kv. K/37 in v severnem delu J/37. Njegove mere so bile $4,10 \times 2,15$ m. Manjši kamni so velikosti $0,07 \times 0,06$ m, srednje veliki $0,13 \times 0,16$ m ter veliki $0,48 \times 0,36$ m. Interpretacija: posledica bočne erozije.

SE 82 – kv. K/11

Depozit z merami $1,5 \times 0,3$ m so sestavljali delno zaobljeni kamenčki. Orientirani so bili jugozahod–severovzhod. Med kamni smo izkopali 10 odlomkov prazgodovinske keramike (G69), 2 živalski kosti. Interpretacija: tlakovanje.

SE 83 – kv. I/4

Depozit je bil sestavljen iz različno velikih kamnov. Manjši kamni so bili velikosti od $0,05 \times 0,03$ m, srednje veliki $0,12 \times 0,08$ m ter veliki $0,23 \times 0,13$ m. Dolžina depozita je bila 2,8 m in širina od 0,3 do 0,5 m. Orientiran je bil severovzhod–jugozahod. Interpretacija: naraven depozit, grušč oziroma razdrobljena skala.

SE 84 – kv. K/4–5

Depozit je bil sestavljen iz velikih od $0,33 \times 0,46$ m do $0,7 \times 0,5$ m kamnov. Dolžina depozita je bila 4,7 m in širina od 0,2 do 0,9 m. Orientiran je bil jugozahod–severovzhod. Kamni so se nahajali 1,10 m pod današnjo hodno površino. Interpretacija: posledica bočne erozije.

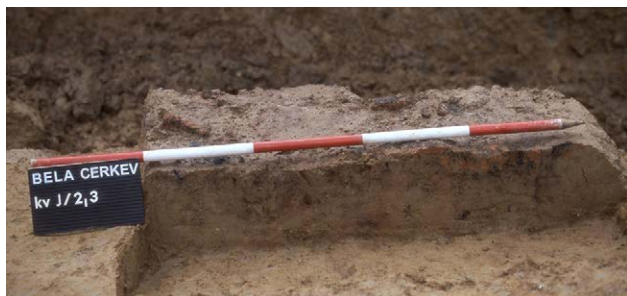

SE 87 – kv. I–J/11

Depozit je bil sestavljen iz kamnov, velikosti od $0,26 \times 0,20$ m do $0,05 \times 0,06$ m. Depozit je bil oblike pravokotnika, ki pa ni bil povsod enakomerno zapolnjen s kami. V dolžino je meril 3,50 m, v širino pa 1,2 m. Interpretacija: temelji.

SE 85 – kv. J/2–3

Sledi depozita rdeče in črne prežgane zemlje oziroma hišnega lepa z drobci oglja. Vkop je bil v tlorisu nepravilne oblike z merami 1,65 × 0,65 m. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,06 m. Najdaljša linija lepa je merila 0,49 × 0,3 m. V njem smo izkopalni 4 živalske kosti in 14 kosov ožgane zemlje oziroma hišnega lepa. Po poglobitvi se je izkazalo, da gre za dobro ohranjeno kurišče. Interpretacija: kurišče.

SE 86 – kv. J/9

Depozit je bil sestavljen iz delno zaobljenega kamenja velikosti od 0,04 × 0,05 do 0,22 × 0,15 m. Depozit je v dolžino meril 2,85 m in v širino 1,4 m. Med kamenjem smo izkopalni 37 odlomkov prazgodovinske keramike in 12 živalskih kosti. Interpretacija: tlakovanje.

SE 88 – kv. I–J/7–8

Depozit je bil sestavljen iz različno velikih kamnov. Majhni kamni so bili velikosti 0,04 × 0,03 m, srednje veliki približno 0,08 × 0,09 in veliki 0,19 × 0,11 m. Manjši in srednje veliki kamni so bili zaobljeni, na jugovzhodni in severozahodni strani so bili omejeni z velikimi kamni. Depozit, v tlorisu nepravilne oblike, je v dolžino meril 3,15 × 2,75 m. Med kamenjem smo izkopalni 10 odlomkov prazgodovinske keramike in 2 živalski kosti. Interpretacija: tlakovanje.

SE 89 – kv. J–K/9

Depozit je bil sestavljen iz delno zaobljenega kamenja, velikosti od 0,04 × 0,08 do 0,16 × 0,11 m. Depozit je v dolžino meril 2,8 m in v širino 1,2 m. Orientiran je bil severozahod–jugovzhod. Med kamenjem smo izkopalni 18 odlomkov prazgodovinske keramike (G70), 2 živalski kosti in 2 kosa ožgane glinice oziroma hišnega lepa. Interpretacija: tlakovanje.

SE 90 – kv. K/6–7

Linija prežgane zemlje oziroma hišnega lepa. Večji kosi lepa so bili veliki 0,08 × 0,04 m, manjši pa 0,03 × 0,02 m. Bolje ohranjen zahodni del je v dolžino meril 1,4 m, v širino 0,14 m, vzhodni pa 1,2 m v dolžino in v širino 0,15 m. V plasti smo izkopalni 56 odlomkov prazgodovinske keramike (G71–G82), 18 kg ožgane glinice oziroma hišnega lepa in 22

živalskih kosti. Interpretacija: ruševine.

SE 91 – kv. J/10

Depozit je bil sestavljen iz delno zaobljenih kamnov, vel. od $0,03 \times 0,04$ m do $0,19 \times 0,17$ m. Depozit je bil v tlorisu nepravilne oblike z merami $1,25 \times 0,60$ m. Interpretacija: tlakovanje.

SE 91a – kv. J/9

Depozit je bil sestavljen iz delno zaobljenih kamnov, vel. od $0,03 \times 0,04$ do $0,11 \times 0,10$ m. Dolžina depozita je bila 1,4 m, širina pa 1,05 m. Nadaljeval se je pod SE 89. Interpretacija: tlakovanje.

SE 91b – kv. J/10

Depozit je bil sestavljen iz delno zaobljenega kamenja, velikosti od $0,04 \times 0,03$ m do $0,13 \times 0,09$ m. Depozit je v dolžino meril 4,7 m in v širino 1,15 m. Depozit se je nadaljeval pod SE 75 in je bil spet viden v kv. J/9. Interpretacija: tlakovanje.

SE 73, SE 86, SE 91

SE 92a – kv. J/8

Depozit je bil sestavljen iz zaobljenega, srednje velikega kamenja, vel. od $0,02 \times 0,03$ m do $0,16 \times 0,09$ m. Depozit je v dolžino meril 1,16 m, v širino pa 1 m. V južnem delu depozita so se nahajali večja kosa lepa in keramika. Depozit se je nadaljeval pod SE 71. Interpretacija: tlakovanje.

SE 92b – kv. K/8

Depozit je bil sestavljen iz srednje velikega delno zaobljenega in zglajenega kamenja. Kamni so bili velikosti od $0,04 \times 0,05$ m, $0,11 \times 0,06$ m ter veliki od $0,51 \times 0,51$ m. Depozit je v dolžino meril 1,05 m in v širino 0,75 m. Interpretacija: tlakovanje.

SE 93 – kv. K/5-7

Linija različno velikih kamnov, ki se je vlekla v južnem delu kv. K. Orientirani so bili zahod-vzhod. Manjši kamni so bili velikosti $0,05 \times 0,06$ m, srednje veliki $0,15 \times 0,30$ m in veliki $0,5 \times 0,2$ m. Interpretacija: temelji objekta

SE 94 – kv. J/6-7

Depozit je bil sestavljen iz srednje velikega, delno zaobljenega kamenja, z merami $0,65 \times 0,52$ m. Velikost kamnov je bila od $0,20 \times 0,11$ do $0,5 \times 0,6$ m. Orientiran je bil jugozahod-severovzhod. Interpretacija: tlakovanje.

SE 95 – kv. J/6

Depozit je bil sestavljen iz srednje velikega, delno zaobljenega kamenja. Velikost kamnov je bila od $0,04 \times 0,04$ m do $0,34 \times 0,14$ m. Depozit je bil v tlorisu nepravilne oblike, z merami $0,56 \times 0,6$ m. Interpretacija: tlakovanje.

SE 96 – kv. J/9–10, K/10

Linija različno velikih kamnov. Velikost kamnov je bila od $0,09 \times 0,06$ m do $0,20 \times 0,23$ m. Dolžina je bila 6,4 m in širina 0,65 m. Med kamni smo izkopali 37 odlomkov prazgodovinske keramike, 2 živalski kosti in 4 kose ožgane gline oziroma hišnega lepa. Interpretacija: temelji.

SE 97 – kv. J–K/9–10

Depozit je bil sestavljen iz ploščatih kamnov, velikosti od $0,21 \times 0,16$ do $0,03 \times 0,49$ m. V tlorisu je bil pravokotne oblike, z merami $1,4 \times 0,75$ m. Interpretacija: temelji.

SE 98 – kv. J/3

Gnetljiv, rjav ilovnat depozit z 1 % majhnih kamenčkov, vel. 1×1 mm. V njem smo izkopali odlomke keramike. Interpretacija: kulturna plast.

SE 99 – kv. I–K/10

Čvrst, rjav ilovnat depozit z drobcu oglja in sledmi prepevanja korenin. V ilovici smo opazili zelene lise, ki so bile posledica razlitja in pronicanja nafte. Interpretacija: kulturna plast.

SE 102 – kv. J/8

Vkop v tlorisu linearne oblike, z merami $3,9 \times 0,2$ m. V profilu je bil U-oblike in globine 0,08 m. Zapolnjen je bil s prežgano zemljo in hišnim lepom (SE 101). Interpretacija: jarek.

SE 103 = SE 108 – kv. J, K/10

Delno zaobljeni kamni so bili velikosti od $0,17 \times 0,18$ do $0,17 \times 0,37$ m. Linija je v dolžino merila 2,60 m in v širino od 0,75 do 1,05 m. Interpretacija: tlakovanje.

SE 104 = SE 100 – kv. J/7

Depozit je bil sestavljen iz od $0,07 \times 0,04$ do $0,31 \times 0,31$ m velikega zaobljenega kamna. Orientiran je bil severovzhod–jugozahod. V dolžino je meril 4,4 m, v širino pa 2 m. Interpretacija: tlakovanje.

SE 107 – kv. J/7

Depozit je bil sestavljen iz srednje velikega delno zaobljenega kamenja, velikosti od $0,05 \times 0,16$ do $0,16 \times 0,14$ m. V dolžino je meril $1,10 \times 0,67$ m. V vzhodnem delu depozita je ležala kost. Interpretacija: tlakovanje.

SE 105 – kv. K/9–10

Čvrst rjav (10 YR 5/3) zemljen depozit s kamni, velikosti od $0,17 \times 0,18$ m do $0,37 \times 0,17$ m in odlomki lepa vel. od $0,01 \times 0,02$ m do $0,02 \times 0,03$ m. Orientiran je bil vzhod–zahod. Interpretacija: polnilo jarka SE 106.

SE 106 – kv. K/11

Vkop v tlorisu linearne oblike, z merami $2,6 \times 0,75$ m. V profilu je bil U-oblike in globine 0,3 m. Presekal je SE 73. Po odstranitvi SE 73 so se od vkopa videle 3 lise z merami $0,72 \times 0,34$ m, druga $1,05 \times 0,28$ m, in tretja $0,95 \times 0,28$ m. Zapolnjen je bil s SE 105. Interpretacija: vkop za SE 105.

SE 110 – kv. J/9

Čvrst depozit sivkasto rjave (10 YR 5/2) barve, z merami $2 \times 1,65$ m. Vseboval je lep, 1 % drobcu oglja in zaobljene kamne, velikosti od $0,03 \times 0,04$ m do $0,1 \times 0,05$ m. Zaobljeni kamni v SE 110 so bili SE 103=SE 108. Interpretacija: dno – tlak objekta.

SE 111 – kv. J/9

Gnetljiv zemljen depozit rjave (10 YR 4/4) barve z drobcami oglja. V tlorisu je bil nepravilne oblike (v polkrogu je obdajal SE 110), z merami $2,3 \times 0,50$ m. Interpretacija: plast.

SE 113 – kv. J/10

Vkop v tlorisu je bil ovalne oblike z merami $0,47 \times 0,35$ m. V profilu je bil banjaste oblike in globine 0,21 m. Zapolnjen je bil z gnetljivo, rjavo (10 YR 4/3) ilovico (SE 112). Interpretacija: sprva vidno kot stojka, a gre za nadaljevanje tlakovanja SE 91.

SE 114 – kv. J–K 7–10

Gnetljiv, močno rjav (7.5 YR 4/6) zemljen depozit brez vključkov. V njem smo izkopali 66 odlomkov keramike iz železne dobe (G76–G82), 24 kosov ožgane gline in 25 živalskih kosti. Interpretacija: naplavinski sediment Krke.

SE 115 – kv. K/8–9

Vkop v tlorisu okrogle oblike s premerom 3,8 m. Interpretacija: vkop za SE 73.

SE 116 – kv. I/7

Skale, vel. $0,56 \times 0,39$ m do $1,20 \times 0,85$ m. Nahajale so se južno od SE 88. Interpretacija: prikotalile so se s pobočja, posledica bočne erozije.

SE 117 – kv. J/8

Skala – peščenjak, vel. $0,4 \times 0,4$ m. Interpretacija: prikotalile so se s pobočja, posledica bočne erozije.

12 Katalog gradiva

Opis najdb sledi oblikovno-tehnološkem in tipološkem obrazcu, kakršnega predlaga Milena Horvat (Horvat 1989; Horvat 1999).

Gradivu je določila inventarne številke kustosinja Dolenjskega muzeja Petra Stipančič.

Gradivo hrani Dolenjski muzej, Novo mesto.

Kriteriji

Zrnatost (po Horvat 1999, 16)

zelo fino zrnata (velikost vključkov do 0,25 mm);

fino zrnata (velikost vključkov od 0,26 mm do 0,5 mm);

drobno zrnata (velikost vključkov od 0,51 mm do 2,0 mm);

grobo zrnata (velikost vključkov od 2,01 mm do 3,0 mm);

zelo grobo zrnata (velikost vključkov nad 3,0 mm).

Površina na otip (po Horvat 1989, 31)

raskava (čutimo ostre nepravilnosti kot smirkov papir);

hrapava (čutimo nepravilnosti);

gladka (nepravilnosti ne čutimo);

mazasta (če povlečemo s prstom po površini, delci od površine odstopijo in na prstu ostane sled);

prašnata (delci se ločijo od površine, a ne puščajo sledov na prstu).

Okrajšave

pr.	premer
dl.	dolžina
ohr.	ohranjen
š.	širina
v.	višina
rek.	rekonstruiran
db.	debelina
ost.	ostenje
u.	ustje
d.	dno

12.1 Železna doba

1 SE 5, kv. I/21

Kamnit odbitek; dl. 2,2 cm, š. 0,9 cm.

2 SE 5, kv. H/20

Odlomek ostenja, okrašenega z vrezi. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: siva (10 YR 5/1); ohr. dl. 3,8 cm, ohr. š. 3 cm, db. ost. 0,6 cm.

3 SE 10, kv. K/3

Kamnit odbitek; dl. 2 cm, š. 1 cm.

4 SE 10, kv. E/34

Kamnit odbitek; dl. 1,5 cm, š. 1 cm.

5 SE 13, kv. J/12

Dno. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: zelo temno siva (7,5 YR 3/1); ohr. dl. 6 cm, ohr. v. 4 cm, rek. pr. 19,4 cm, db. ost. 1 cm.

6 SE 13, kv. E/33

Kamnit odbitek; dl. 1,6 cm, š. 0,9 cm.

7 SE 13, kv. E/44

Kamnit odbitek; dl. 1,2 cm, š. 0,8 cm.

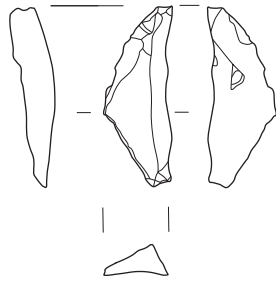

8 SE 35, kv. I/30

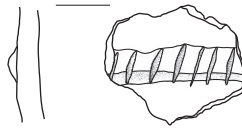
Kamnit odbitek; dl. 3 cm, š. 1 cm.

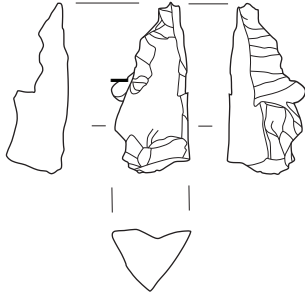
1

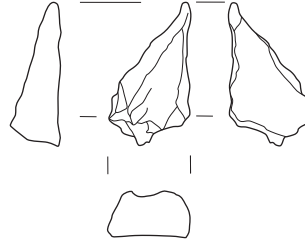
2

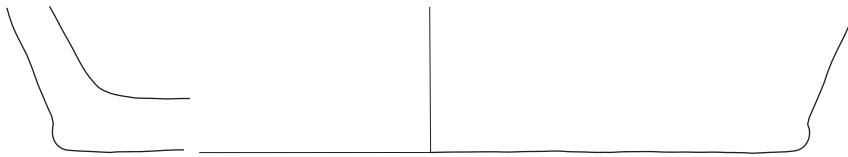
3

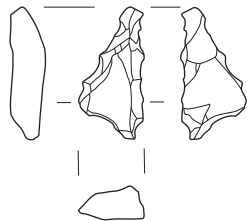
4

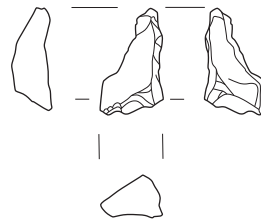
5

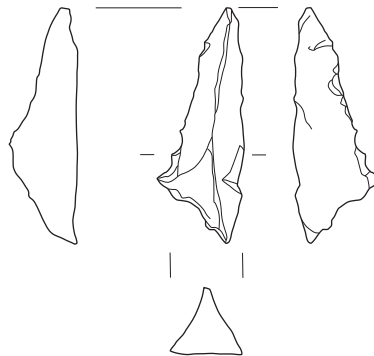
6

7

8

1-2 SE 5, 3-4 SE 10, 5-7 SE 13, 8 SE 35; 2, 5 merilo 1 : 2, ostalo merilo 1 : 1.

9 SE 60, kv. J/11, inv. št. P 6865

Odlomek lonca. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: neenakomerna od rdečkasto rjava (7,5 YR 5/4) do rumenkasto rjava (10 YR 6/6); ohr. dl. 14 cm; ohr. v. 11,7 cm, rek. pr. 17 cm, db. ost. 1,25 cm.

10 SE 60, kv. J/11, inv. št. P 6860

Dno. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: neenakomerna, zunanost: črna (10 YR 3/2), notranost: siva (10 YR 6/1). pr. 8,8 cm; ohr. v. 8,3 cm, rek. pr. 9 cm, db. ost. 1,05 cm.

11 SE 60, kv. J/11

Odlomek votle cilindrične noge. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: neenakomerna, svetlo rumenkasto rjava (10 YR 6/4); ohr. v. 4,9 cm; ohr. pr. 5,9 cm, rek. pr. 8 cm, db. ost. 0,8 cm.

12 SE 60, kv. J/11, inv. št. P 6863

Odlomek ostenja, okrašen z rebri. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; ohr. v. 4,9 cm; ohr. pr. 5,9 cm, db. ost. 0,8 cm.

13 SE 60, kv. J/11,
inv. št. P 6881

Kamnit brus. Ohr. dl. 6, 5 cm, ohr. š. 5,4 cm, db. 2,4 cm.

14 SE 60, kv. J/11

Odlomek votle cilindrične noge in dna. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: črna (10 YR 3/2); pr. 8,2 cm, dl. 9,2 cm, db. ost. 0,7 cm.

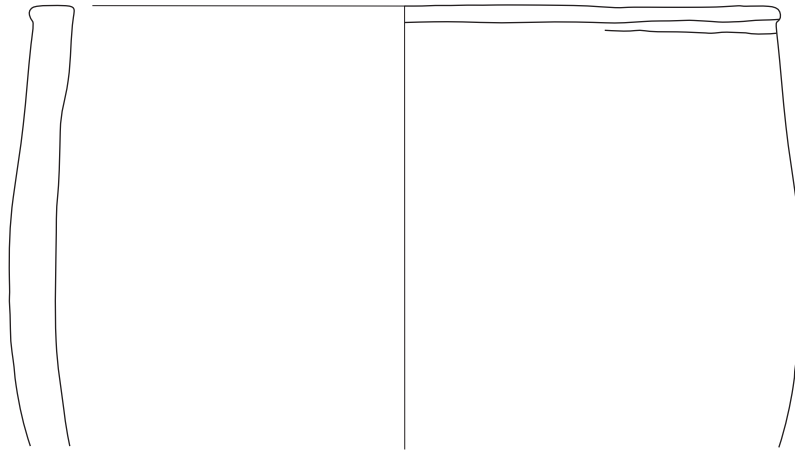

15 SE 60, kv. J/11

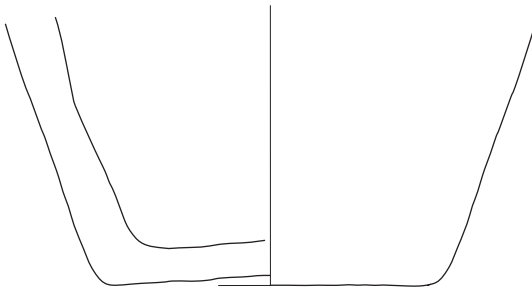
Dno. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: zelo temno siva (10 YR 3/1); ohr. dl. 9 cm, ohr. š. 5,9 cm, rek. pr. 8,2 cm, db. ost. 1,2 cm.

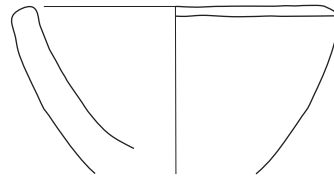
9

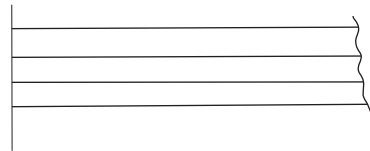
10

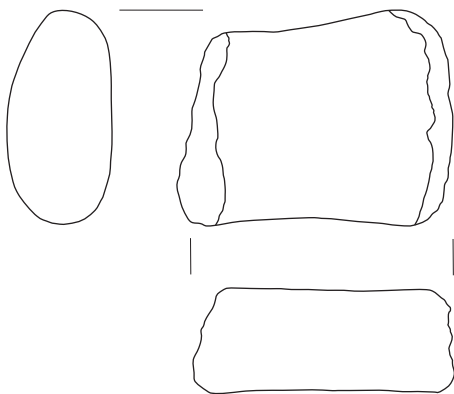
11

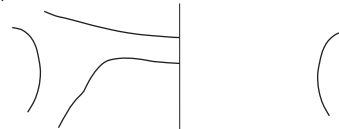
12

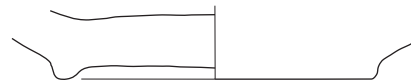
13

14

15

16 SE 60, kv. J/11

Odlomek ostenja z držajem, oblikovanim kot podolgovata bradavica. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: neenakomerna od rjave (7,5 YR 5/4) do sive (10 YR 5/1); ohr. dl. 6 cm, ohr. š. 5,5 cm, db. ost. 1 cm.

17 SE 60, kv. K/11

Odlomek ostenja, okrašen s podolgovato bradavico – držaj. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: siva (10 YR 5/1); ohr. dl. 7,9 cm, ohr. š. 6,5 cm, db. ost. 0,8 cm.

18 SE 60, kv. J/11

Ročaj pekve. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: rdečkasto rumena (7,5 YR 6/6); ohr. dl. 6,7 cm, ohr. š. 4 cm, db. 1,2 cm.

19 SE 60 in 114, kv. J/11 in J, K/10

Skodelica. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: neenakomerna rjava od (7,5 YR 5/4 do 7,5 YR 4/4); ohr. dl. 9 cm, ohr. v. 5,7 cm, rek. pr. 12 cm, db. ost. 1,02 cm.

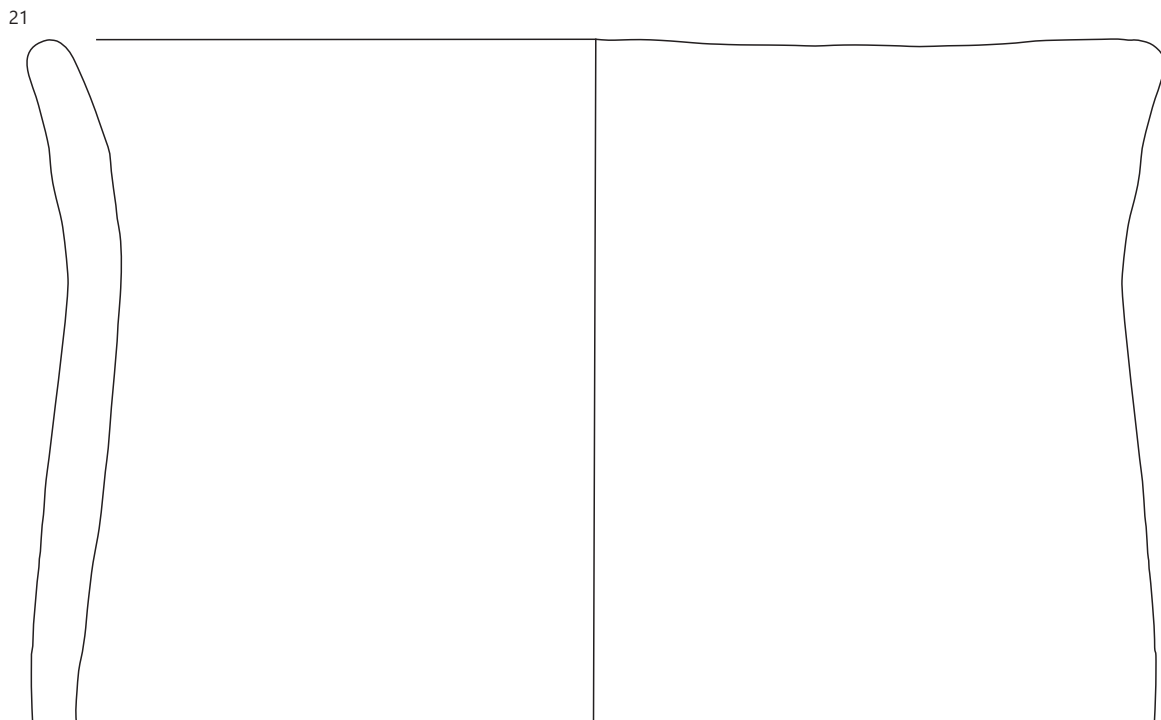
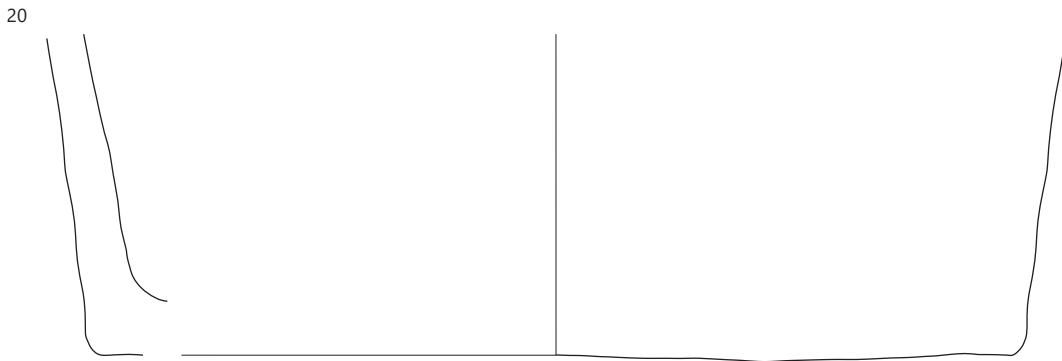
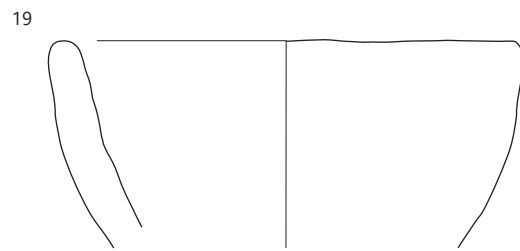
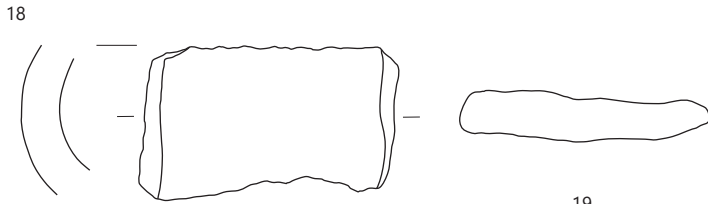
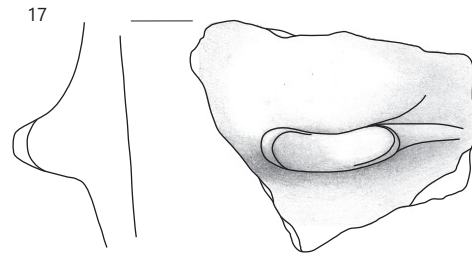
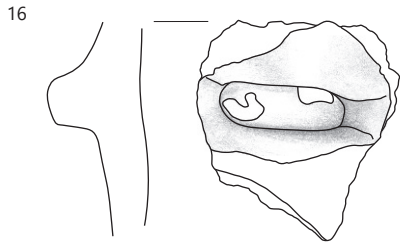
20 SE 60, kv. J/11

Dno. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: zelo temno sivkasto rjava (10 YR 3/2), ohr. dl. 6,5 cm, ohr. v. 4,5 cm, rek. pr. 24 cm, db. ost. 1,2 cm.

21 SE 60, kv. J-K/10-11, inv. št. P 6859

Lonec. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: neenakomerna od svetlo rumenkasto rjave (10 YR 6/4) do močno rjave (7,5 YR 5/6); pr. 29 cm, ohr. v. 18 cm, db. ost. 1,43 cm.

22 SE 60, kv. K/11, inv. št. P 6871

Vretence. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: rjava (7,5 YR 5/4); pr. 3,4 cm, v. 3,5 cm, db. ost. 1,7 cm.

23 SE 60, kv. K/8, inv. št. P 6873

Svitek. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: svetlo rumenkasto rjava (10 YR 6/4); ohr. dl. 4,9 cm; ohr. š. 4 cm, db. 2 cm.

24 SE 60, kv. K/8, inv. št. P 6872

Ročaj pekve. Sestava: grobozrnata; površina: gladka; barva: rdečkasto rumena (7.5 YR 6/6); ohr. dl. 7,5 cm; ohr. š. 4,5 cm, db. 2,83 cm.

25 SE 60, kv. J/8, inv. št. P 6874

Bronasta fibula. Dl. 5, 5 cm.

26 SE 60, kv. J/11, inv. št. P 6867

Odlomek sklede, gubanke. Gube so drobne. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 6,3 cm, ohr. v. 3,5 cm, rek. pr. 15,8 cm, db. ost. 0,48 cm.

27 SE 65, kv. K/3

Odlomek ustja latvice. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: črna (10 YR 3/2); ohr. dl. 4,5 cm, ohr. v. 3 cm, db. ost. 0,8 cm.

28 SE 66, kv. K/6, inv. št. P 4437

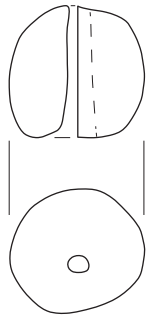
Kamnita puščična ost; dl. 1, 6 cm, š. 1,2 cm.

29 SE 66, kv. I/4

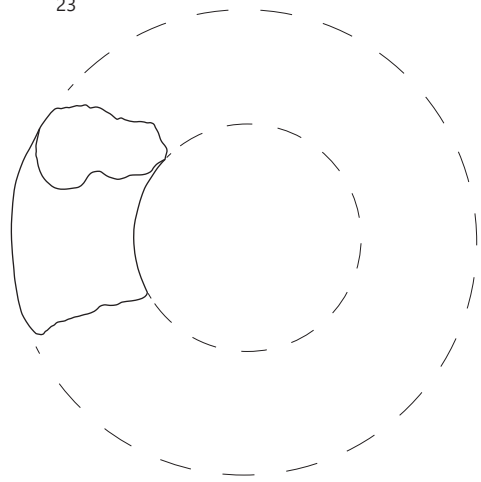
Kamnit odbitek; dl. 6 cm, š. 0,8 cm.

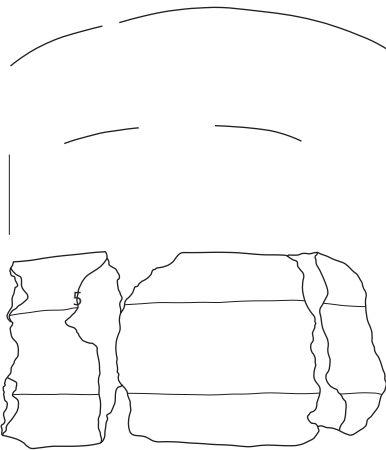
22

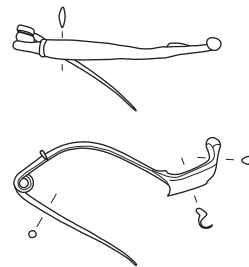
23

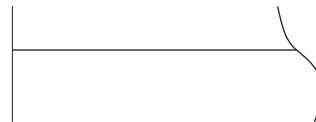
24

25

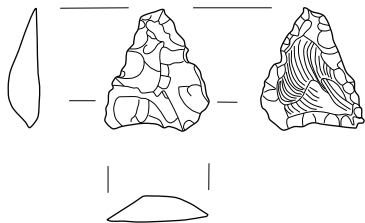
26

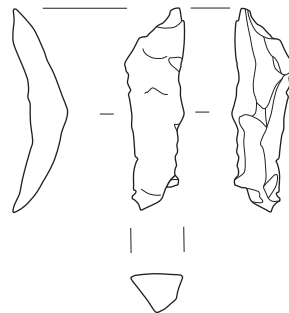
27

28

29

22-26 SE 60, 27 SE 65, 28-29 SE 66; 28-29 merilo 1 : 1, ostalo merilo 1 : 2.

30 SE 66, kv. J/9

Odlomek posode. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva svetlo rjava (10 YR 6/6); ohr. dl. 3,6 cm, ohr. š. 2,3 cm, db. ost. 1 cm.

31 SE 66, kv. J/9

Odlomek ostenja z bradavico. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: svetlo rumenkasto rjava (10 YR 6/4); ohr. dl. 7,6 cm; ohr. v. 7,7 cm, db. ost. 0,8 cm.

32 SE 66, kv. J/10

Odlomek ostenja, okrašen z žlebljenjem in rebrom. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: neenakomerna od rozasive (7,5 YR 7/2) do svetlo sive (10 YR 7/2); ohr. dl. 9 cm, ohr. š. 6 cm, db. ost. 1,2 cm.

33 SE 66, kv. K/7

Odlomek ostenja z rebrom. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: rdečkasto rumena (7,5 YR 7/8); ohr. dl. 4,1 cm, ohr. š. 4 cm, db. ost. 0,8 cm.

34 SE 66, kv. K/7

Odlomek lonca. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: svetlo rumenkasto rjava (10 YR 6/4); ohr. dl. 5,8 cm, ohr. š. 4,4 cm, rek. pr. 26 cm, db. ost. 0,94 cm.

35 SE 66, kv. K/10

Dno. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: črna, ohr. dl. 3,7 cm, ohr. š. 1,8 cm, rek. pr. 11,4 cm, db. ost. 0,85 cm.

36 SE 66, kv. K/10

Odlomek latvice. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: črna; ohr. š. 2,3 cm, ohr. v. 2,3 cm, rek. pr. 11,4 cm, db. ost. 0,76 cm.

37 SE 66, kv. K/7

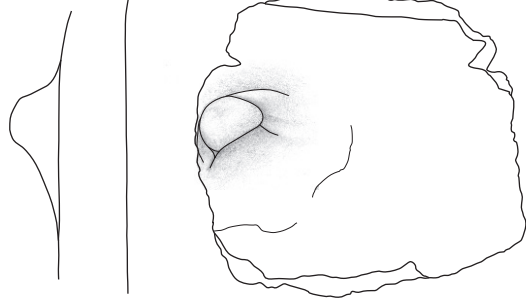
Odlomek sklede, gubanke. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: črna do sivorjava (10 YR 5/2); ohr. š. 3 cm, ohr. v. 6 cm, rek. pr. 15,2 cm, db. ost. 0,6 cm.

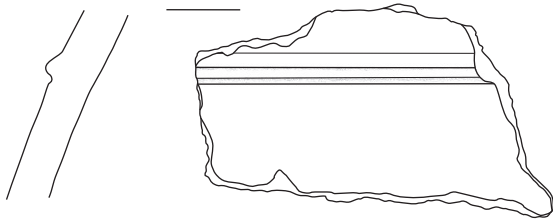
30

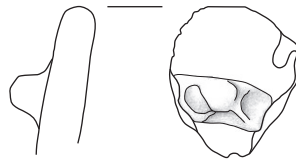
31

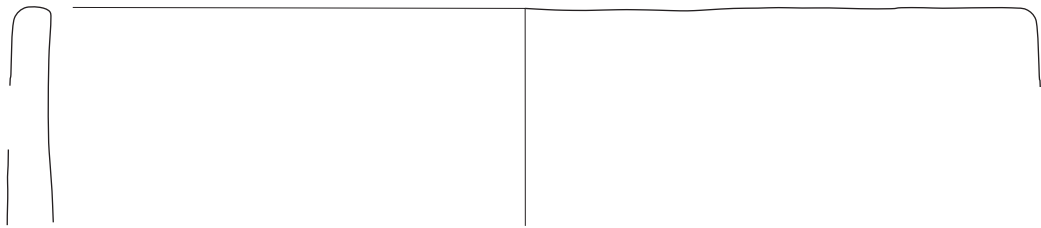
32

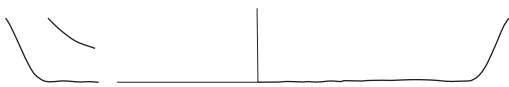
33

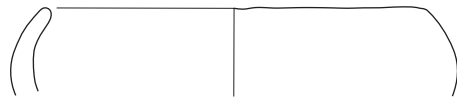
34

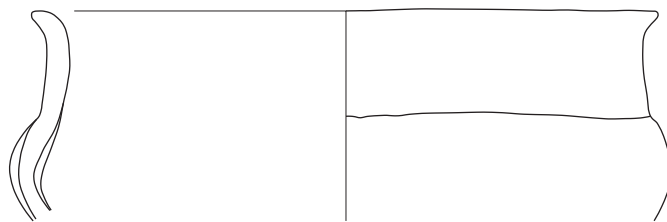
35

36

37

38 SE 66, kv. J/6, inv. št. P 6875

Bronasta dolgonožna fibula. Noga je odlomljena. Prehod noge v lok in loka v glavo je okrašen s po štirimi vrezanimi, vzporednimi linijami, najširši del loka pa z mrežastim okrasom, ki ga prekineta dve vzporedni, prečni neokrašeni liniji. Ohr. dl. 5 cm.

43 SE 73, kv. K/8

Dno. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: svetlo rumenkasto rjava (10 YR 6/4); ohr. dl. 8 cm; ohr. v. 4,2 cm, rek. pr. 14,6 cm, db. ost. 1,2 cm.

39 SE 72, kv. I/17, inv. št. P 6883

Odlomek lonca, okrašenega z rebrom. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: neenakomerna od siva (10 YR5/1) do blede rjava (10 YR 6/3); ohr. dl. 17 cm; ohr. v. 9 cm, rek. pr. 30,6 cm, db. ost. 1,24 cm.

40 SE 73, kv. K/8

Dno. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: neenakomerna siva (10 YR 5/1) do svetlo rumenkasto rjava (10 YR 6/4); pr. 5,2 cm, ohr. v. 3 cm, db. ost. 1 cm.

41 SE 73, kv. K/8

Odlomek ustja lonca. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: siva (10 YR 5/1); ohr. pr. 8 cm; ohr. v. 4,5 cm, rek. pr. 27,8 cm, db. u. 0,96 cm.

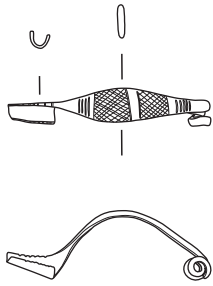

42 SE 73, kv. K/8

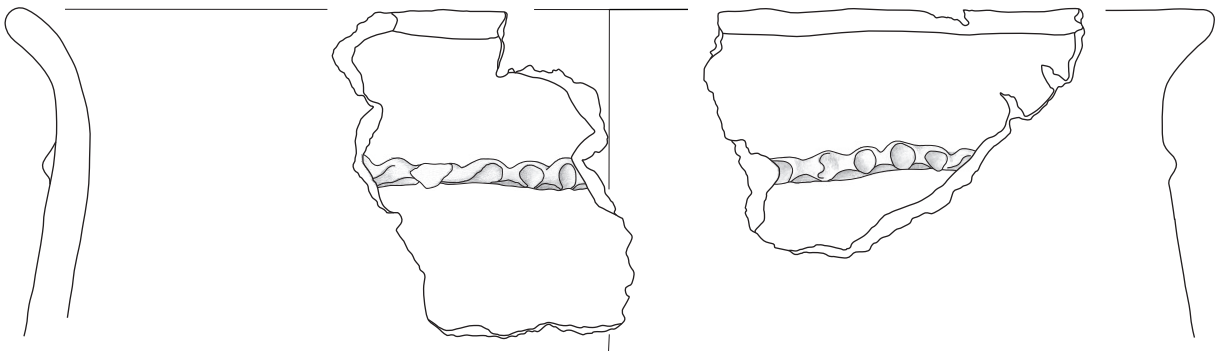
Odlomek ostenja, okrašen z bradavico. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: črna; ohr. dl. 4 cm, ohr. š. 2,9 cm, db. ost. 0,65 cm.

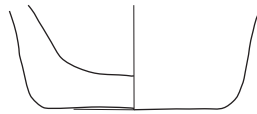
38

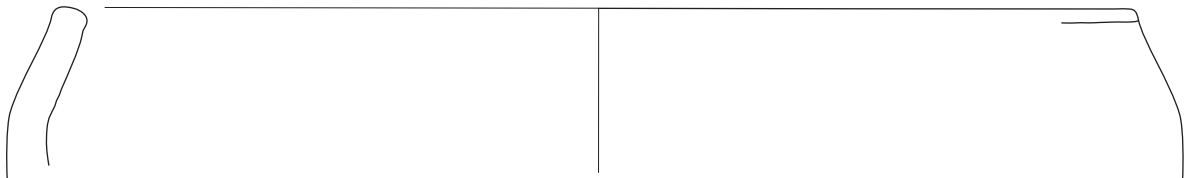
39

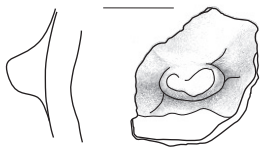
40

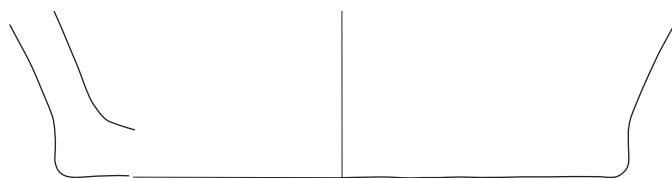
41

42

43

38 SE 66, 39 SE 72, 40-43 SE 73; merilo 1 : 2.

44 SE 73, kv. J/8-9, inv. št. P 6862

Ročaj pekve. Sestava: finoizrnat; površina: prašnata; barva: rumenkasto rjava (10 YR 5/6). Ohr. dl. 4,8 cm, ohr. š. 4,3 cm, db. 2,4 cm.

45 SE 73

Svitek. Sestava: finoizrnat; površina: prašnata; barva: rdečkasto rumena (7.5 YR 6/6); ohr. dl. 6,7 cm, db. 2,8 cm.

46 SE 73, kv. K, J/8

Odlomek pekve, okrašen z rebrom. Sestava: drobnoizrnat; površina: hrapava; barva: rdečkasto rumena (7.5 YR 6/6); ohr. dl. 12 cm, ohr. v. 7 cm, db. ost. 1,3 cm.

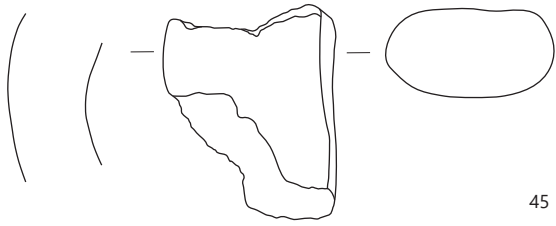

47 SE 73, kv. J, K/ 8-9

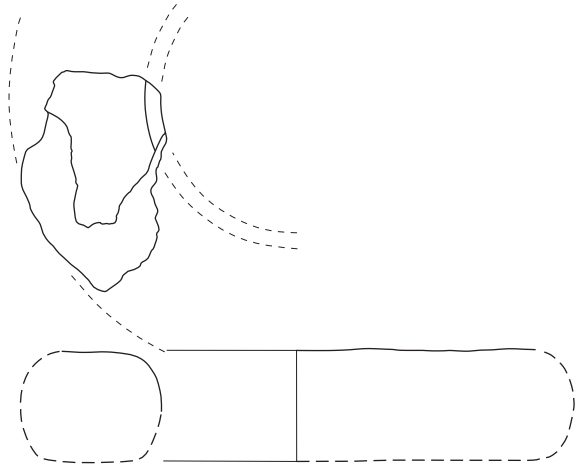
Odlomek ognjiščne kozice- ražnja, okrašenega s poševnimi vrezi. Sestava: drobnoizrnat; površina: prašnata; barva: rdečkasto rumena (7,5 YR 6/6); ohr. dl. 15 cm, ohr. š. 6 cm, db. 2,88 cm.

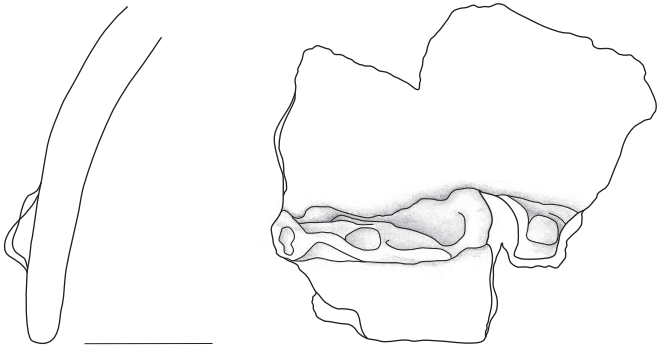
44

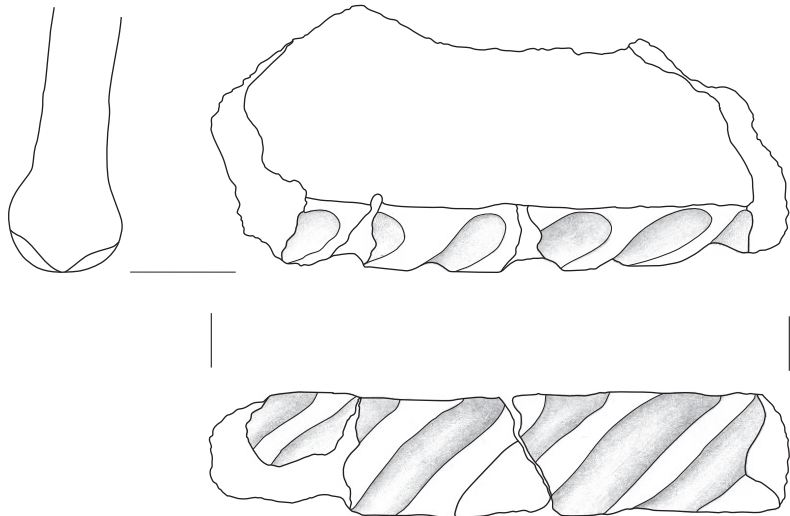
45

46

47

48 SE 73

Odlomek ognjiščne kozice – ražnja, okrašenega s predrtino. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: rumenkasto rdeča (7.5 YR 6/8); ohr. dl. 9,5 cm; š. 7,7 cm, db. 2,4 cm.

51 SE 75 in SE 98, kv. I, J/3, inv. št. P 6866

Odlomek lonca, okrašenega z rebri. Sestava: finoizrnat; površina: barva: zunanost neenakomerna od temno rjava (7,5 YR 3/3) do rdečkasto rjava (5 YR 5/6) in notranjost rdečkasto rjava (5 YR 5/6); ohr. dl. 22,7 cm, ohr. v. 10 cm, rek. pr. 30 cm, db. ost. 1,04 cm.

49 SE 73, kv. K/8

Odlomek latvice. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: neenakomerna od rumenorjave do rjavkasto rumene (10 YR 6/6) do zelo temno sivkasto rjave (10 YR 3/2); ohr. dl. 8 cm, ohr. v. 5 cm, rek. pr. 14,2, db. ost. 0,86 cm.

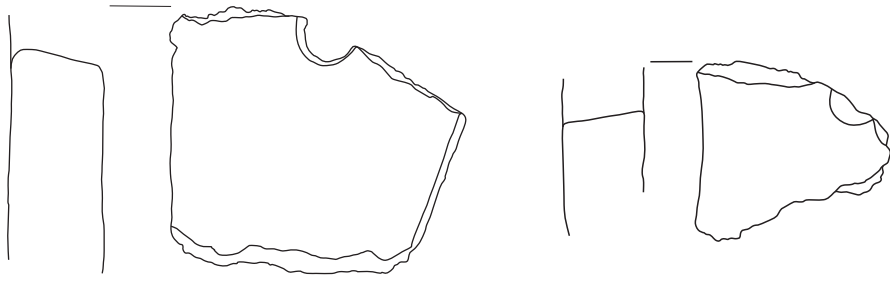

50 SE 73

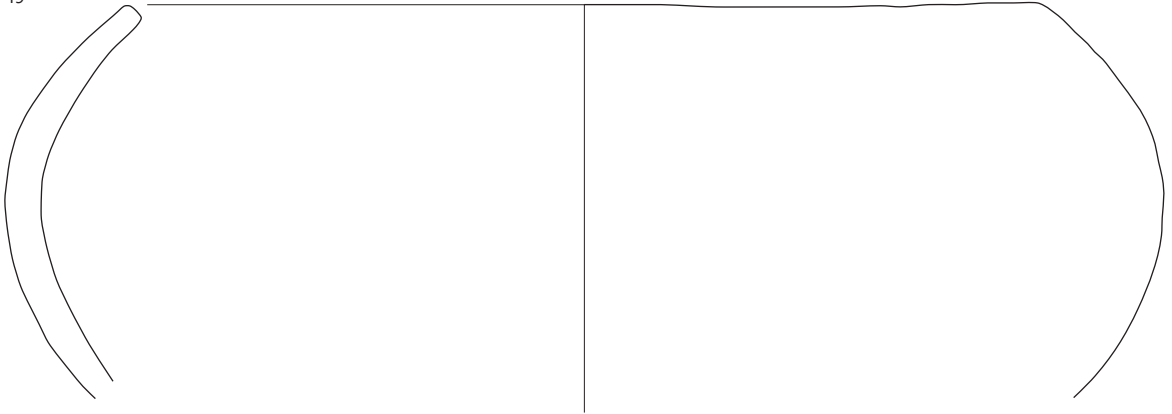
Odlomek svitka. Sestava: finoizrnat; površina: prašnata; barva: rumenkasto rdeča (7.5 YR 5/6); ohr. dl. 4,2 cm; š. 3,8 cm.

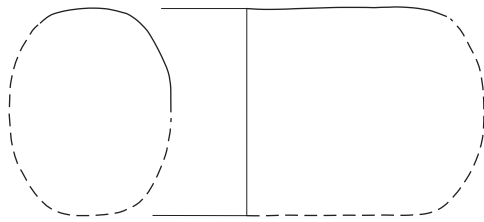
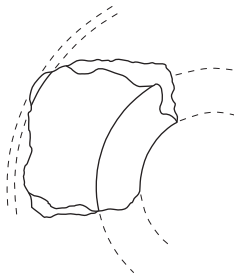
48

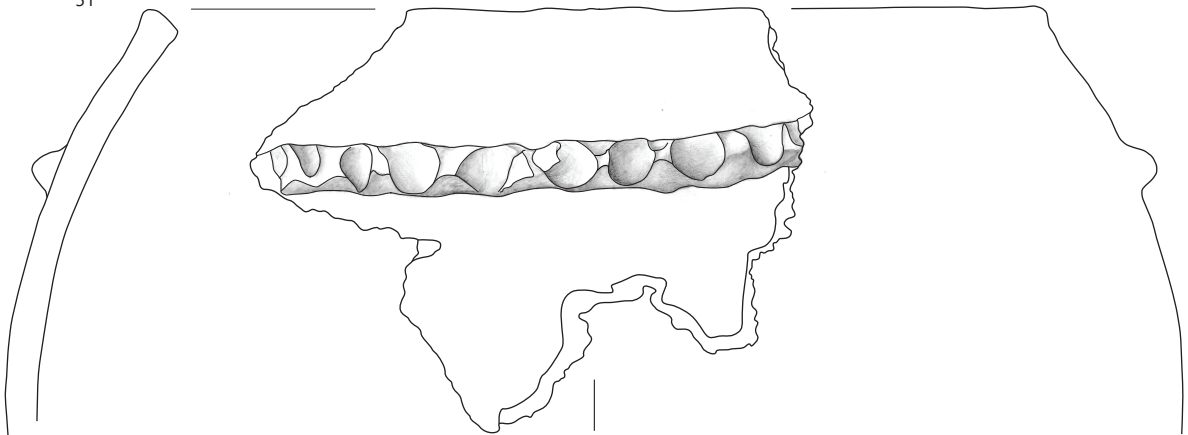
49

50

51

48-50 SE 73, 51 SE 75 in SE 98; merilo 1 : 2.

52 SE 75, kv. J/3

Kamnit odbitek; dl. 1,7 cm, š. 1,5 cm.

53 SE 75, kv. K/4, inv. št. P4436

Kamnita klina. Dl. 5,2 cm, š. 2 cm.

54 SE 75, kv. K/9

Odlomek ustja lonca. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: črna (10 YR 3/2); ohr. dl. 8,5 cm; ohr. v. 4,5 cm, rek. pr. 17,6 cm, db. ost. 0,85 cm.

55 SE 75, kv. K/4

Odlomek pekve, okrašen z rebrom, razčlenjenim s šilom. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: rjavkasto rumena (10 YR 6/6); ohr. dl. 3,8 cm, ohr. v. 5,2 cm, db. u. 1 cm.

56 SE 75, kv. K/9

Odlomek ostenja posode. Sestava: finozrnata; barva: črna (10 YR 3/2); ohr. dl. 2,2 cm; db. 0,6 cm.

57 SE 75, kv. J,K/7, inv. št. P 6861

Odlomek svitka. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: notranjost: (7.5 YR 6/6); zunaj: črna; ohr. dl. 5,2 cm, ohr. š. 3,3 cm, db. 2,8 cm.

58 SE 75, kv. J/11

Odlomek ustja lonca. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 4 cm, ohr. v. 2,2 cm, rek. pr. 10,2 cm, db. ost. 0,75 cm.

59 SE 75, kv. J/11

Dno. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 3,6 cm, ohr. v. 3,8 cm, rek. pr. 4,6 cm, db. ost. 0,78 cm.

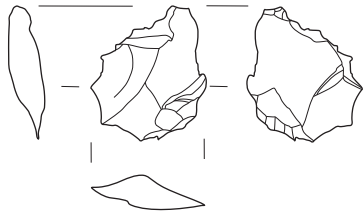

60 SE 75, kv. J/10

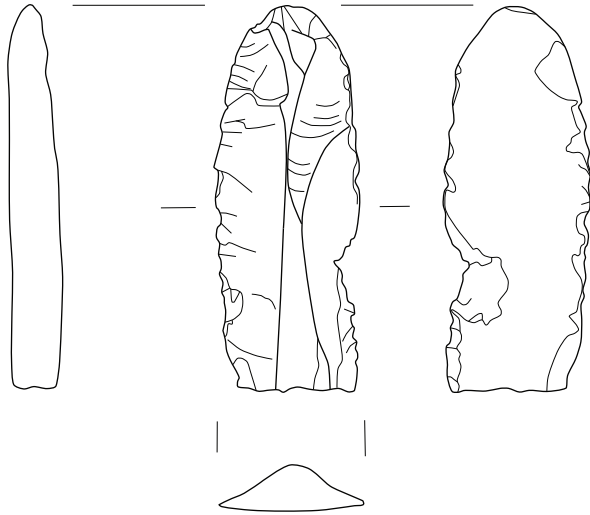
Odlomek ustja lonca. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: črna; ohr. š. 4,3 cm, ohr. v. 4 cm, rek. pr. 17,4 cm, db. ost. 0,65 cm.

52

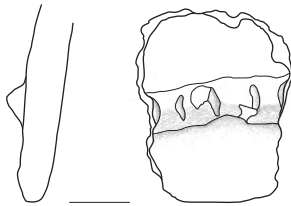
53

54

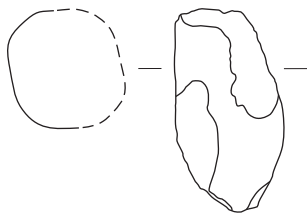
55

56

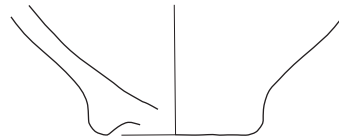
57

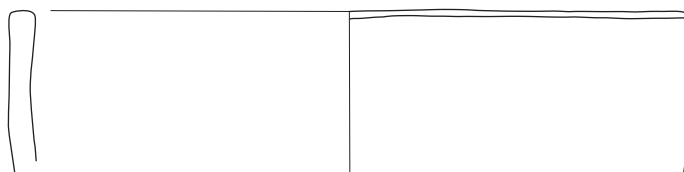
58

59

60

SE 75; 52-53 merilo 1 : 1, ostalo merilo 1 : 2.

61 SE 75, inv. št. P 6869

Odlomek votle cilindrične noge. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: siva (10 YR 5/1); pr. 14, 4 cm, ohr. v. 6,3 cm, db. ost. 0,87 cm.

67 SE 75, kv. J/6, inv. št. P 6870

Odlomek sklede, gubanke. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 6,4 cm, ohr. š. 4 cm, db. ost. 0,64 cm

68 SE 75, kv. J/7, inv. št. P 6879

Bronast valjast uhan okrašen z iztolčenimi buncicami. Dl. 1, 4 cm, š. 1,2 cm.

62 SE 75, kv. J in I/3

Lonec s podkvastim držajem. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: neenakomerna od črne do rdečkasto rjave (7.5 YR 4/6); ohr. dl. 18, 3 cm; ohr. š. 14 cm, rek. pr. 34 cm, db. ost. 0,8 cm.

63 SE 75, kv. K/4, inv. št. P 6871

Odlomek zapestnice iz modrega stekla. Zapestnica ima tri rebra, sredinsko je najširše in najvišje. Ohr. dl. 2,6 cm, ohr. š. 1 cm.

64 SE 75, kv. J/8, inv. št. P 6876

Bronasta igla z masivno okroglo, nekoliko sploščeno in nagnjeno oziroma uvito glavo. Vrat igle je odlomljen. Ohr. dl. 5,4 cm.

65 SE 75, kv. J/7, inv. št. P 6877

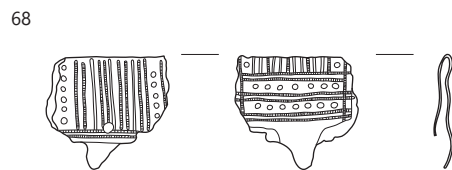
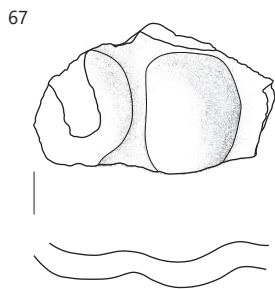
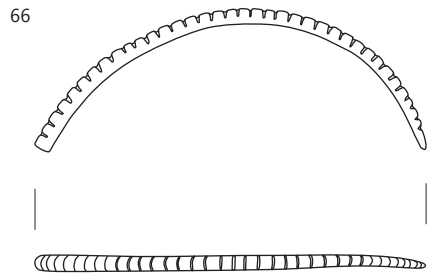
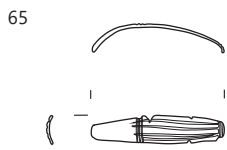
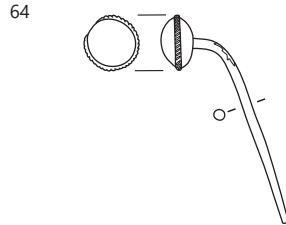
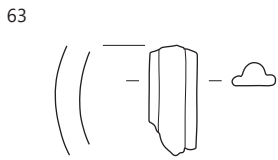
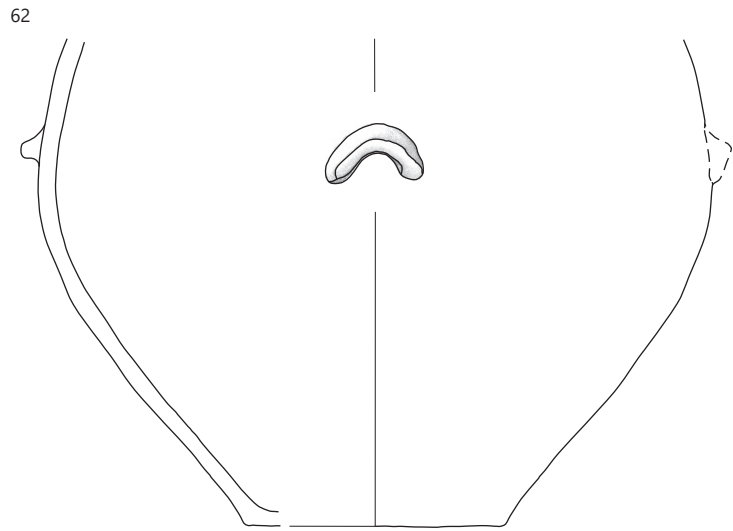
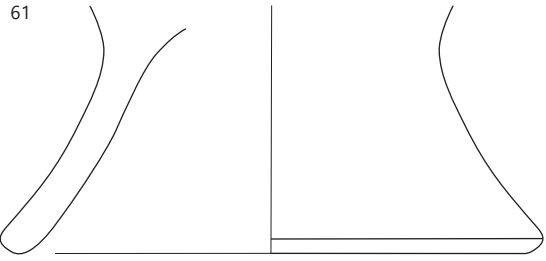
Trakasti lok bronaste fibule. Najširši del loka je okrašen s podolžnimi vrezji. Ohr. dl. 3,2 cm.

66 SE 75, kv. I/9, inv. št. P 6878

Bronasta narebrena nanožnica s presesegajočima koncema, ki se proti koncu zožita. Pr. 10,4 cm.

SE 75; 62 merilo 1 : 4, 68 merilo 1 : 1, ostalo merilo 1 : 2.

69 SE 82, kv. K/3

Odlomek ustja lonca. Sestava: finoznata; površina: gladka; barva: rjava (10 YR 5/3); ohr. dl. 6 cm, ohr. v. 4,5 cm, rek. pr. 20 cm, db. ost. 0,8 cm.

70 SE 89, kv. J/9

Odlomek ostenja z okroglo bradavico – držaj. Sestava: drobnoznata; površina: gladka; barva: črna (7,5 YR 2.5/1); ohr. dl. 5,3 cm, ohr. š. 3,6 cm, db. ost. 1,2 cm.

71 SE 90, kv. K/7

Odlomek lonca z nerazčlenjenim rebrom. Sestava: finoznata; površina: gladka; barva: neenakomerna od svetlo rjave (10 YR 6/3) do sive (10 YR 5/1); ohr. dl. 5,5 cm, ohr. v. 4 cm, rek. pr. 25,2 cm, db. ost. 0,95 cm.

72 SE 90, kv. J, K/6,7, inv. št. P 6880

Nizka votla cilindrična noga. Sestava: finoznata; površina: gladka; barva: črna; pr. 6,8 cm, db. d. 0,59 cm.

73 SE 90, kv. J/6

Odlomek ustja. Sestava: finoznata; površina: hrapava; barva: zelo temno siva (7,5 YR 3/1); ohr. dl. 3,8 cm, ohr. v. 3,7 cm, db. 0,75 cm.

74 SE 93, kv. K/7, inv. št. P 6864

Aplika ali držaj v obliki živalske glave. Sestava: finoznata; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 3,2 cm, ohr. š. 2,4 cm.

75 SE 96 in SE 75, kv. J/10

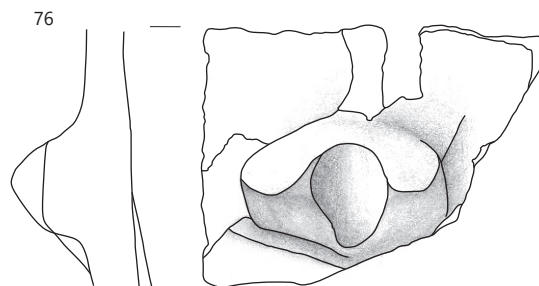
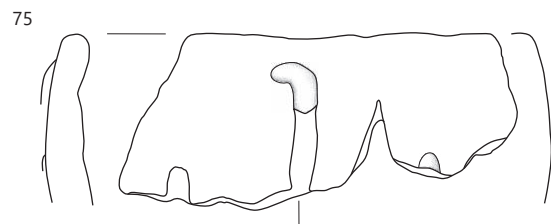
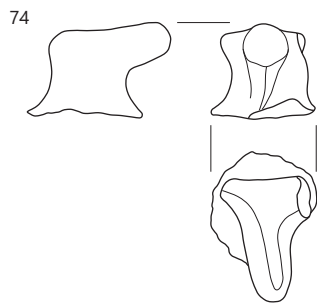
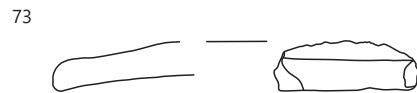
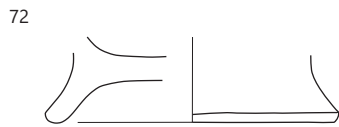
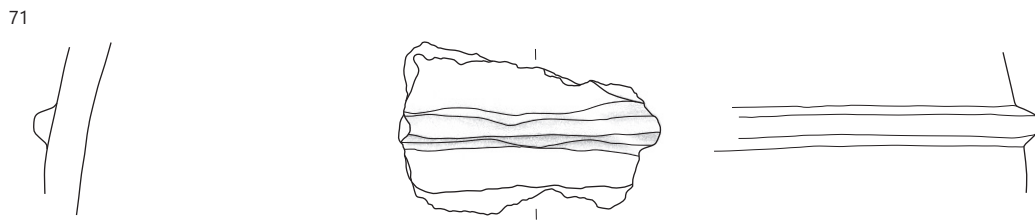
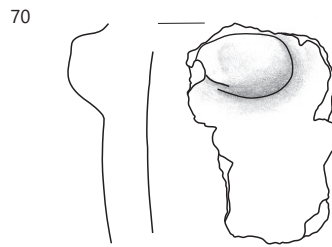
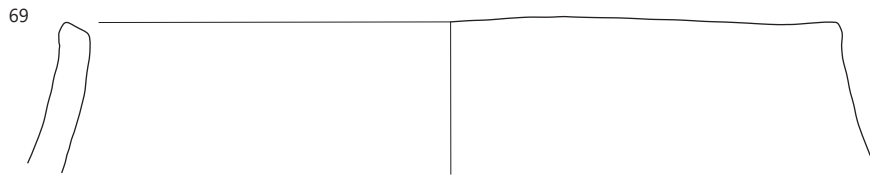
Odlomek posode, okrašene z navpičnim rebrom. Sestava: drobnoznata; površina: gladka; barva: neenakomerna od rdečkasto rumene (7,5 YR 6/6) do rjave (10 YR 5/3); ohr. dl. 11 cm, ohr. v. 4,7 cm, rek. pr. 13,5 cm, db. ost. 0,8 cm.

76 SE 114, kv. K/7

Odlomek ostenja. Na ostenju je dvojna bradavica - držaj. Sestava: finoznata; površina: gladka; barva: notranjost: rjavkasto rumena (10 YR 6/6) in zunanost: črna; ohr. dl. 9 cm; ohr. š. 6,6 cm, db. ost. 1,1 cm.

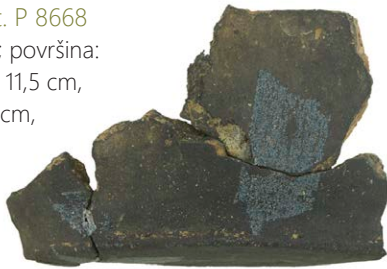

69 SE 82, 70 SE 89, 71-73 SE 90, 74 SE 93, 75 SE 96, 76 SE 114; merilo 1 : 2.

77 SE 114, kv. J/7, inv. št. P 8668

Dno. Sestava: finozrnata; površina: hrapava; barva: črna, pr. 11,5 cm, ohr. v. 7 cm, rek. pr. 13,8 cm, db. ost. 1,3 cm.

78 SE 114, kv. J/7

Držaj, jezičasta bradavica. Sestava: finozrnata; površina: prašnata; barva: rdečkasto rumena (7,5 YR 6/6); ohr. dl. 5 cm, ohr. š. 2 cm, db. 1,4 cm.

79 SE 114, kv. J/7

Odlomek ostenja, okrašen s podolgovato bradavico. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 4,9 cm, ohr. š. 5,3 cm, db. ost. 0,8 cm.

80 SE 114, kv. J/7

Odlomek ostenja z držajem. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: siva; ohr. dl. 5,7 cm, ohr. š. 5,3 cm, db. ost. 0,95 cm.

81 SE 114, kv. J/10

Odlomek ostenja, okrašen z razčlenjenim rebrom. Ohr. dl. 3,8 cm, ohr. š. 3,2 cm, db. ost. 1,05 cm.

82 SE 114, kv. J/10

Odlomek latvice. Sestava: drobnozrnata; finozrnata; površina: gladka barva: črna; ohr. dl. 8 cm, ohr. š. 9,2 cm, rek. pr. 25 cm, db. ost. 0,85 cm.

12.2 Rimska doba

83 SE 5 ali SE 66, kv. I/3

Dno. Sestava: finozrnata; površina: gladka; barva: rumena (10 YR 7/6); pr. 6,8 cm, db. 0,75 cm.

84 SE 4, kv. H/3

Ploščato vretence. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: rjava (7,5 YR 5/4); pr. 3 cm, v. 3,5 cm

85 SE 6, kv. E/13

Ročaj. Sestava: finozrnata; površina: prašnata; barva: rdečkasto rumena (7.5 YR 7/6); ohr. dl. 3,8 cm; ohr. š. 2 cm, db. 0,6 cm

86 SE 6, kv. K/7, inv. št. A 3896

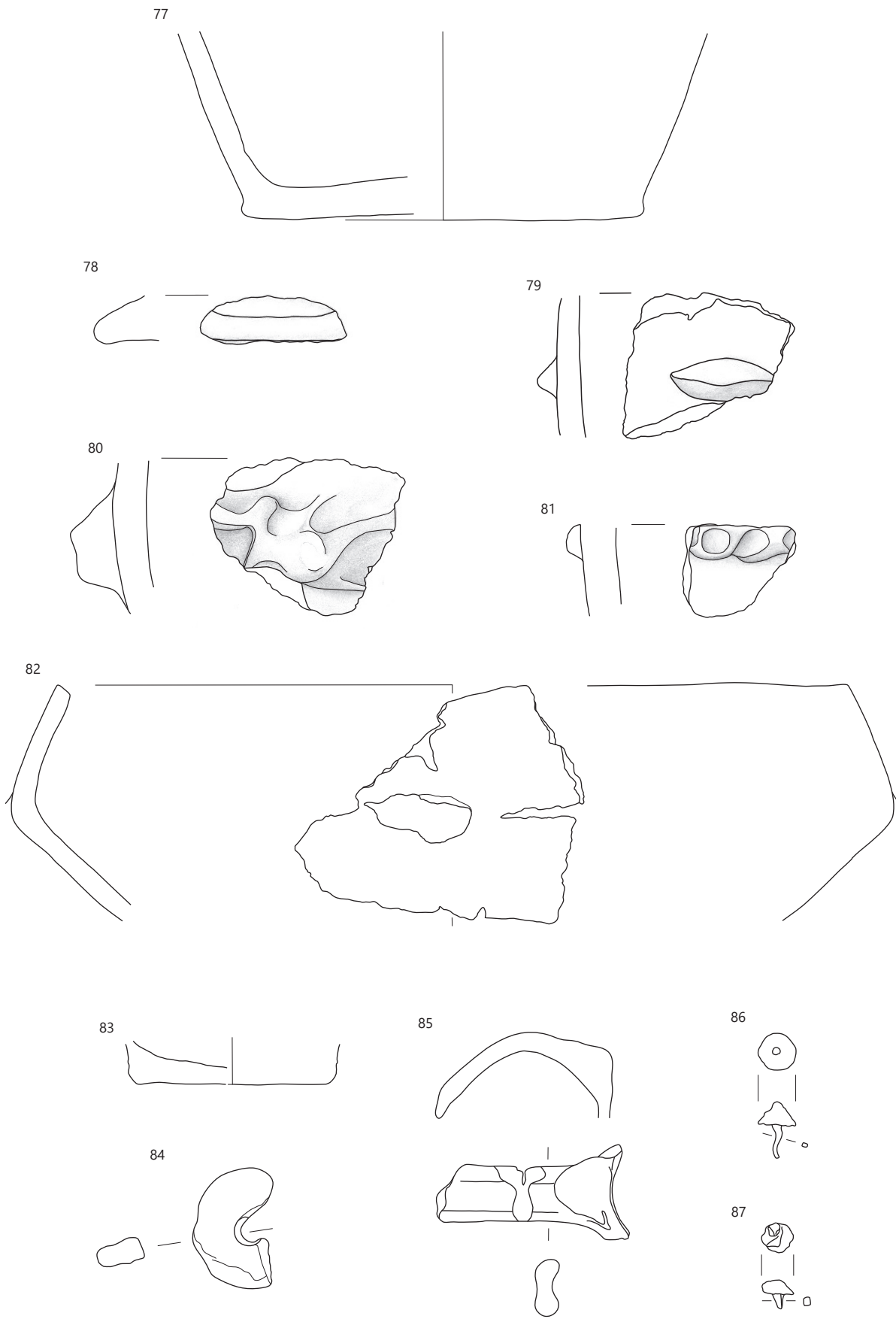
Železen žebelj s stožčasto glavico; ohr. dl. 2 cm.

87 SE 6, kv. K/7, inv. št. A 3897

Železen žebelj s polkrožno glavico; ohr. dl. 0,9 cm.

77-82 SE 114, 83 SE 5 ali SE 66, 84 SE 4, 85-87 SE 6; merilo 1 : 2.

88 SE 5, kv. J/8–9

Odlomek ostenja z ustjem, ki je okrašeno z rebri. Sestava: drobnozrnata; površina: prašnata; barva: rumenkasto rjava (10 YR 6/6); ohr. dl. 10 cm; ohr. v. 10,4 cm, db. ost. 0,98 cm.

89 SE 5, kv. J/8–9

Odlomek ostenja s kaneluro, vrča. Sestava: drobnozrnata; površina: prašnata; barva: rumenkasto rjava (10 YR 6/6); ohr. dl. 11,5 cm; ohr. v. 12,7 cm, rek. pr. 22,6 cm, db. ost. 0,65 cm.

12.3 Novi vek

90 SE 1, kv. G/26

Odlomek ustja lonca. Sestava: drobnozrnata; površina: gladka; barva: svetlo siva (10 YR 7/1); ohr. dl. 6 cm; ohr. v. 3 cm, rek. pr. 19 cm, db. ost. 0,7 cm.

91 SE 1, kv. G/26

Odlomek ustja lonca, profiliran. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: zelo svetlorjava (10 YR 7/2); ohr. dl. 3 cm, ohr. v. 2,5 cm, rek. pr. 16,4 cm, db. u. 0,4 cm.

92 SE 1, kv. G/25

Odlomek ustja lonca. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: zelena glazura; ohr. dl. 4,7 cm, ohr. v. 1,9 cm, rek. pr. 10,5 cm, db. u. 0,65 cm.

93 SE 1, kv. G/25

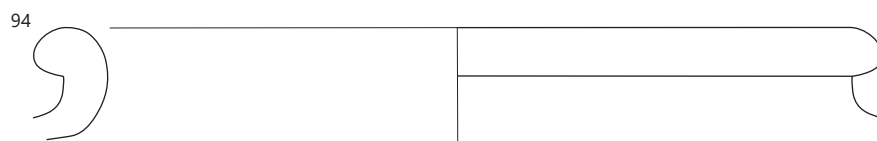
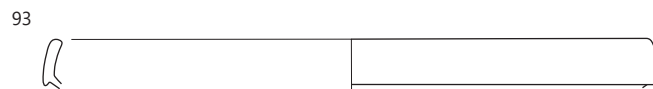
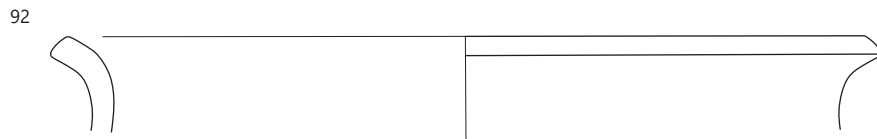
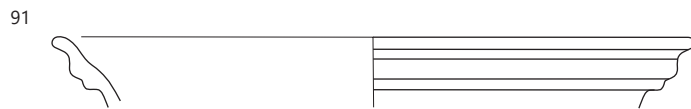
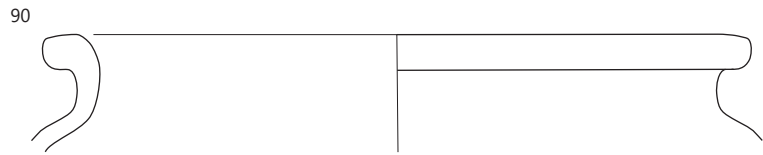
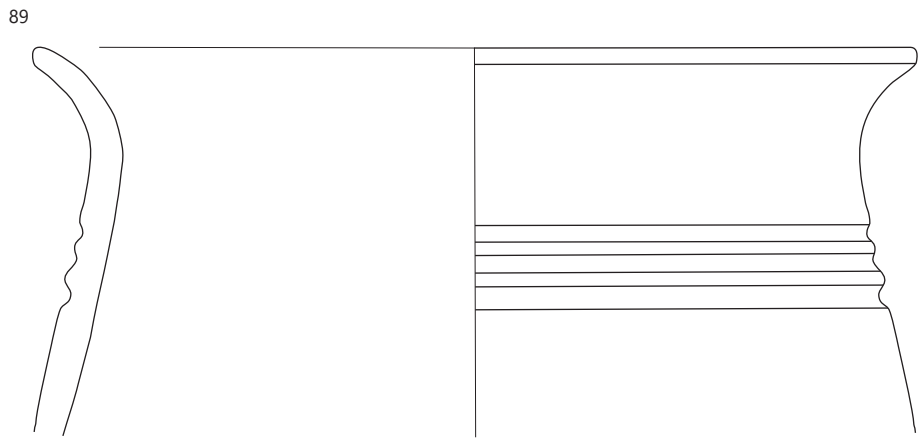
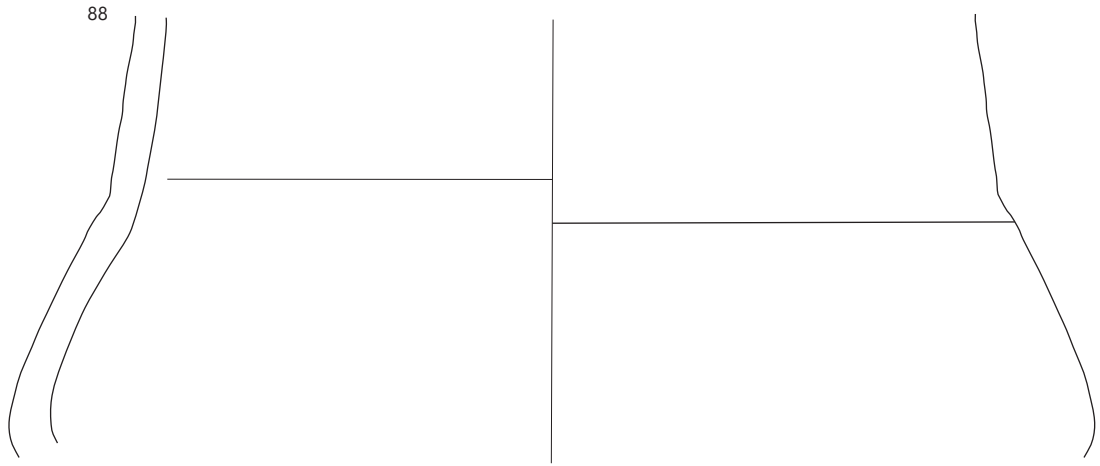
Odlomek ustja latvice. Sestava: fino-zrnata; površina: gladka; barva: rjava glazura; ohr. dl. 3,8 cm, ohr. v. 3 cm, rek. pr. 15,6 cm, db. u. 0,4 cm.

94 SE 1, kv. G/25

Odlomek ustja lonca. Sestava: fino-zrnata; površina: hrapava; barva: siva; ohr. dl. 5,3 cm, ohr. v. 3,8 cm, rek. pr. 21,6 cm, db. ost. 1,2 cm..

88–89 SE 5, 90–94 SE 1; 93 merilo 1 : 4, ostalo merilo 1 : 2.

95 SE 1, kv. H/6

Odlomek lonca, okrašen z valovnico. Sestava: drobnozrnata; površina: hrapava; barva: svetlo rjava (10 YR 6/3). Ohr. dl. 4,5 cm, ohr. š. 3,5 cm, rek. pr. 16,2 cm, db. ost. 0,82 cm.

96 SE 1, kv. H/21, inv. št. N 260

Železen žebelj s ploščato, kvadratno glavo; ohr. dl. 3,6 cm.

97 SE 2, kv. K/8, inv. št. N 261

Bronast palmetast okov, ki je okrašen z vrezanimi krožci; dl. 2,1 cm, v. 1 cm.

98 SE 8, kv. H/15

Pečnica zeleno glazirana; ohr. dl. 2,3 cm; ohr. š. 2,7 cm, db. ost. 1,3 cm.

99 SE 13, kv. I/17

Dno. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: črna; ohr. pr. 3,6 cm, db. d. 0,4 cm.

100 SE 13, kv. I/17

Odlomek lonca. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: zunanost: rjava in notranost: zelena glazura; ohr. pr. 3,8 cm, ohr. v. 3 cm, rek. pr. 7,4 cm, db. ost. 0,53 cm.

101 SE 63, kv. I/3

Odlomek lonca. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: črna; ohr. dl. 5 cm, ohr. š. 3,3 cm, rek. pr. 9,4 cm, db. ost. 0,95 cm.

102 SE 65, kv. K/5

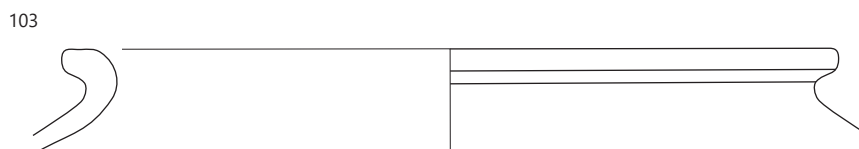
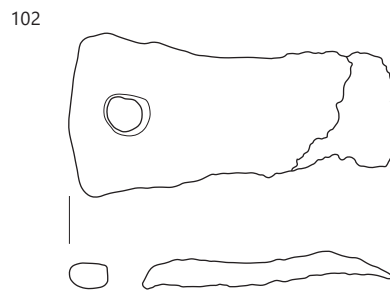
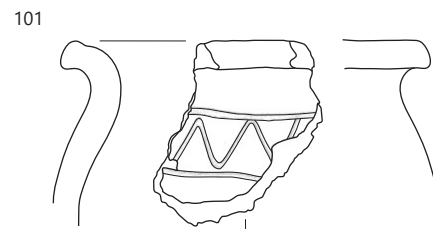
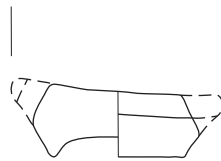
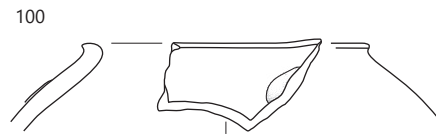
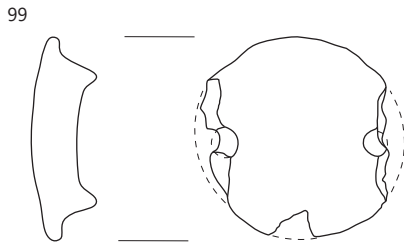
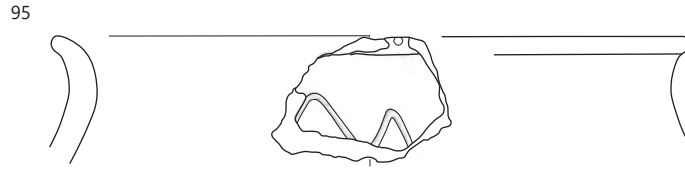
Železen okov. Dl. 8,2 cm, š. 4 cm.

103 SE 65, kv. K/3

Odlomek lonca. Sestava: finoizrnat; površina: gladka; barva: črna (10 YR 3/2); ohr. dl. 3 cm, ohr. v. 2,2 cm, rek. pr. 20 cm, db. ost. 0,5 cm.

95-96 SE 1, 97 SE 2 98 SE 8, 99-100 SE 13, 101 SE 63, 102-103 SE 65; 93 merilo 1 : 4, ostalo merilo 1 : 2.

12.4 Kamniti odbitki

104 Inv. št. P4432

Kamniti odbitek. Dl. 3,3 cm, š. 1,3 cm.

105 Inv. št. P4433

Kamnito praskalo. Dl. 1,9 cm, š. 1,3 cm.

106 Inv. št. P4434

Kamniti odbitek. Dl. 3,8 cm, š. 1,4 cm.

107 Inv. št. P4435

Kamniti odbitek. Dl. 2,9 cm, š. 2,3 cm.

108 Inv. št. P4438

Kamniti odbitek. Dl. 3,7 cm, š. 1,3 cm.

109 Inv. št. P4439

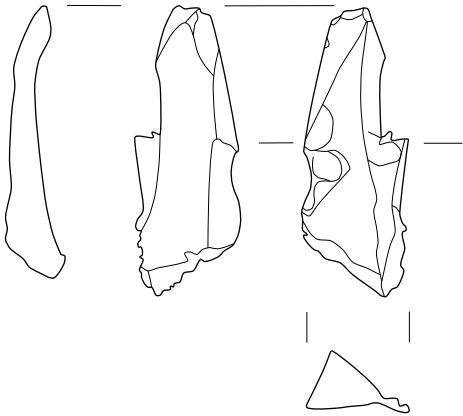
Kamnito praskalo. Dl. 2,6 cm, š. 2,1 cm.

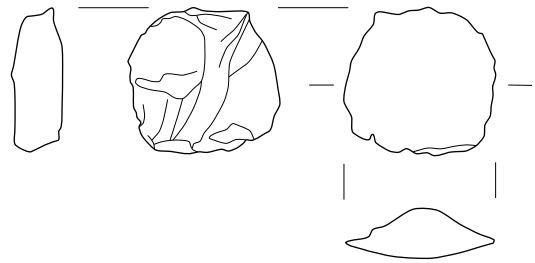
104

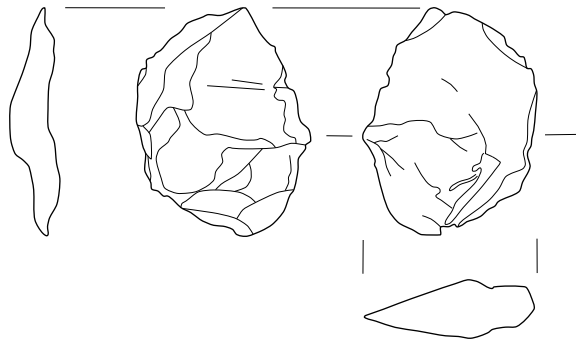
106

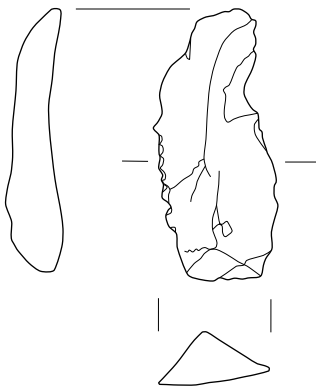
105

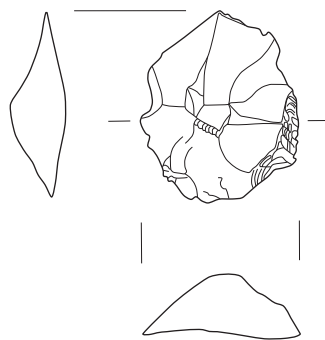
107

108

109

⋮ Naključne najdbe, merilo 1 : 1.

110 Inv. št. P4440

Kamnit odbitek. Dl. 1,8 cm, š. 1,6 cm.

111 Inv. št. P4441

Kamnito praskalo. Dl. 1,9 cm, š. 1,7 cm.

112 Inv. št. P4442

Kamnita konica. Dl. 2,4 cm, š. 0,8 cm.

113 Inv. št. P4443

Kamnit retuširan odbitek. Dl. 2,8 cm, š. 1,5 cm.

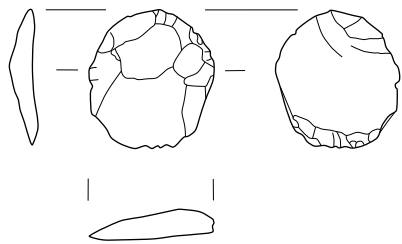

114 Inv. št. P4444

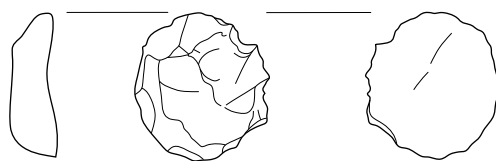
Kamnit odbitek. Dl. 3,5 cm, š. 1,5 cm.

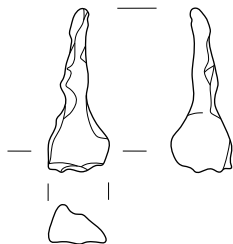
110

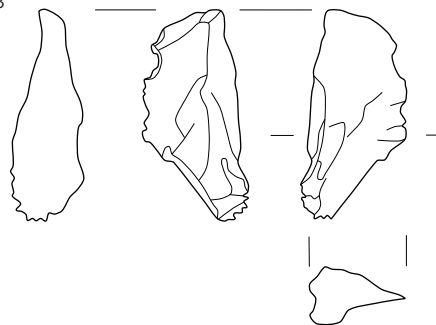
111

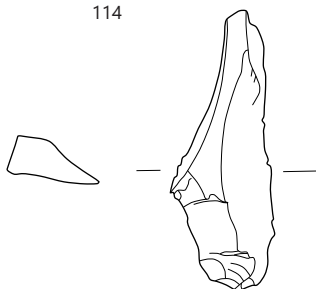
112

113

114

⋮ Naključne najdbe, merilo 1 : 1.